İSTANBUL

MART 2024, SAYI: 23

ANADOLU

İSTANBUL ANADOLU ADLİYESİ DERGİSİ

istanbulanadolucbs AnadoluCBS Anadolu Adalet TV

TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN YÜZÜNCÜ YILI

PROF. DR. AZİZ SANCAR

"Fatih Sultan Mehmet'in dediği gibi 'ya ben onu alırım ya o beni alır' düşüncesiyle işlerinizi yapın. Memleket sevgisini unutmayın. Memleket sevgisi olmadan bir şey yapılmaz."

ARAS-2023

DALGIÇ TESPİT SONARI

MAVİ VATAN
BİZİMLE
GÜVENDE

www.armelsan.com

armelsan

NUSRAT-1915

MAYIN AVLAMA SONARI

MAVİ VATAN
BİZİMLE
GÜVENDE

armelsan

www.armelsan.com

KÜNYE

İmtiyaz Sahibi
Zafer KOÇ
İstanbul Anadolu Adliyesi Adına
Cumhuriyet Başsavcısı

Genel Yayın Yönetmeni
İsmail DEĞiRMENCi
Cumhuriyet Başsavcı Vekili

Editör
Burak DAĞ - Cumhuriyet Savcısı

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Selçuk KÖSE

Grafik Tasarım
Ahmet ÇEViK

Fotoğraf
Ömer KARA

Yayın Türü
Yaygın Süreli Yayın,
Yılda Bir Ücretsizdir

Baskı Tarihi
Mart 2024

Basım Yeri
İlbey Matbaa K. R. Org. Müc. San. Tic. Ltd. Şti.
2. Matbaacılar Sitesi 3NB 3
Topkapı / Zeytinburnu Istanbul

Yönetim Yeri
İstanbul Anadolu Adliyesi
Esentepe Mah. E5 Yanyol Cad.
No: 39 Kartal / İstanbul

İstanbul Anadolu Dergisi'nde yer alan eserlerin hukuki sorumluluğu eser sahiplerine aittir.

YAYIN KURULU

Zafer KOÇ - C. Başsavcısı
İsmail DEĞiRMENCi - C. Başsavcı Vekili
Burak DAĞ - C. Savcısı • İsmail TEKER - C. Savcısı
Ömer POLAT - C. Savcısı • Burhan ERGAR - C. Savcısı • A. Furkan BARUTÇU - C. Savcısı

İsmail DEĞiRMENCi / Cumhuriyet Başsavcı Vekili
(Genel Yayın Yönetmeni)

Burak DAĞ / Cumhuriyet Savcısı
(Editör)

Kıymetli okurlarımız;

İstanbul Anadolu Adliyesi Dergisi'nin 23. Sayısıyla yeniden sizlerle buluşmanın sevinç ve gururunu yaşamaktayız.

Her sayısında içeriğini zenginleştirmeye ve estetik kalitesini artırmaya gayret ettiğimiz dergimiz aracılığıyla yeni yılınızı kutlar, Cumhuriyetimizin geride bıraktığımız 100 yılında edindiğimiz bilgi, birikim ve değerler doğrultusunda 2024 yılının meslektaşlarımız, çalışma arkadaşlarımız, ülkemiz ve aziz milletimiz için hayırlara vesile olmasını dileriz.

Elinizdeki sayıda kıymetli hukuk insanları tarafından kaleme alınan güncel hukuki meselelere dair makaleler ve edebi yazılar ile hücrelerin hasar gören DNA'ları nasıl onardığını ve genetik bilgisini koruduğunu haritalandıran araştırmaları neticesinde 2015 yılında Nobel Kimya Ödülü'nü alan Sayın Prof. Aziz Sancar ile yaptığımız röportaj yer almaktadır.

T.C. Cumhurbaşkanlığı ile Adalet Bakanlığına, Türkiye'de faaliyet gösteren adliyelere, yüksek yargı organlarına, barolara, mülki amirliklere, hukuk fakültelerine ve muhtelif kamu kurumlarına ulaştırdığımız dergimizin tüm okurlarımıza faydalı olmasını temenni eder, yayınımıza yazı ve görüşleriyle katkı sunan herkese ve siz değerli okurlarımıza ayrı ayrı şükranlarımızı sunarız.

Zafer KOÇ
İstanbul Anadolu Cumhuriyet Başsavcısı

İstanbul Anadolu Adliyesi Dergisinin Saygıdeğer Okurları;

Dergimizin 23. sayısıyla sizlerle bir araya gelmenin heyecanı içerisindeyim. Bu vesileyle yeni yılınızı tebrik eder, 2024 yılının aziz milletimiz, vatanımız ve yargı teşkilatımız için hayırlara vesile olmasını temenni ederim. Geride bıraktığımız 2023 yılı içerisinde meydana gelen deprem felaketi nedeniyle kaybettiğimiz vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, yakınlarına ve aziz milletimize başsağlığı dilerim. Ayrıca vefat eden meslektaşlarımızı rahmetle anar, emeklilik ya da tayin sebebiyle aramızdan ayrılan meslektaşlarıma da esenlikler dilerim.

İstanbul Anadolu Cumhuriyet Başsavcısı olarak göreve başladığım bu yıl itibariyle geçmişten gelen bilgi, birikim ve tecrübeler doğrultusunda adalet hizmetinin tesisi hususunda üzerimize düşen sorumluluğu yerine getirmeye, adalet hizmetlerinin hukuka uygun, etkin ve vatandaşlarımızı maksimum düzeyde memnun edecek biçimde gerçekleşmesini sağlamaya gayret göstereceğiz. Hâlihazırda 1 Cumhuriyet Başsavcısı, 18 Cumhuriyet Başsavcı Vekili ve 278 Cumhuriyet Savcısıyla adli hizmetlerin aksamadan yürütülmesi noktasında gayret ve azimle çalışmalarımıza devam edeceğimize bildirir, çalışmalarıyla adaletin tecellisine hizmet ederek görevini yerine getiren çalışma arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Son olarak yayın hayatına devam ederek yurdun dört bir yanında bulunan adliyelerimize ve çeşitli kamu kurumlarına dağıtımı yapılan dergimizi, mesleki bilgi birikimlerinin ülke çapında paylaşılmasına ve ayrıca ülkemizin her bir köşesinde azimle görev yapan kıymetli meslektaşlarımızla aramızda bir gönül bağı oluşmasına vesile kılmak gayesiyle hazırlıyoruz. Dergimiz bu yönüyle adliyemizin sesi olmaya da devam etmektedir. Bu sayımızı hazırlarken vakit ayırarak yazılarıyla dergi içeriğimizi zenginleştiren, katkı sunan tüm meslektaşlarıma teşekkür eder, ayrıca röportaj talebimizi kabul ederek çok değerli vaktini bize ayıran, başarıları ile ülkemizi gururlandıran, bilgi ve görüşlerini bizimle paylaşan Prof. Dr. Aziz SANCAR'a şükranlarımı sunarım.

Kıymetli okurlarımız;

Öncelikle 2023 yılı içerisinde meydana gelen ve 11 ilimizi etkileyen deprem felaketinde vefat eden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, geride kalan yakınlarına ve milletimize başsağlığı dilerim. Adaletin tesisi adına görev yaparken vefat eden yargı mensuplarımızı rahmet ve minnetle anar, onların emanetlerine sahip çıkmayı bir namus borcu olarak gören meslektaşlarımıza şükranlarımı sunarım.

2023 yılında adliyemiz bünyesinde Hâkimler ve Savcılar Kurulumuz tarafından yayınlanan kararnamelerle aramıza katılanlar da dâhil olmak üzere hâlihazırda adliyemiz bünyesinde 499 hâkim görev yapmaktadır. Komisyonumuz, 4899 personel ile yaklaşık 6 milyonluk nüfusa hitap eden İstanbul Anadolu Adliyesi'nin yoğun iş yüküne rağmen mahkemelerimizin çağın standartlarına uygun, etkin ve adil biçimde faaliyet göstermesini olanaklı kılacak şartları sağlamak amacıyla aralıksız olarak çalışmaktadır. Bu vesileyle, yüksek gayret ve yoğun çaba içerisinde adaleti önceleyerek görev yapan meslektaşlarıma ve personelimize yürekten teşekkür ediyorum.

360.000m^2 alanı kapsayan Dünyanın en büyük adliyesi olma özelliğine sahip olan adliyemizde yıl içerisinde çok sayıda çalışma arkadaşımız aramıza katılmakta ve yine çeşitli sebeplerle bir çok arkadaşımız aramızdan ayrılmaktadır. Emeklilik ve diğer sebeplerle aramızdan ayrılan kıymetli meslektaşlarımıza ve çalışma arkadaşlarımıza yeni yaşamlarında sağlık ve esenlikler diliyorum. Aramıza katılan hâkimlerimize, cumhuriyet savcılarımıza ve adliye personelimize de aynı çatı altında birlikte çalışmaktan büyük bir memnuniyet duyacağımızı ifade ederek yeni görevlerinde başarılar ve kolaylıklar diliyorum.

Değerli hukukçular tarafından kaleme alınarak dergimiz içeriğini zenginleştiren kapsamlı yazılardan okurlarımızın istifade etmelerini umuyor, ayrıca çok kıymetli görüş ve önerileriyle yeni sayımıza katkıda bulunan Prof. Dr. Aziz SANCAR'a teşekkür ediyor, tüm okurlarımızı saygıyla selamlıyorum.

İÇİNDEKİLER

SAYI 23 / Mart 2024

Röportaj
Prof. Dr. Aziz SANCAR

18

08 Adalet Bakanı **Sayın Yılmaz TUNÇ**'un Adliyemizi Ziyareti

12 100. Yıl Adalet Spor Oyunları Etkinliği

16 Devir Teslim ve Veda Töreni

28 Kişilik Haklarına Müdahalede İzlenilebilecek Yollar
Ömer POLAT
Cumhuriyet Savcısı

36 Ayvazovski'nin İstanbul'u
Muhammet Fatih UĞURLU
Cumhuriyet Savcısı

42 Taksirle Ölüme Neden Olma -Malpraktis- Tıp Ceza Hukuku
Doç. Dr. Cengiz APAYDIN
Cumhuriyet Savcısı

48 Suça Sürüklenen Çocuklara Özgü Soruşturma İşlemleri
Ahmet ASLAN
Avukat

52 Soldu Çiçeğim
Cumali KARAKÜTÜK
Cumhuriyet Başsavcı Vekili

74 Bilinçli Yaşa, Sağlıklı Beslen

Dyt. Kübra OKUDAN
Beslenme Uzmanı

76 Zincirleme Suçun Sosyal Medya Alanındaki Uygulaması

Selman BACAKSIZ
Cumhuriyet Savcısı

54 6222 Sayılı Yasa Kapsamında Seyirden Yasaklanma Tedbirine Genel Bakış

Burhan ERGAR
Cumhuriyet Savcısı

58 Verilmiş Sözler Var

Mustafa ÇAKAR
Cumhuriyet Başsavcı Vekili

60 Toplumsal Değişim Süreçlerinde Hukuk ve Kamuoyu İlişkisi

Prof. Dr. Serhat ULAĞLI
Öğretim Üyesi

66 Avukatların Görevlerinden Doğan veya Görev Sırasında İşledikleri Suçlar Nedeniyle Uygulanacak Özel Soruşturma Usulü

Fatih YAŞİN
Cumhuriyet Savcısı

72 Noterler Hakkında Yapılan İnceleme ve Soruşturma İşlemleri

Zafer KÜÇÜK
Cumhuriyet Savcısı

82 Teşkilatı Esasiye Kanununun Anayasa Teorisine Göre Niteliği

Gökay SARIKAYA
Cumhuriyet Savcısı

86 13 Yıllık Sürgün Bahtsız Şehzade Cem Sultan

Meryem KIYAK
Cezaevi Kâtibi

88 Murat

Furkan OKUDAN
Cumhuriyet Savcısı

Adalet Bakanı Sayın Yılmaz Tunç'un Adliyemizi Ziyareti

Adalet Bakanı Sayın Yılmaz TUNÇ, 04.01.2024 günü HSK Başkan Vekili 2. Daire Başkanı Sayın Mehmet Akif EKİNCİ, HSK 1. Daire Başkanı Sayın Halil KOÇ, Adalet Bakan Yardımcıları Sayın Niyazi ACAR ve Sayın Ramazan CAN, Adalet Bakanlığı'nda görevli Genel Müdürler ile İstanbul'da görevli Cumhuriyet Başsavcıları ve Komisyon Başkanları ve beraberlerindeki heyetle birlikte İstanbul Anadolu Adalet Sarayı'nı ziyaret ettiler.

İSTANBUL
ANADOLU ADALET SARAYI

100. YIL
ADALET SPOR OYUNLARI ETKİNLİĞİ

Cumhuriyetimizin 100. Yıl etkinlikleri kapsamında Adalet Bakanlığımız tarafından düzenlenen Adalet Spor Etkinliği, istiklal mücadelesinin başladığı ve Cumhuriyetin temelinin atıldığı Samsun ilinde gerçekleşti.

Samsun Cumhuriyet Başsavcılığı'nın ev sahipliğinde Samsun Mustafa DAĞISTANLI Spor Salonu'nda gerçekleştirilen etkinliğe Adalet Bakanımız Sayın Yılmaz TUNÇ, Samsun Valisi Sayın Orhan TAVLI, Adalet Bakan Yardımcısı Sayın Ramazan CAN, Samsun Milletvekilleri Sayın Orhan KIRCALI ve Sayın Ersan AKSU, Samsun Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın Mustafa DEMİR, Hakimler ve Savcılar Kurulu üyesi Sayın Havvanur YURTSEVER, Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürü Sayın Enis Yavuz YILDIRIM, Adalet Bakanlığı Personel Genel Müdürü Sayın Turan KULOĞLU, Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Hizmetleri Genel Müdürü Sayın Ömer ALTUNSOY, Adalet Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanı Sayın Tahir HIRSLI, Adalet Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanı Sayın İbrahim ŞAHİN, Daire Başkanları, tetkik hakimleri, Samsun Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Mehmet Sabri KILIÇ, milli sporcu Sayın Mete GAZOZ ile Adalet Bakanlığı personeli katılım sağladı.

Adalet Bakanımız Sayın Yılmaz TUNÇ, açılış konuşmasını gerçekleştirmek üzere kürsüye özel eğitimli sporcularımız Sayın Ayşe Melek KÜÇÜK ve Mümin GÜNEŞ ile birlikte geldi. Adalet Bakanımız Sayın Yılmaz TUNÇ, gerçekleştirmiş olduğu konuşmasında "Türkiye olarak hep adaletin, insan haklarının, hukukun, hakkın, hak adaletin savunucusu olmaya devam edeceğiz. Millî Mücadelemizin ilk adımının atıldığı Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün istiklal meşalesini yaktığı şehir Samsun'dayız. Adaletin becerisi için çalışmak, görev almak mesleklerin en kutsalı. O nedenle siz adalet personeli çok şanslısınız. Evet, adaletin tecellisinde hakimle savcılarımız kılı kırk yararak hakkaniyeti gerçekleştirmek haklıya hakkını verebilmek için gece ve gündüzleri fedakârca çalışıyorlar. Tabii, onların tek başına çalışmaları yeterli olabilir mi? Elbette ki arkalarında bir destek olmalı işte o destek sizlersiniz, adalet personelimiz. Dolayısıyla sizler olmazsanız hâkim ve savcılarımız görevlerini yapmakta zorlanırlar. Tek başlarına yapmaları mümkün değil. Sizler onlara destek oluyorsunuz. Şimdi ikinci 100 yıla başladık. İkinci yüzyıl inşallah hem gençliğin yüzyılı olacak, çocuklarımızın yüzyılı ola-

cak, adaletin yüzyılı olacak. Türkiye olarak dünyada hakkaniyetin adalete öncüsü olmaya devam edeceğiz. Bugün de bu organizasyonda emeği geçenlere şükranlarımı sunuyorum. Millî Mücadele'nin ilk adımının atıldığı olan Samsun'da bir araya geldiğiniz şu birlik beraberliğiniz şu Filistin dayanışma gecesindeki şu görüntünüz gerçekten takdire şayan. Hepinize başarılar diliyorum. Bu duygu ve düşüncelerle bu program da emeği geçen herkese tekrar şükranlarımı sunuyorum" dedi.

Program kapsamında konuşmalarını gerçekleştirilen Adalet Bakanlığı Personel Genel Müdürü Sayın Turan KULOĞLU "Bugün burada farklı illerden programa katılım sağlayarak personellerimiz birbirleriyle tanış olarak iletişimlerini arttırarak yapılacak konuşmayı sağlamış oldunuz. Bu vesileyle katılım sağlayan tüm arkadaşlarımızı sevgi ve saygıyla selamlıyorum. Yunus Emre'nin dediği gibi "Gelin tanış olalım, işi kolay kılalım."

Bu organizasyonlara karar verdiğimiz zaman yola çıktığımızdaki "Personelin Sesi, Adaletin Nefesi" olarak belirlediğimiz sloganımızdaki amacımız birlik ve beraberliğimiz pekiştirmek, birbirimizle tanış olmak, bu suretle milletimizin arzu ettiği adalet hizmetini daha hızlı ve kolay bir şekilde gerçekleşmesini sağlamaktı. Bugün burada görmekteyiz ki bu amacımıza mutlulukla ulaşmış bulunuyoruz. Programımıza katılım sağlayan ve emeği geçen tüm arkadaşlarımıza teşekkürlerimi sunuyor, hepinize başarılar diliyorum" dedi.

42 farklı ilimizden etkinliklere

katılan 421 Adalet Bakanlığı Personeli 7 farklı branşta yarışma gerçekleştirdi. Yarışmalar neticesinde 42 sporcu madalya almaya hak kazandı. Samsun Nuri AŞAN tesislerinde protokol ve sporcular eşliğinde Türk bayrağı kortejiyle Bandırma Vapuru müzesine yürüyüş gerçekleştirildi. Akabinde müzenin yer almış olduğu meydanda kapanış ve ödül töreni gerçekleştirildi.

Kapanış töreninde madalya takdimi sonrasında konuşmalarını gerçekleştiren Adalet Bakanlığı Personel Genel Müdür Turan KULOĞLU, "Bugün gerçekleşen etkinliklerin farklı il ve bölgelerimizde 100. Yıl coşkusuyla devam edeceğini ilerleyen dönemlerde bu ve benzeri etkinliklerin devamlılıkla süreceğini belirtti."

Samsun'da gerçekleşen Adalet Bakanlığı 100. Yıl Adalet Spor Etkinliği kapsamında İstanbul Anadolu Adliyemizde görevli teknik personel Rahmi TEMİROĞLU, masa tenisi branşında 3. Olmaya hak kazanıp takdir belgesi Adalet Bakanımız Sayın Yılmaz TUNÇ, Bakan Yardımcımız Sayın Ramazan CAN, Personel Genel Müdürümüz Sayın Turan KULOĞLU tarafından kendisine takdim edilmiştir.

İstanbul Anadolu Adliyemizde görevli teknik personel Sayın Rahmi TEMİROĞLU'nun masa tenisi branşında 3. olması, yine danışma personelimiz Sayın Melek MELEMEZ'in fairplay ödülüne hak kazanması ve zabıt kâtibi personelimiz Sayın Handan AKCAN'ın okçuluk branşında 2. Olması neticesinde Adliyemizde kendilerine teşekkür belgesi ve plaket takdimi töreni yapılmıştır. ■

Devir Teslim ve Veda Töreni

Yargıtay üyeliğine seçilen İstanbul Anadolu Cumhuriyet Başsavcısı Sayın İsmail UÇAR adliyeye veda edip, yerini Antalya Cumhuriyet Başsavcılığından İstanbul Anadolu Cumhuriyet Başsavcılığına atanan Sayın Zafer KOÇ'a teslim etti.

Adliyede gerçekleştirilen törende İsmail UÇAR tüm personele veda konuşmasının ardından İstanbul Anadolu Cumhuriyet Başsavcısı Zafer KOÇ'a yeni görevinde başarılar dileyerek çiçek takdiminde bulunuldu.

İSTANBUL
ANADOLU ADALET SARAYI

RÖPORTAJ

Prof. Dr. Aziz SANCAR:

"Fatih Sultan Mehmet'in dediği gibi 'ya ben onu alırım ya o beni alır' düşüncesiyle işlerinizi yapın. Memleket sevgisini unutmayın. Memleket sevgisi olmadan bir şey yapılmaz."

İsmail DEĞİRMENCİ (C. Başsavcı Vekili) - Burak DAĞ (C. Savcısı)

Sayın Hocam ilk olarak bizlere kısa bir öz geçmişinizden bahsedebilir misiniz?

Aziz Sancar (ortada) 3. sınıfta, ağabeyi Kenan ve yengesi Nezihe ile (1955).

8 Eylül 1946'da Mardin Savur ilçesinde dünyaya geldim. Ailem geçimini çiftçilik ile sağlıyordu. İlk ve orta öğrenimimi Mardin'de tamamladım. 1963 yılında İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'ni kazanarak yüksek öğrenim hayatıma başladım. 1969 yılında Fakülte'den birincilikle mezun oldum. 2 yıl Mardin Savur'da sağlık ocağında hekimlik görevimi yaptıktan sonra NATO-TUBİTAK bursu ile Johns Hopkins Üniversitesi'ne araştırma yapmak amacıyla gittim. Bir süre sonra Türkiye'ye döndüm. Akabinde tekrardan ABD'ye Dallas Teksas Üniversitesi'ne geçiş yaptım. Burada moleküler biyoloji programlarında çalışma gerçekleştirdim. 1977-1982 yılları arasında Yale Üniversitesi'nde Tıp Fakültesi'nde görev yaptım. Bu süre zarfında DNA onarımı dalında doçentlik tezimi tamamladım. Şuanda Kuzey Carolina Üniversitesi'nde biyokimya ve biyo-

fizik bölümünde görevime devam etmekteyim. Biyokimya profesörü eşim Gwen Boles SANCAR ile yaşamımı ABD'de sürdürmekteyim.

Sayın Hocam Mardin'de başlayıp ABD'de devam eden eğitim süreciniz hakkında bizlere neler söylemek istersiniz?

Mardin'in uzak bir köyünde, çiftçi bir ailenin oğlu olarak dünyaya geldim. Ailem, okumam için çok çaba gösterdi. Ailemin bu desteğiyle ilk ve orta öğrenimimi Mardin'de tamamlayarak İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'ni kazandım. Tabi ki bu Mardin'den ABD'ye uzanan bu süreci aileme ve Cumhuriyete borçlu olduğumu söyleyebilirim. **Bence Mustafa Kemal ATATÜRK'ün bize verdiği en büyük miras özgüvendir.** O özgüven sayesinde Türkiye'nin ücra kösesindeki bir köyde doğup büyüyen ben çalıştığım sürece istediğim her gayeye ulaşabilirim düşüncesiyle büyüdüm. Eğer Cumhuriyet olmasaydı, benim o uzak diyarlardan buralara gelmem mümkün olmazdı. 21. yüzyılda halen yasal olarak olmasa dahi dünyanın birçok yerinde kast sisteminin zihinsel ve kültürel kodlarla devam ettiğini görmekteyiz. Mustafa Kemal ATATÜRK'ün bizlere kazandırmış olduğu Cumhuriyet sayesinde insanların eşitliği ilkesiyle, eğitimimi tamamlayarak bugünlere ulaşmış oldum. Mustafa Kemal ATATÜRK'ün ''köylü milletin efendisidir'' sözüne dikkat çekmek istiyorum. Cumhuriyetin temelini köylüye atfetmek ile siyasal ve sosyolojik açıdan çok önemli bir şey gerçekleştirmiştir. Böylelikle köylü bir çocuğun Nobel ödülü almasına öncülük etmiştir. İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun olduktan sonra almış olduğum NATO-TÜBİTAK bursu ile ABD'de

Aziz Sancar, 1964 yılında tıp fakültesi histoloji dersinde. Aziz Sancar ortada, profesörünün yanında.

çalışmalar yaptım. Daha sonra ülkeme geri döndüm. O dönem Mardin'e en yakın üniversite Diyarbakır'da bulunan Dicle Üniversitesi idi. Askerliği Diyarbakır'da yapmıştım. Dicle Üniversitesi'nin biyokimya başkanı ile konuşmak için yanına gittiğimde "Hocam doktoramı bitirmek üzereyim. Doktoramı bitirdikten sonra Diyarbakır'daki Dicle Üniversitesi'ne gelmeyi düşünüyorum. Ne gibi işler yapmamı düşünüyorsunuz?" diye kendisine sorduğumda bana ''Hocam biz idrar tahlilleri yapıyoruz. Siz gelirseniz birkaç tane karaciğer tahlili yaparsanız faydası olur" dedi. Ben ise o dönem Amerika'da ileri düzeyde bilimsel çalışmalar yapıyordum. Dolayısıyla bu çalışmalarımı bırakıp karaciğer tahlili yapmak istemedim. Bunu zaten bir teknisyenin yapabileceğini, dolayısıyla daha önemli işlere imza atmam gerektiğini düşünerek tekrardan eğitim ve çalışma hayatıma Amerika'da devam etmek için Türkiye'den ayrıldım. Bu dönemden itibaren çalışmalarımı burada üniversitede sürdürdüm. Yine dönem dönem ülkeme gidip gelme fırsatım oldu. Halen de vakit buldukça Türkiye'ye gelip çeşitli konferans ve programlara iştirak ediyorum.

> Mardin'den ABD'ye uzanan bu süreci aileme ve Cumhuriyete borçlu olduğumu söyleyebilirim. **Bence Mustafa Kemal ATATÜRK'ün bize verdiği en büyük miras özgüvendir.**

Sayın Hocam Ülkemize ve Türk Milletine onur kaynağı olan Nobel Kimya Ödülünü kazanma sürecinizde neler yaşadınız? Bu uzun ve zorlu süreçte böyle bir prestijli ödülü kazanmanızdaki en önemli etkenler nelerdir? Yapmış olduğunuz bilimsel çalışmalarda nelere dikkat edersiniz? Çalışma düzeniniz ve disiplininiz hakkında bizleri bilgilendirebilir misiniz?

Öncelikle şunu belirtmek isterim ki bizler zamanın en büyük Ar-Ge'cisi, mucidi, Fatih Sultan Mehmet'in torunlarıyız, bizler ilk emri "oku" olan dinin ahlakı ile sarmalanan insanlarız. İlim Çin'de bile olsa gidip alın diyen bir geleneğin temsilcisiyiz. Soludu-ğumuz iklim İbni Sina'ların, Ali Kuş-çu'ların, Ömer Hayyam'ların iklimidir. Bizler "manevi mirasın ilim ve akıldır" diyen büyük kahraman Mustafa Ke-mal ATATÜRK'ün kurduğu ülkenin çocuklarıyız. Bu felsefeler ile ilme ve bilime açık bir Türk genci olarak yetiştim. Hedeflerim bu doğrultuda oldu. Cumhuriyetin bana sağlamış olduğu eğitim fırsatı ile kendimi bu noktada yetiştirme fırsatına eriştim. Nobel 2015 Kimya ödülü alan 3 kişi ayrı ayrı DNA onarım mekanizmaları üzerinde çalışıyorlardı. Tabiatta belli başlı 3 DNA onarım yöntemi vardır. Her birimiz bu yöntemlerden birini çözdük. Şahsım da bu şekilde ödü-lü almaya hak kazandı. Bu tabi ki de dünya çapında prestijli bir ödüldür. Beni daha çok onore eden almış

olduğum ödülün ülkemdeki yansımalarıdır. Ödül süreci sonrasında Türkiye Cumhuriyeti Devleti'miz ve vatandaşlarımız tarafından şahsıma gösterilen ilgi ve alaka 10 Nobel ödülünden benim için daha anlam ifade etti. Bugün ülkemin birçok yerinde şahsımın isminin verildiği okullar ve bilimsel araştırma merkezi olduğunu görüyorum.

Bu ödülü benimle alan diğer bilim adamlarının ülkelerinde böyle bir şey ile karşılaşmadım. Bu da devletimizin ve milletimizin bilime ve bilim adamına vermiş olduğu değeri ve önemi açıkça göstermektedir. Her ne kadar araştırmalarımı ABD'de yapmış olsam da bilimsel olarak ben Türkiye'de yetiştim. Bilimsel metotları ülkemde öğrendim. Dolayısıyla bu başarılarım şahsımın değil Türkiye Cumhuriyeti'nin başarısıdır. Ayrıca benim için TÜRK DÜNYASI mefhumu çok önemlidir. Nobel aldıktan sonra Azerbaycan ve Orta Asya Türk Devletlerini ziyaret edip orada bilimi teşvik etmek için elimden geleni yapıyorum. Sağ olsunlar, Türk kardeşlerimiz bunu takdir ediyor. Azerbaycan ve Özbekistan'da benim adimi taşıyan biyokimya laboratuvarları var ve Kırgız-Türk Manas Üniversitesi'nin kütüphanesine de benim adım verildi. Elimden geldiği kadar Türk Birliğinin gerçekleşmesi ve Dünya'da bir bilimsel kuvvet olması için çalışmalarıma devam edeceğim. Benim için çalışmalarımda yeni keşifler yapmanın ölçülemez bir değeri vardır. Çalışma motivasyonumda benim için itici güç budur. Amacım gelecek nesillere daha çok buluşlar ile katkı sağlayacak çalışmalar yaparak öncü olmaktır.

> “Araştırmalarımı ABD'de yapmış olsam da bilimsel olarak ben Türkiye'de yetiştim. **Dolayısıyla bu başarılarım şahsımın değil Türkiye Cumhuriyeti'nin başarısıdır.**”

Sayın Hocam kazanmış olduğunuz Nobel Kimya Ödülünü Anıtkabir'e bağışladınız. Cumhuriyetimizin Kurucusu Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK'ün bilime vermiş olduğu önem doğrultusunda neler söylemek istersiniz?

Benim için almış olduğum ödül Türkiye Cumhuriyeti'nin ve Atatürk'ün madalyasıdır. Bu madalyayı Atatürk adına aldım ve ebedi yeri olan Anıtkabir'e bağışladım. Mustafa Kemal ATATÜRK ve silah arkadaşları Cumhuriyetin kuruculuğuna öncülük ederken Türk milletinin ilelebet refah içerisinde ve dünya uygarlıkları düzeyinde hayat sürmesini sağladı. Cumhuriyet değerleriyle yetişecek gençlerimizin tüm dünyada ülkemizi temsil ederek bu değerlerin insanlık için önemini ortaya koyacaklarından şüphem yoktur. Nasıl ki tarihe damga vuran ecdadımız bugün hala tüm kuvvetiyle hissediliyorsa Atatürk'ün kurduğu Cumhuriyet değerleri de insanlığın kurtuluşuna öncülük etmelidir.

Sayın Hocam Ülkemizdeki Akademik ve Bilimsel çalışmalar hakkında neler düşünüyorsunuz? Sizleri örnek alan meslektaşlarınıza ve gelecekteki meslektaş adaylarınıza neler tavsiye etmek istersiniz?

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin bilime ve bilimsel çalışmalara verdiği önemi yakından takip etmekteyim. Bu konuda özellikle Teknofest'te yapılan çalışmaları takdir ediyorum. Kendim de Teknofest'e katıldım. Burada gençlerimize öncelikle memleket sevgisini unutmamalarını, memleket sevgisi olmadan hiç bir şeyin yapılamayacağını belirttim. Ben ülkeme Türkiye'de ve Türk dünyasında bilime teşvik etmek için geliyorum. Burada gördüklerim beni gerçekten gururlandırıyor ve bana cesaret veriyor. Özellikle Teknofest'te yapılan çalışmalar neticesinde geleceğin Nobel'lerinin buradan çıkabileceği noktasında umutlanıyorum. Ben Teknofestler dahil her zaman gençlerle konuştuğumda "Nobel almak için bilim yapacağım demeyin". O düşünce ile bilim yapan çok insan tanıyorum ve hiçbiri Nobel almadı çünkü o hırsla çalışan insanlar yönünü şaşırır. Bilim, ailenize, ülkenize, Büyük Türk Dünyası'na ve genellikle insanlığa faydalı bir katkıda bulunmak için yapılır, şan ve şöhret için değil. Nobel bu uğraşının bir yan ürünüdür, gayesi değildir. Teknofest'te gençlere söylediğim gibi işler iyi gitmediği zaman inatçı olmaktan vazgeçmesinler. Fatih Sultan Mehmet'in dediği gibi "ya ben onu alırım ya o beni alır" düşüncesiyle işlerini yapmaya devam etmelerini, memleket sevgisi ile mücadeleden vazgeçmemelerini istiyorum. Bu konuda sayın Cumhurbaşkanımızın da şahsıma vermiş olduğu değerden ötürü kendilerine teşekkür ediyorum. Beni tüm etkinliklere davet ediyor. Elimden geldiğince bu etkinliklere ve çalışmalara katılıyorum.

> Teknofest'e katıldım. Burada gençlerimize öncelikle **memleket sevgisini unutmamalarını, memleket sevgisi olmadan hiç bir şeyin yapılamayacağını** belirttim.

Sayın Hocam gelecek yüzyılda bilim ve teknolojideki gelişmelerin ne aşamada olacağını düşünmektesiniz ve bu konuda gençlere neler tavsiye etmek istersiniz?

Bilim ve teknoloji sürekli olarak gelişim ve değişim göstermektedir. Bu yüzden bilim adamı olmayı hedefleyen gençlerimizin sürekli olarak kendilerini yeniliğe açık tutmaları gerekmektedir. Gençlerimizin bizlerin dönüşüm biçimlerini değiştirecek ve öz güvenleriyle ortaya koyacağı projeler ve faaliyetler yapmaları gerekmektedir. Bizleri de çağın ruhuna uygun bir biçime dönüştürmeleri gerektiğini düşünmekteyim. Yani bu zamana kadar büyükler gençleri dönüştürdü. Artık gençler büyükleri dönüştürmelidir. Bu değerlerin reddi veya geleneğe karşılık değil sadece toplumsal dönüşümün güncellenmesini sağlamaktır. Umarım bizden sonra gelecek nesillerin bu konularda ülkemizi daha ileriye götürerek ABD, Avrupa ve tüm batı dünyası düzeyinde bilimsel çalışmalara imza atacaklarına inanmaktayım. Bu konuda Mustafa Kemal ATATÜRK'ün de söylediği üzere "Cumhuriyeti biz kurduk, Cumhuriyeti sizler yaşatacaksınız ve Cumhuriyetin tek yolu bilim yapmaktır" sözünü kendilerine felsefe edinerek çalışmalarını kararlılıkla devam ettirmelidirler.

Sayın Hocam bildiğiniz üzere 2023 yılında Cumhuriyetimizin 100. yılını kutlamış olduk. Önümüzdeki yüzyıla "Türkiye Yüzyılı" hedefi ile başladık. Sizin "Türkiye Yüzyılı" hakkındaki hedef ve beklentileriniz nelerdir? Cumhuriyetin gençlerine neler tavsiye etmek istersiniz?

Cumhuriyet tüm insanların eşitliği üzerinden yola çıkar. Eğer Cumhuriyet olmasa idi bizler şuanda bu unvanlara sahip olamazdık. Cumhu-

riyet emek verenin verdiği emeğin karşılığını alması için bir sigortadır. Cumhuriyet'te çocuk olmak, genç olmak yüksek statülü bir şeydir. Yani Cumhuriyet geleceğini gençlere ve onların hayalleri üzerinden inşa eder. Bu yüzdendir ki Mustafa Kemal ATATÜRK'ün gençlik vurgusu çok kuvvetlidir. Bu durumu iyi analiz etmek gerekmektedir. Gençlerin daima Cumhuriyetin bekçisi, güçlü, çevik ve fikri hür bireyler olmasını istemektedir. İşte bu anlayışla Anadolu'nun herhangi bir köşesinde yetişip şuan dünyanın farklı yerlerinde üst düzey konumlarda olan bir çok insanımız bulunmaktadır. Biz aynı zamanda genç bir Cumhuriyetiz yüzüncü yılımızı büyük bir coşku ile idrak ediyoruz. Aslında bizim gibi ülkeler için 100 yıl çok uzun bir dönem değildir. Halen gelişmeye kararlılıkla devam ediyoruz. Cumhuriyetin kuruluş dönemine baktığımız zaman birinci cihan savaşının yaralarını sararken aynı zamanda kalkınmayı başarmış bir dönem göreceğiz. Bugün de Cumhuriyet kararlılıkla gelişmeye ve büyümeye devam ediyor. Gelecek yüzyılda da Cumhuriyet'in bilimde, sanatta ve her alanda dünyada örnek olacak bireylerin yetişmesine ön ayak olacağından hiç şüphem yoktur. Gençlerimizin yeni yüzyılda kendilerini geliştirebilecekleri ortamlar inşa etmelerini ve bu şekilde çalışmalarını gerçekleştirmelerini temenni ediyorum. Türkiye Yüzyılı hedefi doğrultusunda Cumhuriyetin yeni yüzyılında canla başla çalışıp gelecek nesillerimizin bu cennet vatanda refah bir ömür sürmelerini sağlama hususunda milletimizin birlik ve beraberlik içerisinde hareket etmesini içtenlikle diliyorum. Bu yanıyla Cumhuriyetimizin yeni yüzyılı beni ayrıca heyecanlandırmakta olup bu heyecanımın geleceğin daha güçlü temeller üzerine inşa edilmesiyle alakalı olduğu hususunu vurgulamak istiyorum.

Sayın Hocam son olarak dergimiz aracılığıyla meslektaşlarımıza ve vatandaşlarımıza iletmek istediğiniz duygu ve düşüncelerinizi öğrenebilir miyiz?

Adalet camiasının kıymetli tüm çalışanlarına saygı ve sevgilerimi iletiyorum. İstanbul Anadolu Adliyesi Dergisi'nin bu sayısında röportaj konuğu olarak duygu ve düşüncelerimi milletimiz ile paylaşmama vesile oldukları için teşekkürlerimi sunuyorum. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin vatandaşlarına derginiz aracılığıyla selamlarımı iletiyorum. Gelecek yüzyılda daha güçlü, bilimde ve teknolojide daha ileride bir Türkiye hayali ile Cumhuriyetimizin yeni yüzyılını tebrik ediyor, tüm vatandaşlarımıza esenlikler diliyorum.

Sorularımızı cevaplayıp bizlere zaman ayırdığınız için Anadolu Adliyesi Dergisi ekibi olarak sizlere teşekkür ediyor saygılarımızı sunuyoruz. ■

> Gelecek yüzyılda da Cumhuriyet'in **bilimde, sanatta ve her alanda dünyada örnek olacak bireylerin** yetişmesine ön ayak olacağından hiç şüphem yoktur.

Fotoğraflar Anadolu Ajansı'ndan alınmıştır.

Kişilik Haklarına Müdahalede İzlenilebilecek Yollar

Ömer **POLAT**
Cumhuriyet Savcısı
İstanbul Anadolu Adliyesi

Bilindiği üzere, kişilerin temel hak ve hürriyetleri Anayasa ile güvence altına alınmıştır. Anayasanın "Temel Haklar ve Ödevler" başlıklı ikinci kısmında basın özgürlüğüne ilişkin hükümlere yer verilmiştir. Ancak her özgürlük gibi basın özgürlüğünün de bazı sınırlamaları mevcuttur. Anayasa, 5187 sayılı Basın Kanunu, 2954 sayılı Türkiye Radyo ve Televizyon Kanunu, 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun ve 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun'da basın özgürlüğünü sınırlayan bazı hükümler yer almaktadır. Söz konusu sınırlamaların getiriliş amacı kişilik haklarını korumaktır. Basın özgürlüğü gibi kişilik hakkı da Anayasal bir haktır. Kişiler, bu haklarına saygı gösterilmesini herkesten isteyebilirler.[1] Kişilik hakkı, özel hukuk temelli bir kavramdır. Tanım olarak kişilik hakkı, kişiye tanınmış ve kişiden ayrılamaz şekilde sahip olunan değerlerin bütününü ifade et-

mektedir. Kişilik hakkının kapsamına; yaşam, beden bütünlüğü, sağlık, şeref ve haysiyet, gizli ve özel hayat alanı, özgürlükler, ad, resim, ses gibi kişinin kişiliği kapsamına dâhil olan kişisel değerlerinin tamamı girmektedir[2]. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin 12. maddesinde de kişilerin gizli alanlarına saygı gösterilmesi hususu düzenlenmiştir.

Bu kapsamda, Anayasanın "Düzeltme ve Cevap Hakkı" başlıklı 32. maddesinde *"Düzeltme ve cevap hakkı, ancak kişilerin haysiyet ve şereflerine dokunulması veya kendileriyle ilgili gerçeğe aykırı yayınlar yapılması hallerinde tanınır ve kanunla düzenlenir. Düzeltme ve cevap yayımlanmazsa, yayımlanmasının gerekip gerekmediğine hâkim tarafından ilgilinin müracaat tarihinden itibaren en geç yedi gün içerisinde karar verilir."* şeklindeki hükme yer verilerek devlet, kişinin şeref ve haysiyetine yapılacak müdahaleyi de Anayasa ve yasalarla men etmiş, müdahale edilmesi halinde buna ilişkin yaptırımlar belirlemiştir.

Görüleceği üzere, basın özgürlüğü yalnızca kişilerin haysiyet ve şereflerine dokunulması veya kendileriyle ilgili gerçeğe aykırı yayınlar yapılması hallerinde sınırlanabilmektedir. Kişilik haklarına saldırı niteliği taşıyan yayınlara karşı ilgilisinin düzeltme talebinde bulunabileceği ve cevap verebileceği Anayasa ile güvence altına alınmıştır.

Söz konusu yayınların yapıldığı mecranın türüne göre düzeltme ve cevap hakkının kullanım şekli ve kapsamı da değişkenlik göstermektedir. Kişilik haklarını zedeleyen yayının basılı yayında yer alması halinde 5187 sayılı Basın Kanunu, görsel basında yer alması halinde 2954 sayılı Türkiye Radyo ve Televizyon Kanunu ile 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun, internet ortamında yer alması halinde ise 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun hükümleri uygulanacaktır.

Diğer taraftan, 4721 sayılı Türk Medeni Kanununda kişilik haklarına saldırı durumuna ilişkin olarak kişiliğin korunması ve buna karşı alınacak tedbirler düzenlemiştir. Yine 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununda kişilik hakkının zedelenmesi halinde uğranılan manevi zarara karşılık manevi tazminat talep edilebileceği hüküm altına alınmıştır. Bu anlamda kişilik haklarının korunması adına kanun koyucunun çok sayıda düzenleme yaptığı açıkça görülmektedir. Kişilik haklarına karşı müdahalenin hangi mecrada gerçekleştiği dikkate alınarak, söz konusu müdahaleye karşı izlenilebilecek hukuki yolların neler olduğuna ilgili yasalardaki düzenlemelere göre ayrı ayrı bakmak gerekmektedir.

A. 5187 sayılı Basın Kanunu

Basın Kanunu'nun, 1. maddesinde basın özgürlüğü ve bu özgürlüğün kullanımı düzenlenmiştir. Maddenin gerekçesinde; *"...bireysel ve toplu olarak düşünce, olgu ve veri iletim ve değişim eylemlerinin tümünü içine alan bir etkinliğe sahip iletişim alanının, en önemli araçlarından birisi de basındır. Basının bu önemini gözeten Anayasa koyucular, basın* özgürlüğünü ayrı bir özgürlük türü olarak düzenleme yoluna gitmişler; Anayasanın 28 inci maddesine "*Basın* hürdür, sansür edilemez." hükmünü koyarak, bu özgürlüğe daha sağlam ve somut bir dayanak sağlamışlardır." ifadelerine yer verilerek basın özgürlüğü güvence altına alınmıştır. Ancak bu özgürlük, kişiler hakkında gerçeğe aykırı, şeref ve haysiyetlerini incitici yayın yapmayı sağlamamaktadır. Kişi hakkında gerçeğe aykırı yapılan yayına karşı ilgilinin düzeltme ve cevap hakkının bulunduğu Basın Kanunu'nun 14. maddesinde düzenlenmiştir.

Anılan maddede; *"Süreli yayınlarda kişilerin şeref ve haysiyetini ihlâl edici veya kişilerle ilgili gerçeğe aykırı yayım yapılması halinde, bundan zarar gören kişinin yayım tarihinden itibaren iki ay içinde göndereceği suç unsuru içermeyen, üçüncü kişilerin hukuken korunan menfaatlerine aykırı olmayan düzeltme ve cevap yazısını; sorumlu müdür hiçbir düzeltme ve ekleme yapmaksızın, günlük süreli yayınlarda yazıyı aldığı tarihten itibaren en geç üç gün içinde, diğer süreli yayınlarda yazıyı aldığı tarihten itibaren üç günden sonraki ilk nüshada, ilgili yayının yer aldığı sayfa ve sütunlarda, aynı puntolarla ve aynı şekilde yayımlamak zorundadır.* İnternet haber sitelerinde ise zarar gören kişinin düzeltme ve cevap yazısını; sorumlu müdür, hiçbir düzeltme ve ekleme yapmaksızın, yazıyı aldığı tarihten itibaren en geç bir gün içinde, ilgili yayının yer aldığı sayfa ve sütunlarda, URL bağlantısı sağlanmak suretiyle, aynı puntolarla ve aynı şekilde yayımlamak zorundadır. Yayın hakkında verilen erişimin engellenmesi ve/veya içeriğin çıkarılması kararının uygulanması ya da internet haber sitesi tarafından içeriğin kendiliğinden çıkarılması durumunda, düzeltme ve cevap metni ilgili yayının yapıldığı internet haber sitesinde ilk yirmi dört saati ana sayfada olmak üzere bir hafta süreyle yayımlanır.

Düzeltme ve cevapta, buna neden olan eser belirtilir. Düzeltme ve cevap, ilgili yazıdan uzun olamaz. Düzeltme ve cevaba neden olan eserin yirmi satırdan az yazı veya resim veya karikatür olması hallerinde düzeltme ve cevap otuz satırı geçemez.

Süreli yayının birden fazla yerde basılması halinde, düzeltme ve cevap yazısı, düzeltme ve cevap hakkının kullanılmasına sebebiyet veren eserin yayımlandığı bütün baskılarda yayımlanır.

Düzeltme ve cevabın birinci fıkrada belirlenen süreler içinde yayımlanmaması halinde yayım için tanınan

sürenin bitiminden itibaren, birinci fıkra hükümlerine aykırı şekilde yayımlanması halinde ise yayım tarihinden itibaren onbeş gün içinde cevap ve düzeltme talep eden kişi, bulunduğu yer sulh ceza hâkiminden yayımın yapılmasına veya bu Kanun hükümlerine uygun olarak yapılmasına karar verilmesini isteyebilir. *Sulh ceza hâkimi bu istemi üç gün içerisinde, duruşma yapmaksızın, karara bağlar.*

Sulh ceza hâkiminin kararına karşı acele itiraz yoluna gidilebilir. Yetkili makam üç gün içinde itirazı inceleyerek karar verir. Yetkili makamın kararı kesindir.

Düzeltme ve cevabın yayımlanmasına hâkim tarafından karar verilmesi halinde, birinci fıkradaki süreler, sulh ceza hâkiminin kararına itiraz edilmemişse kararın kesinleştiği tarihten, itiraz edilmişse yetkili makamın kararının tebliği tarihinden itibaren başlar.

Düzeltme ve cevap hakkına sahip olan kişinin ölmesi halinde bu hak, mirasçılardan biri tarafından kullanılabilir. Bu durumda, birinci fıkradaki iki aylık düzeltme ve cevap hakkı süresine bir ay ilave edilir." hükmüne yer verilmiştir.

Söz konusu maddenin gerekçesinde de belirtildiği gibi bu hak; kişilerin şeref ve haysiyetinin korunması ve toplumun doğru bilgilendirilmesinin sağlanması yönünden büyük önem taşımaktadır. Kitle iletişim araçları ile kişilik haklarına saldırı hallerinde kişi, şartları tam ise hukuk ve ceza davalarına başvurabilir. Bununla birlikte, ilgili ihlalden haberi olan diğer kişilere ve kitlelere de hitap etmek isteyebilir. Bu durumda cevap ve düzeltme hakkını kullanması gerekecektir[3].

Anılan maddede; süreli yayınlarda kişilerin şeref ve haysiyetini ihlâl edici veya kişilerle ilgili gerçeğe aykırı yayım yapılması halinde, bundan zarar gören kişinin hangi süre içerisinde, hangi şekil şartlarına dayalı olarak, düzeltme cevap hakkını kullanabileceği detaylı olarak düzenlemiştir. Söz konusu maddede düzenlenmiş olan düzeltme ve cevap hakkı yalnızca basılmış eserler için ve basılmış eserlerin içerisinde de yalnızca süreli yayınlar için kabul edilmiş bir haktır. Diğer bir deyişle, basılı yayınları kapsayan Basın Kanunu'nun anılan maddesi gereğince söz konusu cevap ve düzeltme hakkı, belli aralıklarla yayımlanan gazete, dergi gibi basılmış süreli yayınlar için söz

konusu olabilecektir[4]. Maddede düzeltme ve cevabın yayımlanmaması halinde de yapılması gerekenler, başvuru merci ve süresi de gösterilmiştir. Bu hakkın ilgilisinin ölmesi halinde mirasçılardan biri tarafından da kullanılabileceğine ilişkin maddenin son fıkrasında her alan hükümden de da anlaşılacağı üzere; kanun koyucu şeref ve haysiyetin korunması hususunda oldukça geniş bir hak ve güvence sağlamıştır.

Düzeltme ve cevabın hâkim kararı ile yayımlanmasına karar verilmesine rağmen ilgili basın kuruluşu tarafından bu karara uyulmaması durumu da göz önüne alınarak Basın Kanunu'nun 18. maddesinde "Düzeltme ve cevabın yayımlanmaması" başlığında *"Düzeltme ve cevabın yayımlanmasına ilişkin kesinleşmiş hâkim kararlarına uymayan sorumlu müdür ve sorumlu müdürün bağlı olduğu yetkili onmilyar liradan yüzellimilyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır. Ağır para cezası, bölgesel süreli yayınlarda yirmimilyar liradan, yaygın süreli yayınlarda ellimilyar liradan az olamaz.*

Sorumlu müdür ve sorumlu müdürün bağlı olduğu yetkili hakkında verilen ağır para cezasının ödenmesinden yayın sahibi, sorumlu müdür ve sorumlu müdürün bağlı olduğu yetkili ile birlikte müteselsilen sorumludur.

Düzeltme ve cevap yazısının yayımlanmaması veya 14 üncü maddenin birinci fıkrasında belirtilen şartlara uyulmaksızın yayımlanması hallerinde hâkim ayrıca, masraflar yayın sahibi tarafından karşılanmak üzere, bu yazının iki internet haber sitesi ile tirajı yüzbinin üzerinde olan iki gazetede ilân şeklinde yayımlanmasına da karar verir." hususu düzenlenmiştir. Madde hükmünden de anlaşılacağı üzere kesinleşmiş bir hâkim kararı olmasına rağmen karara uymayan sorumlu müdür ve sorumlu müdürün bağlı olduğu diğer yetkililer hakkında para cezasına hükmedilebilecektir. Dolayısıyla burada dolaylı olarak cevap ve düzeltmenin yayımlanmaması suçundan bahsedilmektedir. Ayrıca hâkim, cevap ve düzeltme metninin Basın Kanunu'nun 14. maddesinde belirtilen şartlara uymadan yayımlanması halinde, masrafları yayın sahibinden karşılanmak üzere, söz konusu yazının tirajı yüzbinin üzerinde olan iki ayrı gazete ilan şeklinde yayımlanmasına da karar verebilir. Bu prosedürün yürütülmesi için ise Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulması gerekmektedir[5].

B. 2954 Sayılı Türkiye Radyo ve Televizyon Kanunu ile 6112 Sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun

Radyo ve televizyon yayınlarında bir kişinin haysiyet ve şerefine dokunulması veya kendisi ile ilgili olarak gerçeğe aykırı yayın yapılması halinde izlenecek yol ve esaslar, yayının yapıldığı mecraya göre değişmektedir. Cevap ve düzeltme hakkı bakımından söz konusu yayın TRT tarafından yapılmışsa 2954 sayılı Kanun, diğer radyo veya televizyon kuruluşlarında yapılmışsa 6112 sayılı Kanun uygulanacaktır. 6112 sayılı kanun cevap ve düzeltme hakkı bakımından TRT'yi kapsama almadığı için 2954 sayılı hak uygulanmaya devam etmektedir.

TRT yayınlarına karşı cevap ve düzeltme hakkını kullanmak isteyen kişilerin kullanabileceği haklar, 2954 sayılı Kanun'un 27. maddesinde düzenlenmiş olup, anılan maddede kişilik hakları ihlal edilen kişinin başvuracağı yer, başvuru süresi, kurumun yayınlama süresi, kişi hakkında yayında gerçeğe aykırı olarak bir husus atfedildiği veya şeref ve haysiyetine dokunulduğu veya gerçeğin ne olduğu, cevap ve düzeltme metni, cevap ve düzeltmeye esas olan yayın süresi belirtilmiştir. TRT yayınlarına karşı cevap ve düzeltme hakkını kullanabilecek olanlar, gerçek veya tüzel kişiler olmakla birlikte, 2954 sayılı Kanun'un 27. maddesinin 2. Fıkrasında tüzel kişiler bakımından; yalnızca özel hukuk tüzel kişileri yönünden cevap ve düzeltme hakkı düzenlenmiştir. Başka bir ifadeyle, anılan maddede devlet dairelerinden ve kamu kuruluşlarından söz edilmemiş olması nedeniyle, bu tür kuruluşların TRT yayınlarına karşı cevap ve düzeltme haklarının bulunmadığından söz etmek mümkündür. Halbuki, Basın Kanunu'nda "devlet daireleri ve kamu müesseselerinin" de cevap ve düzeltme hakkını kullanabilecekleri düzenlenmiştir[6].

Cevap ve düzeltme metninin 2954 sayılı Kanun 27. maddesi ve 703 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 95.madde hükümlerine uygun olmaması veya suç niteliğindeki ifadeler taşıması veya yeni bir düzeltme ve cevap hakkı doğurur nitelikte olması halinde TRT Genel Müdürlüğü bu talebi reddetmektedir. İlgili kişi, bu ret kararına karşı, Ankara Sulh Ceza Hâkimliği nezdinde itiraz etme hakkına sahiptir. Ankara Sulh Ceza Hâkimi, en geç iki gün içinde düzeltme ve cevap metnini; suç niteliği olup olmadığı, yayın ile ilgisi bulunup bulunmadığı, bu maddede yazılı şartlara uygun olup olmadığı, yeni bir düzeltme ve cevap hakkı doğurur nitelikte olup olmadığı ve süresi içinde Türkiye Radyo - Televizyon Kurumuna gönderilip gönderilmediği yönlerinden inceleyerek karar verir. Hâkim cevap veya düzeltme metninin aynen yayınlanmasına karar verebileceği gibi uygun göreceği değişiklikleri bizzat yaptıktan sonra yayınlanmasına da karar verebilir. Bu kararın birer örne-

ği taraflara gönderilir. Özel hukuk tüzel kişilerince gönderilecek düzeltme ve cevap metinleri hakkında da bu madde hükümleri uygulanır. Burada yalnızca 5187 sayılı Basın Kanunu'nda yer alan hâkim kararının uygulanmaması halindeki yaptırımlar hususu yer almamaktadır. Dolayısıyla 2954 sayılı yasa gereğince hakim tarafından verilecek düzeltme ve cevap kararının uygulanmaması halinde yaptırımın ne olduğu hususuna ilişkin bir boşluk bulunmaktadır.

6112 sayılı Kanun'un 18. maddesinde de yine 2954 sayılı Kanun'a benzer şekilde gerçek ve tüzel kişilerin kendileri hakkında şeref ve haysiyetlerini ihlâl edici veya gerçeğe aykırı yayın yapılması hâlinde, yayın tarihinden itibaren belirli bir süre içerisinde üçüncü kişilerin hukuken korunan menfaatlerine aykırı olmamak ve suç unsuru içermemek kaydıyla, düzeltme ve cevap yazısını ilgili medya hizmet sağlayıcıya gönderebileceği, medya hizmet sağlayıcıların hiçbir düzeltme ve ekleme yapmaksızın, yazıyı aldığı tarihten itibaren belirli bir süre içerisinde izleyiciler tarafından kolaylıkla takip edilebilecek ve açıkça anlaşılabilecek biçimde düzeltme ve cevabı yayınlaması gerektiği düzenlenmiştir. Düzeltme ve cevabın süresi içerisinde yayınlanmaması hâlinde ilgili kişi, mahkemeden cevap ve düzeltmenin uygun olarak yayınlanmasına karar verilmesini isteyebilir. Yetkili ve görevli mahkeme; başvuru sahibinin ikamet ettiği yerdeki sulh ceza mahkemesi, başvuru sahibinin yurt dışında ikamet etmesi hâlinde Ankara Sulh Ceza Mahkemesidir. Maddenin devamında Mahkemenin hangi usul ve esaslara dayalı olarak istemi inceleyeceği, karara bağlayacağı ve kararın uygulanmaması halinde sorumlu kişileri düzenlemiştir.

6112 sayılı Kanun bakımından kişilik haklarının ihlale uğradığını düşünen kişilerin, yayıncı kuruluşlara müracaattan sonuç alamayacaklarına kanaat getirmeleri halinde, doğrudan sulh ceza hâkimliğine başvurabilir. Bu anlamda yargı yoluna gitme imkânlarının getirilmesi hak arama etkinliği bakımından yerinde bir düzenlemedir. Bu şekilde de ihlale konu yayını yapan kuruma başvurunun zaman kaybı olabileceği durumlara karşı hak ihlalinin güncelliğini kaybetmesine karşın hızlıca tedbir alınması sağlanmıştır.

6112 Sayılı Kanun'da, cevap ve düzeltmeye ilişkin bir hâkim kararı olduğunda, söz konusu cevap ve düzeltme metninin medya hizmet sağlayıcısı tarafından yayınlanmaması durumunda, TRT Kanunu'nda olduğu gibi 6112 sayılı Kanun'da da sorumlular hakkında uygulanacak yaptırıma ilişkin bir düzenleme bulunmamaktadır. 2954 sayılı Kanun'da olduğu gibi burada da cevap ve düzeltmenin yayınlanmaması durumunda sorumluya karşı izlenecek prosedüre ilişkin bir boşluk bulunmaktadır. Cevap ve düzeltmeye ilişkin bir hâkim kararı varsa 6112 sayılı Kanun'un 8. maddesinde yer alan yayın hizmeti ilkeleri kapsamında yayınlanmalıdır. Yayınlanmaz ise, yine 6112 sayılı Kanun'un 32. maddesine göre RTÜK öncelikle uyarı, daha sonra ise para cezaları şeklinde idari yaptırımlar uygulama hakkına sahiptir. Uygulamada ise verilen para cezalarının düşük olduğu bu durumun ise cevap ve düzeltme hakkının etkinliğini büyük oranda azalttığı yönünde görüşler mevcuttur[7].

C. 5651 Sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi Ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun

İnternet yayıncılığı yeni gelişen bir kurum olduğundan bu konuda kanunlarda cevap ve düzeltme hakkı düzenlenmemiştir[8]. Bunun yerine yayına ilişkin olarak içeriğin yayından çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı verilmesine ilişkin düzenlemelere yer verilmiştir. 5651 sayılı Kanun'un 9. maddesi 2007 yılında Türk hukukuna girmiştir. Madde içeriği zaman içerisinde değişikliklere uğramıştır. Maddenin son haline bakıldığında, internet üzerinden yapılan yayınlarla kişilik hakları ihlal edilen kişilere hızlı bir koruma sağlanması amaçlanmıştır[9]. 5651 sayılı Kanun'un 8. maddesinde erişimin engellenmesine ilişkin katalog suçlara yer verilmiştir. Söz konusu suçlar; intihara özendirme, çocukların cinsel istismarı, uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma, sağlık için tehlikeli madde temini, müstehcenlik, fuhuş, kumar oynanması için yer ve imkan sağlama ile Atatürk aleyhine işlenen suçlardır. Erişimin engellenmesi kararı, Sulh Ceza Hâkimliği tarafından verilmekle birlikte gecikmesinde sakında bulunan hallerde Cumhuriyet Savcısı tarafından da verilebilmektedir.

Özellikli bir durum olarak Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK), içerik ve yer sağlayıcının yurt dışında bulunması veya yurt dışında bulunsa bile çocuk pornografisi ve fuhuş hallerinde re 'sen de erişimin engellenmesine ilişkin karar verebilmektedir[10]. Günümüzde habere en hızlı erişim sağlanan mecranın internet haber siteleri olduğu bir gerçektir. Haber niteliği taşıyan olayların yazılı ve görsel basında yer alması için belli başlı hazırlıklar yapılması gerekmektir. Söz konusu olaylara ilişkin haberler, herhangi bir hazırlık sürecine ihtiyaç duyulmaksızın internet ortamında kısa bir süre sonra yayınlanabilmektedir. Bu kapsamda ilgili maddede de internet ortamında yapılan yayınlar nedeniyle kişilik hakları ihlal edilen kişiler bakımından daha hızlı ve etkin bir tedbir yolu gösterilmiştir.

İnternet ortamında yapılan yayın içeriği nedeniyle kişilik haklarının ihlal edildiğini iddia eden gerçek ve tüzel kişiler ile kurum ve kuruluşlar, içerik sağlayıcısına, buna ulaşamaması hâlinde yer sağlayıcısına başvurarak uyarı yöntemi ile içeriğin yayından çıkarılmasını isteyebileceği gibi doğrudan sulh ceza hâkimine başvurarak içeriğin çıkarılmasını ve/veya erişimin engellenmesini de isteyebilir. Anılan maddede müracaatın süresi, hâkimin talepleri değerlendirmesine

ilişkin kapsam düzenlenmiştir. Basın özgürlüğü kapsamında bir sınırlandırma yapılmış ve mümkün olması halinde sadece kişilik haklarına saldırı niteliği taşıyan içerik bakımından hâkimin değerlendirme yapması gerektiği ifade edilmiştir. Erişim engeli veya içerin kaldırılmasına ilişkin kararın çalışma usul ve esasları BTK tarafından belirlenen Erişim Sağlayıcıları Birliğine gönderileceği, kararın yerine getirilmesi gereken süre, ilgili içerik, kimin tarafından yerine getirileceği, bu ilgili karara karşı itiraz edilebileceği hususları belirtilmiştir. Ayrıca bu madde kapsamında hâkimin verdiği içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararına konu kişilik hakkının ihlaline ilişkin yayının başka internet adreslerinde de yayınlanması durumunda ilgili kişi tarafından Erişim Sağlayıcıları Birliğine müracaat edilmesi hâlinde mevcut kararın bu adresler için de uygulanacağı, müracaatın Erişim Sağlayıcıları Birliği tarafından kabulüne karşı itirazın, kararı veren hâkimliğe yapılacağı, internet ortamında yapılan yayın içeriği nedeniyle kişilik hakları ihlal edilenlerin talep etmesi durumunda hâkim tarafından, başvuranın adının bu madde kapsamındaki karara konu internet adresleri ile ilişkilendirilmemesine karar verileceği gösterilmiştir. Yine özel hayatın gizliliğini nedeniyle içeriğe erişimin engellenmesi de kanunun 9/A maddesinde aynı sistematikle, başvuru merci, süresi ve izlenecek usul ve esasları detaylı bir şekilde düzenlemiştir.

Ceza hukuku bağlamında kişiliğin korunması ile medeni hukuk bağlamındaki kişiliğin korunması arasında farklılıklar mevcuttur. 5651 sayılı Kanun'un 9. Maddesine göre internet ortamında kişilik hakkı ihlal edilen kişi sulh ceza hâkimine başvurarak içeriğin yayından çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi talebinde bulunabilecektir. İnternet ortamında bilgilerin yayılma hızı göz önüne alındığında bu usulün diğer usullere göre daha hızlı ve etkili olduğu açıkça görülecektir. Ancak bu usulün, internet ortamında kişilik hakkı ihlali söz konusu olduğunda, kişinin Türk Medeni Kanunu'nda yer alan koruma yollarına başvurulabilmesine engel olup olmayacağı hususunda çelişki bulunmaktadır. Buna göre Türk Medeni Kanunu'nun kişilik koruyucu hükümlerinin 'genel hüküm' niteliğinde olup olmadığı değerlendirmesine göre 5651 sayılı Kanun'un 9. maddesinde öngörülen usulü değerlendirmek gerekir. 5651 sayılı Kanun'daki hükmün özel hüküm olduğu düşünülür ise kişilik hakkına çevrimiçi ortamda saldırıda bulunulması durumunda, kişilik hakkı ihlal edilen kişi, Türk Medeni Kanunu uyarınca hukuk mahkemelerinde dava açamayacak, yalnızca 5651 sayılı Kanun'un 9. maddesindeki usule göre sulh ceza hâkimine başuruda bulunabilecektir[11].

İnternetin global bir iletişim yolu olduğu göz önüne alındığında, kişilik haklarına saldırı hususunda mücadelenin yapılabilmesi için, uluslararası ortak bir çalışma yürütülmesi gerekmektedir. Birleşmiş Milletler İnternet Yönetimi Forumu, İnsan hakları merkezli internet ortamının gerçekleştirilebilmesi için gereken çerçeveyi çizmiştir ve bunun üzerinden devletlerin kendi mevzuatlarını geliştirmeleri gerekmektedir. İnternet üzerinden kişilik haklarına saldırı ve kişilik hakkı ihlalleri korunma yolları uluslararası düzeyde değerlendirilmeli ve buna ilişkin düzenlemeler ortak bir çalışma ile ortaya konulmalıdır. Günümüzün hızla gelişen teknolojisi ve toplum hayatındaki değişmeler, her türlü saldırıya açık olan kişilik hakkının korunmasının önemini giderek artırmaktadır[12]. ■

KAYNAKÇA

1. Mehmet Beşir Acabey, *"Basın Özgürlüğü ve Bu Özgürlüğün Bir Sınırı olarak Kişilik Hakkı",* Journal of Yasar University, 2013, Cilt:8, Özel Sayı, ss.54

2. IŞIK, Alper. "Anayasa Mahkemesi'nin 5651 Sayılı Kanun'un 9. Maddesi Bağlamında İnternete Erişimin Engellemesine Dair Değişen Yaklaşımın Değerlendirilmesi". Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, c. 30, sy. 3, 2022, ss. 967-98, doi:10.15337/suhfd.1065290.

3. Gedikli, Ahmet Taha. Kitle İletişim Faaliyetlerinde Kişilik Haklarına, Saldırı Hallerinde Başvuru Yolları. On İki Levha Yayıncılık, 2019. ss. 88

4. Turgut, Cemile. Kişilik Hakkının Bir Görünümü Olarak Unutulma Hakkı. On İki Levha Yayıncılık, 2021. ss 460

5. Gedikli, Ahmet Taha. Kitle İletişim Faaliyetlerinde Kişilik Haklarına, Saldırı Hallerinde Başvuru Yolları. On İki Levha Yayıncılık, 2019. ss 90-92

6. Gedikli, Ahmet Taha. Kitle İletişim Faaliyetlerinde Kişilik Haklarına, Saldırı Hallerinde Başvuru Yolları. On İki Levha Yayıncılık, 2019. ss 92

7. Gedikli, Ahmet Taha. Kitle İletişim Faaliyetlerinde Kişilik Haklarına Saldırı Hallerinde Başvuru Yolları. On İki Levha Yayıncılık, 2019. sayfa 93-97

8. Durak, Yasemin. "İnternet Yoluyla Kişilik Haklarına Saldırı Ve Hukuki Koruma". Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, c. 22, sy. 1, 2014, ss. 101-25, doi:10.15337/SUH.2017.38.

9. Işık, Alper. Anayasa Mahkemesi'nin 5651 Sayılı Kanun'un 9. Maddesi Bağlamında İnternete Erişimin Engellemesine Dair Değişen Yaklaşımın Değerlendirilmesi. Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2020 30(3), 967-998. https://doi.org/10.15337/suhfd.1065290

10. Memiş, Tekin. "ERİŞİMİN ENGELLENMESİ, HUKUKİ SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ". Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi XIII, 3-4 (Aralık 2009): ss. 166.

11. Turgut, Cemile. Kişilik Hakkının Bir Görünümü Olarak Unutulma Hakkı. On İki Levha Yayıncılık, 2021. ss 378-382

12. Fırat, Muhammed Sabır. "Hukuk Devleti Açısından İnternette İnsan Hakkı Ve Kişilik Haklarına Saldırı Sorunu". Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, c. 5, sy. 2, 2015, ss. 101-16.

Ayvazovski'nin İstanbul'u

Muhammet Fatih **UĞURLU**
Cumhuriyet Savcısı

Küçükçekmece Adliyesi

Adliyedeki odamı süsleyen bir İstanbul tablosu bulma arayışı ile adını öğrendiğim ve her tablosuna ayrı hayran kaldığım, İstanbul resimleri yapan, denizlerin şairi, deniz şiirlerinin ressamını anlatacağım sizlere. Bu sayede şu iş yükünden ve trafiğinden bıktığınız şehir hakkında yeni bir şeyler şekillenir kafanızda. Kimilerince çekinilen, geri plana itilen tarihimiz ile ilgili fikirler de değişir umarım. Sahip olduğumuz şehir ve geçmişimize daha da bir aidiyet besleyip belli bir sanat dalına ilişkin ufak tefek biraz bilginiz olur.

Ay ışığında Ortaköy'den İstanbul

Ayvazovski'nin 200 den fazla İstanbul tablosu yaptığını, bunlardan yaklaşık 70 tanesine ulaşılabildiği, en güzel İstanbul tablolarının çoklu milyon dolar ödeyen Amerikalıların aldığını, mesela Ayışığında Galata Kulesi yada diğer adıyla Tepebaşı'ndan İstanbul'un Gece Görünüşü tablosunun Londra'da bir müzayedede 2 milyon 400 bin TL'ye satıldığını yine İstanbul ve Boğaz (Günbatımında Ortaköyden İstanbul) tablosunun Londra'da düzenlenen Sotheby's müzayedesinde 9 milyon 408 bin TL bir fiyata satıldığını biliyor musunuz?

İvan Konstantinoviç Ayvazovski'nin ailesi hakkında atalarının Türk asıllı olduğuna dair rivayetler vardır. Buna göre, bir Türk komutanın oğlu olan büyük büyük babası, 1696 yılında Rusların Azov'u aldıkları sırada daha bebekken ölümden dönmüş. Onu bir Ermeni kurtararak evlat edinmiş ve vaftiz ederek Hristiyan yapmış.

Moldovya'dan Feodosya'ya (Kefe), göç eden bir tüccarın 5. oğludur. Türklerin küçük İstanbul olarak bildiği Ukrayna'nın Kırım yarımadasının güneydoğu kıyısında yer alan bir liman şehri olan Feodosya'da hayata gözlerini açar. (19 temmuz 1817- 2 mayıs 1900) Resme olan yatkınlığı küçük yaşta farkedilir. Çar I. Nikolay

Boğaziçinde

Marmara Surları ve İstanbul

Pavloviç'e sunulan çalışması beğenilince 16 yaşında St Petersburg Akademisine kabul edilir. 1836 yılında söz konusu akademide ilk altın madalyasını alır. Deniz manzarası ressamlığı ona bir yıl içinde ikinci altın madalyasını kazandırır. Denizlerin ressamıdır o. Çar I. Nikolay kendisine "Ben karanın sen ise denizin çarısın" der. Çar I. Nikolay'ın talimatıyla Ayvazovski imparatorun oğlu General Amiral Büyük Knyaz Konstantin Nikolayeviç'in beraberinde General Yaver F.P Lipka'nın Türkiye, Anadolu ve Ege takımadalarına yaptığı deniz seferlerine katılır.

Marmara Surları

Türkiye'ye yaptığı ilk seyahatinde ressam ileride tablolara dönüşecek bir çok çizim, etüd ve eskiz getirir Feodosya'ya. Feodosya'ya getirdiği eskizler üzerinden yağlı boya tablolarını burada yapmaya başlar. 1846'da Feodosya'da, Ayvazovski 27 resim yapar, "Ayışığında İstanbul" bu tablolardan biridir. O günlerden sonra ,Ayvazovski Osmanlı'da beklenen bir misafir olur ve çokça sipariş alır.16 Mart 1846'da Knyaz Zubov'a yazdığı mektupta aynen " Bu aralar İstanbul'u geniş tablolara çizmeye başlıyorum... Belki de bu şehirden daha azametli bir şehir yoktur. Oraya gidince Napoli ve Venedik unutuluyor" diye yazar.

Salacak sahili

Ayvazovski üç hafta boyunca Sarkis Bey'in pencereleri boğaza bakan evinde kalarak sipariş üzerinde çalışırken tabloların konularını kendi çizimleri ile anlatarak belirten Sultan Abdülaziz'in sarayını sürekli ziyaret eder. Sonuç olarak ressam kendini işine o kadar kaptırır ki 10 yerine 30 farklı tablo yapar.

Ayrılışından önce ressamın Osmanlı imparatorluğunun 2. en büyük ödülü olan II. Derece Osmaniye Nişanıyla ödüllendirilmesi şerefine resmi davet düzenlenir.

Bir yıl sonra 1875'te Ayvazovski, Sultan için 25 tablo yapar ve tekrar İstanbul'a gider ve Sultan'a hediye olarak "Troitsk köprüsünden Saint Petersburg manzarası" ve "Moskova'da Kış" isimli iki tablosunu getirir.

1877 Yılı Rus-Türk savaşı ile bu olaylar gölgelenir. Ancak 1878 yılında Rusya ile imzalanan Ayestefanos Barış Antlaşmasının imzalandığı sarayın duvarlarını Ayvazovski'nin İstanbul tabloları süslemektedir. Bu gelecekte Türkiye ile Rusya arasındaki barışçıl komşuluk ilişkisine sembol olacaktır.

1888 sonbaharında Ayvazovski hayır kuruluşlarına yapacağı sergi için 29 Eylülde ressam, kanaat önderi ve devlet adamı Arutyum Tatyan'a Feodosya'dan İstanbul'a tabloların gönderimi ile yazdığı mektupta "... İstanbul'daki yaşantımda bana gösterilen alaka... minnettarlığımı belirtmek gibi hoş bir mecburiyet bahşetmiştir..." der.

1890 yılında yılında ise İstanbul'a son seyahatini gerçekleştirir. Bu sefer Ermeni Patrikanesini ve Yıldız Sarayını ziyaret eder ve buraya tablolarını bağışlar. Ayvazovski Osmanlıda Ermeni kültürü temsilcileri ile bir çok buluşma gerçekleştirir. Sultan II. Abdülhamit tarafından I. Derece Mecidiye nişanıyla ödüllendirilir.

Şüphesiz ki Ayvazovski tüm zamanların en büyük ressamlarından biriydi ve öyle kaldı. Hizmetleri karşılığında çeşitli nişanlarla onurlandırılmış olan ressamın tabloları Dolmabahçe Sarayı'nın en önemli mekanlarının duvarlarını süslemiştir; Mustafa Kemal'in hastalığında yatak odası olarak kullandığı ve içinde sonsuzluğa göçtüğü odanın duvarında da bir Ayvazovski tablosu bulunmaktadır.

Ayvazovski'nin İstanbul tablolarının bir özelliği de tuvali fırtınaların kaplamaması aksine hemen hepsinin dingin, asude yaşantılar yansıtmasıdır, karlı havalarda bile; oysa ressamın diğer pek çok resminde deniz

Tepebaşı'ndan İstanbul'da Günbatımı

girdaplar yaparak gemilerin yollarını keser, azgın dalgalarla kabarır, karşı konulmaz gücüyle insanları ve gemileri teslim alır. Köpük köpük dökülüşünde bile bir tehdit vardır, İstanbul denizlerini ise okşarcasına resmeder.

Ayvazovski "Küçük İstanbul" diye anılan Feodosya'da çocuk olarak, büyük İstanbul'da ise ressam olarak büyüyen bir sanatçıdır. Ayvazovski bir İstanbul şairidir, şiirlerini fırçasıyla yazan.

Yazıyı okuduktan sonra ne mi yapın? Hepinizin cep telefonu yanındadır. Bir arama motoruna video seçeneğinden Ayvazovski'nin İstanbul'u yazın. Birkaç dakikalığına Angelika Akbar'ın Ayvazovski Rapsodisini dinlerken ruhunuz hafifler ve bir kaç İstanbul Tablosu ile yaşadığınız İstanbul, belki bir başka görünür gözünüze... ■

Topkapı'dan İstanbul

Taksirle Ölüme Neden Olma -Malpraktis- Tıp Ceza Hukuku

Doç. Dr. Cengiz **APAYDIN**
Cumhuriyet Savcısı
İstanbul Anadolu Adliyesi

TCK'nın 85. maddesine göre, taksirle bir insanın ölümüne neden olan kişi, iki yıldan altı yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Fiil, birden fazla insanın ölümüne ya da bir veya birden fazla kişinin ölümü ile birlikte bir veya birden fazla kişinin yaralanmasına neden olmuş ise, kişi iki yıldan on beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

1. GENEL OLARAK

Bu suçla korunan hukuki yarar başkasının yaşam hakkıdır[1]. Taksir 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda tanımlanmıştır. TCK'nın 22.maddesine göre taksir, "dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla bir davranışın suçun yasal tanımında belirtilen neticesi öngörülmeyerek gerçekleştirilmesidir." Taksir sorumluluğunun kaynağı topluma karşı bir yükümlülüğün yerine getirilmemesi dir. Gerçekten toplum içinde yaşayan birey başkalarının canına ve yaşam güvenliğine zarar vermemek zorundadır. Taksirli sorumluluğun esasını önlenebilir olan istenmeyen zararlı sonuçları önlemeye yönelik davranış kurallarına uymama olup, taksirli so-

rumluluğu belirten özellik, tedbirsizlik ve özensizliktir, yani tedbir almak ödevinin ihlal edilmesidir. Nitekim 5237 sayılı TCK da taksirin esasını dikkat ve özen yükümlülüğünün ihlaline dayandırmaktadır. Taksir, zararlı sonucun gerçekleşmemesi için iradenin yeterli olarak kullanılmaması ve dolayısıyla dikkat ve özenin gösterilmemesi ile ortaya çıkmaktadır.

Doktorun içinde bulunduğu koşullara ve somut olayın özelliklerine göre, mesleğinin ortak bilgi ve tecrübesinin gerektirdiği dikkat ve özeni göstermesi durumunda, istenmeyen neticeyi öngörebileceği söylenebiliyorsa, neticenin öngörülebileceğinin kabulü gerekir. Bu durumda öngörülmesi gereken ve istenmeyen neticeyi öngöremeyen doktorun taksir düzeyinde sorumluluğu söz konusu olacaktır. Buna karşılık, doktorun mesleğin gerektirdiği bilgi ve ortak tecrübeler uyarınca bütün dikkat ve özeni yerine getirmesine karşın, neticenin öngörülmesi mümkün olmaz ise artık taksirden değil, ancak kusuru ortadan kaldıran kaza ve tesadüften söz edilebilir[2].

Taksirle ölüme neden olma suçunun mağduru, ancak insan olabilir. Bu suçla korunmak istenen hukuki değer yaşama hakkı olduğuna göre, suçun işlendiği anda mağdurun hayatta olması gerekir. Hayatta olmak, canlı doğmayı gerektirdiği gibi; suça sebebiyet veren hareketlerin yapıldığı sırada yaşıyor olmayı da zorunlu kılar. Cenin, ana rahminden çıkarak ayrı bir varlık haline gelinceye kadar öldürme suçunun mağduru olmamaktadır. Bu suç bakımından özellikle bebeklerde mağdurun doğmuş ve sağ olması şarttır. Aksi halde hamile kadına karşı taksirli eylemde bulunmuş olsa ve bunun neticesinde çocuk ölü doğmuş olsa burada çocuğa karşı işlenmiş bir taksirle öldürme suçu bulunmamaktadır. Ancak burada TCK 87/2-e veya 89/3-e maddelerinde düzenlenen yaralama suçunu oluşturur. Bu durumda mağdur veya maktul çocuk değil annedir.

2. SORUŞTURMAYA İLİŞKİN KORUMA TEDBİRLERİ

Bu suçların işlendiği hususunda kuvvetli şüphe varsa, tutuklamaya sevk edilmelidir. Soruşturma aşamasındaki ifade sırasında şüphelilerin müdafisi yoksa CMK'nın 151/3. maddesi gereğince alt sınırı 5 yılı geç-

mediğinden müdafi görevlendirilme zorunluluğu bulunmamaktadır.

3. EYLEM

Hareket herhangi bir özellik göstermez. Serbest hareketli olması nedeniyle söz konusu suç her türlü hareketle işlenebilir. Önemli olan taksirle yapılan hareketin insanın ölümüne neden olmasıdır[3]. Diğer bir ifadeyle, suçun maddi unsurunu teşkil eden fiil taksirli bir eylem ile bir kişinin ölmesine sebebiyet verilmesidir. Hareketin şekli önemli değildir. Taksirli fiil icrai bir hareketle işlenebileceği gibi, ihmali bir hareketle de işlenebilir[4]. Taksirli suçlarda, somut olayda gerçekleşen netice ile failin özen yükümlülüğü arasında illiyet bağı bulunmalıdır. Failin fiili olmasaydı netice meydana gelmeyecekti denebiliyorsa, hareket ile netice arasında nedensellik ilişkisi var demektir. Hareket ile netice arasında nedensellik ilişkisi bulunmalı; ölüm neticesi failin gerçekleştirdiği hareket sonucunda ortaya çıkmalıdır[5].

4. MANEVİ UNSUR

Bu suçun manevi unsuru taksirdir. Fail basit veya bilinçli taksirle neticeye sebebiyet vermiş olmalıdır[6]. Taksirle ölüme neden olma suçunun oluşması için taksirin, basit veya bilinçli taksir olması herhangi bir farklılık arz etmemektedir. Ancak taksir türünde ki farklılık, cezanın belirlenmesi aşamasında önem kazanmaktadır. Bilinçli taksir halinde, taksirli suça ilişkin ceza üçte birden yarısına kadar artırılmaktadır[7].

Taksir, basit taksir ve bilinçli taksir olarak iki çeşittir. Basit taksir, taksirin en çok karşılaşılan şekli olup, objektif dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı olarak fail tarafından öngörülebilir nitelikteki neticenin öngörülmemesidir. Fail dikkat ve özen yükümlülüğüne uygun davransaydı neticeyi öngörebilecek ve netice meydana gelmeyecektir. Bilinçli taksir ise, failin hareketinden tipe uygun, hukuka aykırı bir neticenin gerçekleşmesi ihtimal dâhilinde bulunmakla beraber, failin neticeyi öngörmesine rağmen, bu neticeleri önleyebileceğine yükümlülüklere aykırı biçimde güvenerek çaba sarf etmesine karşın istenmeyen neticenin meydana gelmesidir.

5. İŞTİRAK

İştirak; bir kişi tarafından işlene-

bilen suçun, birden fazla kimsenin önceden işbirliği yapmaları sonucu gerçekleştirmeleri olarak tanımlanmıştır. İştirak ancak kasten işlenen suçlarda mümkün olabileceğinden taksirli suçlarda iştirak hükümleri söz konusu olamaz. Diğer bir ifadeyle, taksirle öldürme suçunda iştirak söz konusu değildir. Çünkü iştirak hükümlerinin uygulanabilmesi için suç işleme kararı ve suçun kasten işlenebilen bir suç olması gerekir. Bu nedenlerle suça iştirak için, iştirak iradesinin bulunması gerektiğinden taksirli suça, iştirak olmaz. Ancak, taksirle öldürme suçunun birkaç kişi ile beraber ve suça birlikte sebebiyet verilmesinden söz edilebilir. Böyle bir durumda da her fail kendi taksirinden dolayı sorumlu olacaktır.

6. TEŞEBBÜS

TCK'nın 35. maddesine göre, kişi işlemeyi kastettiği bir suçu elverişli hareketlerle doğrudan doğruya icraya başlayıp da elinde olmayan nedenlerle tamamlayamaz ise teşebbüsten dolayı sorumlu tutulur. Taksirle işlenen suçlarda suç işleme kararı ve düşünüp öngörülerek istenmiş bir netice de olmadığı için, bu suçlara teşebbüs mümkün değildir. Dolayısıyla taksirle ölüme neden olma suçu teşebbüse elverişli değildir.

7. İÇTİMA

Taksirle ölüme neden olma suçunda ölen kişi sayısınca suç oluşmaz. Yasa koyucu, TCK'nın 85/2. maddesinde belirttiği üzere, fiil birden fazla insanın ölümüne ya da bir veya birden fazla kişinin ölümü ile birlikte bir veya birden fazla kişinin yaralanmasına neden olmuş ise, kişi iki yıldan on beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır, hükmüyle özel bir içtima hali düzenlenmiştir.

5237 sayılı TCK m. 85/2 de düzenlenen, fiilin birden fazla kişinin ölümüne, ya da bir veya birden fazla kişinin ölümü ile birlikte bir veya birden fazla kişinin yaralanmasına sebebiyet vermesi halinde faile 2 yıldan 15 yıla kadar hapis cezası verilecektir. Bu ağırlatıcı nedenin uygulanabilmesi için en az iki kişi ölmeli veya bir kişinin ölümü ile birlikte bir veya daha fazla kişinin yaralanmış olması gerekir. Taksirle ölüme sebebiyet verilmesinde, failin kusurunun bilinçli taksir olması halinde, ceza üçte birden yansına kadar artırılır (TCK m.22/3).

Taksirli fiil sonucu iki veya daha fazla kişi ölmüş ise 85/2 maddesine göre ceza tayin edilecektir. Birden fazla kişinin ölmesi halinde bu nitelikli halin uygulanması için ayrıca bazı şahısların yaralanmasının gerekli olmadığı açıktır. Ancak, bu ihtimal de maddede ifade edilmiş ve birden fazla kişinin ölümüyle beraber bir ya da birden fazla kişinin yaralanması halinde de faile 2 yıldan 15 yıla kadar hapis cezası verileceği belirtilmiştir. Bu ağırlatıcı nedenin uygulanabilmesi için en az iki kişi ölmelidir. Bir kişinin ölümü ile birlikte bir veya birden fazla kişinin yaralanmasına sebebiyet vermesi halinde faile 2 yıldan 15 yıla kadar hapis cezası verilecektir. Bu ağırlatıcı nedenin uygulanabilmesi için en az bir kişi ölmeli bir veya daha fazla kişinin yaralanmış olması gerekir.

8. GÖREVLİ MAHKEME

5235 sayılı Kanunun 11. ve 12.maddelerine göre, 85/1.fıkradaki bir kişinin ölmesi halinde suça bakma görevi asliye ceza mahkemesine, 85/2. fıkradaki bir veya birden fazla kişinin ölümüyle beraber bir veya birden fazla kişinin yaralanması halinde, suça bakma görevi ise ağır ceza mahkemesine aittir. Ceza Muhakemesi Kanunu(CMK) madde 12 fıkra 1'e göre, davaya bakma yetkisi, kural olarak suçun işlendiği yer mahkemesine aittir.

9. ZAMANAŞIMI

Taksirle ölüme sebebiyeti düzenleyen TCK m.85/1 açısından dava zamanaşımı süresi, suçun işlendiği tarihten itibaren on beş yıldır (TCK m.66/1-d). Dava zamanaşımını kesen nedenlerin gerçekleşmesi halinde, dava zamanaşımı süresi en fazla yirmi iki yıl altı ay olabilir (TCK m.67/4).

Eylemin birden fazla kişinin ölümüne veya bir ya da birden fazla kişinin ölümü ile birlikte bir veya birden fazla kişinin yaralanmasına neden olmasına ilişkin TCK m.85/2 açısından da dava zamanaşımı süresi, suçun işlendiği tarihten itibaren on beş yıldır (TCK m.66/l-d). Dava zamanaşımını kesen nedenlerin gerçekleşmesi halinde, dava zamanaşımı süresi en fazla yirmi iki yıl altı ay olabilir (TCK m.67/4).

10. SORUŞTURMA

Tıbbi müdahalede bulunurken tıbbi malpraktis nedeniyle hastasına ölümüne neden olduğu iddia edilen bir doktorun adli merciler nezdinde soruşturulabilmesi hususunda doktorun görev yaptığı kurum veya kuruluşa göre farklılıklar söz konusu iken 12/5/2022 tarihli 7406 sayılı yasadaki değişiklikler ile aradaki farklılıklar ortadan kaldırılmıştır. 3359 sayılı Kanuna ek 18. madde eklenmiş olup düzenleme şöyledir; "Yükse-

köğretim Kanunu'nun 53 . maddesinde yer alan soruşturma usulüne tabi olanlar hariç olmak üzere, kamu veya özel sağlık kurum ve kuruluşları ve vakıf üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle yapılan soruşturmalar hakkında 2/12/1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümleri uygulanır. **Soruşturma izni, Sağlık Bakanlığı bünyesinde kurulan Mesleki Sorumluluk Kurulu tarafından verilir.** Mesleki Sorumluluk Kurulu, özel sağlık kurum ve kuruluşları ve vakıf üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensupları bakımından il sağlık müdürlüklerinde görevli başkan veya yardımcılarını da ön inceleme yapmak üzere görevlendirebilir. Soruşturma izni verilmesine ilişkin 4483 sayılı Kanunun 7. maddesindeki süreler, iki kat olarak uygulanır. Mesleki Sorumluluk Kurulunun kararlarına karşı Ankara Bölge İdare Mahkemesine itiraz edilebilir.

12/5/2022 tarihli 7406 sayılı Kanun'un 15. Maddesi ile 3359 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir. "geçici 13. Maddeyle Ek 18 . maddenin birinci fıkrası hükümleri, 4483 sayılı Kanun hükümleri uyarınca haklarında kesinleşmiş bir soruşturma izni verilenler bakımından uygulanmaz ve soruşturma veya kovuşturmalara devam olunur.

Taksirle ölüme neden olduğu iddia edilen doktor hakkında yapılan şikâyete veya ihbara bağlı olarak Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından ivedi olarak toplanması gereken deliller toplanır. Şikâyetçinin ifadesi, şüpheli doktorun ifadesi, ölüm olayına ilişkin fiziki ve ruhsal bulguları içeren doktor raporu, otopsi tutanağı, varsa tanık ifadeleri, film, grafi vesaire tüm tıbbi kayıtlar eklemek suretiyle soruşturma yapılabilmesi için soruşturma izni alınması gerekir. Cumhuriyet savcısının öncelikle Sağlık Bakanlığı bünyesinde kurulan Mesleki Sorumluluk Kurulundan soruşturma izni istedikten sonra doktorun mesleğinin icrası kapsamında yaptığı muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle eyleminin malpraktis kapsamında olup olmadığı ile doktor ya da doktorların kusurlarının bulunup bulunmadığına ilişkin bilirkişi raporu alması gerekir.

Sağlık Bakanlığı bünyesinde kurulan Mesleki Sorumluluk Kurulu'ndan soruşturma izni alındıktan sonra eğer olayda taksirle ölüme neden olma suçunun unsurları oluşmuş ise deliller toplandıktan sonra uzlaştır-

ma yoluna gitmeden Cumhuriyet savcısı tarafından iddianame düzenlenir.

Ceza yargılamasında delil serbestliği ilkesi geçerli olup doktorun tıbbi malpraktisten dolayı cezai sorumluluğu, her türlü delille ispatlanabilir. Hastane kayıtları, film ve grafiler, epikriz raporu, otopsi raporu, mağdurun beyanı veya tanık beyanı delil oluşturabilir. Tıbbi malpraktise ilişkin soruşturma ve yargılamalarında, kuşkusuz en önemli delil teşhis, tedavi ve tedavi sonrası izlemeye ilişkin tıbbi kayıtlardır. Bu itibarla ispat açısından da iş bu delilleri elinden alınan hasta veya doktor açısından olayın aydınlanması mümkün olamayacağından, bu kayıtların ayrıntılı ve düzenli tutulmaları, saklanmaları, Cumhuriyet Başsavcılığına ve mahkemeye sunulmaları önem arz etmektedir[8]. Adli Tıp Kurumu Başkanlığındaki tıbbi malpraktis iddialı dosyaların incelenmesi aşamasında, ölü muayeneleri ve otopsi raporu, mernis ölüm tutanağı, olay yeri inceleme tutanağı, otopsi ile olay yeri film ve fotoları, kişinin tedavi gördüğü sağlık kurum veya kuruluşlarında düzenlenmiş olan tüm belge ve grafiler, dava dosyası veya soruşturma evrakının tamamı ile suçlanan doktorların ifadeleri talep edilmektedir[9].

Sağlık kurum ve kuruluşları ve vakıf üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensupları bakımından ek 18 inci maddenin birinci fıkrasıyla, muhakeme şartı niteliğini haiz izin müessesesi getirildiğinden, bu kişiler hakkında sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle halen yürütülen soruşturma veya kovuşturmalarda Mesleki Sorumluluk Kurulundan izin alınması gerekmektedir[10]. ■

KAYNAKÇA

1). Hakeri, Tıp Ceza Hukuku, 135.

2). Gökcan, 653.

3). Özbek ve diğerleri, Özel Hükümler, 178.

4). 5237 sayılı TCK'nın 22. madde gerekçesi.

5). Dönmezer, S, Maddi Sebebiyet Alakası ve İhmal suretiyle İcra Suçları, İstanbul 1994, s. 11.

6). Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen suçlar, s.103.

7). Akman, M, www.turkhukuksitesi.com/makale 1085.htm, 6.

8). Akyıldız, Sunay, "Hekimin Cezai Sorumluluğu Bakımından Uygulamada Sorunlar", Tıp Ceza Hukukunun Güncel Sorunları, V. Türk-Alman Tıp Hukuku Sempozyumu, Ankara, 2008, 991-992.

9). Adli Tıp Kurumu Başkanlığı, Rapor Düzenlemede Adli Tıp Kurumu İhtisas Kurul ve Dairelerinin İstediği Belge ve Materyaller (2012). ATK Yayınları, 3. http://www.atk.gov.tr/belgevemateryaller.pdf (Erişim Tarihi: 06.07.2021).

10). 7406 sayılı Kanun'un Gerekçesi.

Suça Sürüklenen Çocuklara Özgü Soruşturma İşlemleri

Ahmet **ASLAN**
Avukat
İstanbul Barosu

I. CEZAİ SORUMLULUĞUN TESPİTİ

Soruşturma kapsamında hakkında fail olarak işlem yapılan kişinin yaşı eylem tarihi itibarıyla net olarak belirlenmeli ve çocuk olduğu tespit edilirse soruşturma işlemlerine bu tespite göre yön verilmelidir.

Suça sürüklenen çocuğun nüfus kaydına göre belirlenen yaşının gerçeği yansıtmadığı hususunda şüpheye düşülmesi halinde, çocuğun konunun uzmanı hekimlerden oluşan bir sağlık kurulu (veya Adli Tıp Kurumu Başkanlığının ilgili birimi) tarafından muayene edilmesi ve gerçek yaşının tespitine yönelik rapor tanzim edilmesi gerekir (1.CD, 2019/666 E, 2019/1751 K).

A. 0-12 YAŞ GRUBU

Eylemi gerçekleştirdiği tarihte 12 yaşını doldurmamış olan çocukların ceza sorumluluğu yoktur. Bu kişiler hakkında ceza kovuşturması yapılamaz ancak çocuklara özgü güvenlik tedbirleri uygulanabilir (TCK.m.31/1).

Açık kanun hükmü gereği, bu gruba giren çocuklar hakkında yürütülen soruşturma neticesinde mutlaka kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilmelidir (18.CD, 2019/1510 E, 2020/1465 K).

Ayrıca suç niteliği ve çocuğun durumu sosyal hizmet uzmanıyla/çocuk ve ergen psikiyatri uzmanıyla birlikte değerlendirilip hakkında çocuklara özgü güvenlik tedbiri uygulanmasına yer olup olmadığı tespit edilmelidir.

Bu hükümler, 15 yaşını doldurmamış olan sağır ve dilsizler açısından da geçerlidir (TCK.m.33/1).

B. 12-15 YAŞ GRUBU

Eylemi gerçekleştirdiği esnada 12 yaşını doldurmuş olup da 15 yaşını doldurmamış olan çocuğun işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayamaması veya davranışlarını yönlendirme yeteneğinin yeterince gelişmemiş olması halinde ceza sorumluluğu yoktur. Ancak bu kişiler hakkında çocuklara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur (TCK.m.31/2).

Bu gruba giren çocuk hakkında, suç tarihi itibarıyla "işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayıp algılayamadığı veya davranışlarını yönlendirme yeteneğinin yeterince gelişmiş olup olmadığı" hususunun tespiti için rapor alınması gerekir.

12-15 yaş grubuna dâhil çocukların cezai ehliyetine ilişkin hazırlanacak raporlarda;

• Çocuğun "işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayabildiği veya davranışlarını yönlendirme yeteneğinin yeterince gelişmiş olduğu" belirtilmişse, çocuk mahkemesi/çocuk ağır ceza mahkemesine (veya bu sıfatla görev yapan mahkemeye) dava açılması,

• Çocuğun "işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayamadığı veya davranışlarını yönlendirme yeteneğinin yeterince gelişmediği" belirtilmişse, çocuğun ceza sorumluluğunun bulunup bulunmadığına dair nihai karar verme yetkisinin hakime ait olduğunu göz önüne alarak bu kez yine Cumhuriyet Savcısı TCK.31/2 ve 56 maddeleri ile ÇKK. 11 ve 5 maddesi gereği güvenlik tedbiri uygulanması talebi ile iddianame düzenlemesi,

Gerekir.

12 yaşını doldurmamış olanların aksine, 12-15 yaş grubuna dâhil çocuklar için mutlaka güvenlik tedbiri talep edilmesi gerekir.

Bu hükümler, 15 yaşını doldurmuş olup da 18 yaşını doldurmamış olan sağır ve dilsizler açısından da geçerlidir (TCK.m.33/1).

Yinelemek gerekir ki 12-15 yaş grubuna giren çocukların cezai ehliyete sahip olup olmadıklarının tespiti adli makamlarca doğrudan yapılamaz; bu hususta uzman tıbbi heyetin görüşünün alınması gerekir (6. CD, 2018/1623 E, 2020/3384 K)

C. 15-18 YAŞ GRUBU

Eylemi gerçekleştirdiği tarihte 15 yaşını doldurmuş olan çocuğun ise ceza sorumluluğu vardır. Bu çocuklara, kanunda belirtildiği şekilde indirimli ceza verilir (TCK.m.31/3).

Bu hükümler, 18 yaşını doldurmuş olup da 21 yaşını doldurmamış olan sağır ve dilsizler açısından da geçerlidir (TCK.m.33/1).

II. ÇOCUĞUN HUKUKİ SIFATI

Soruşturma kapsamındaki tüm işlem ve kararlarda, çocuk için "şüpheli" sıfatı değil, kanunun öngördüğü gibi "suça sürüklenen çocuk" sıfatı kullanılmalıdır (ÇKK.m.3/1-a.2).

III. SORUŞTURMAYI BİZZAT VE YETİŞKİNLERDEN AYRI YAPMA ZORUNLULUĞU

Suça sürüklenen çocuk hakkındaki soruşturmanın bizzat Cumhuriyet savcısı tarafından yapılması gerekir (ÇKK.m.15/1).

Çocukların yetişkinlerle birlikte iştirak halinde suç işlemesi halinde de ayrı soruşturma yapılmalı, soruşturma evrakının kolluktan bütün olarak gelmesi halinde tefrik (ayırma) kararı verilmelidir (ÇKK.m.17/1).

IV. KORUYUCU VE DESTEKLEYİCİ TEDBİR TALEBİ

Soruşturma kapsamında gerek görülürse, suça sürüklenen çocuk hakkında çocuk hâkiminden koruyucu ve destekleyici tedbir uygulaması istenmelidir (ÇKK.m.5 vd ve 15/3).

Uygulamada tam birlik sağlanamasa da genel kanaat, çocuk hâkiminin bulunmadığı yerlerde tedbir taleplerinin genel ceza mahkemelerince değil, aile (yoksa asliye hukuk) mahkemesince verilmesi gerektiği yönündedir (2.HD, 2013/16720 E, 2014/3237 K).

V. İFADE ALMA

Suça sürüklenen çocukların ifadeleri alınırken;

• İfadenin bizzat Cumhuriyet savcısı tarafından alınması gerektiği,

• Gereği halinde ifade esnasında bir sosyal hizmet uzmanının hazır edilmesi gerektiği,

• İstemi olmasa bile müdafiin hazır bulundurulması gerektiği,

• Kendi yararına aykırı olmadığı ve kanuni bir engel de bulunmadığı durumlarda, çocuğun anne-babası veya vasisinin hazır bulunmasına müsaade edilebileceği,

Hususlarına özen gösterilir (ÇKK.m.15/1-2; CMK.m.150/2; YGAİ-AY.m.19/1-b).

VI. KORUMA TEDBİRLERİ

A. YAKALAMA

0-12 yaş aralığındaki çocuklar, suç nedeniyle yakalanamaz ve hiçbir surette suç tespitinde kullanılamazlar. Bu çocuklar hakkında yalnızca kim-

lik ve suç tespiti amacıyla yakalama yapılabilir. Kimlik tespitinden hemen sonra serbest bırakılırlar. Tespit edilen kimlik ve suç, derhal Cumhuriyet savcısına bildirilir (YGAİAY.m.19/1-a).

12-18 yaş aralığındaki çocuklar, suç sebebiyle yakalanabilirler. Yakalandıkları takdirde yakınlarına ve müdafilerine haber verilerek derhal Cumhuriyet Başsavcılığına sevk edilirler (YGAİAY.m.19/1-b).

Suça sürüklenen çocuğa zincir, kelepçe ve benzeri aletler takılamaz. Ancak zorunlu hallerde çocuğun kaçmasını, kendisinin veya başkalarının hayat veya beden bütünlükleri bakımından doğabilecek tehlikeleri önlemek için kolluk tarafından gerekli önlem alınır (ÇKK.m.18; YGAİAY.m.19/1-b).

B. GÖZALTI

Çocuğun gözaltına alındığı, anne-baba veya vasisine derhal bildirilir (YGAİAY.m.19/1-b).

Gözaltına alınan çocuklar, varsa kolluğun çocuk biriminde, yoksa yetişkinlerden ayrı bir yerde tutulurlar (ÇKK.m.16).

C. ADLİ KONTROL

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 109. maddesinde belirtilenler dışında, çocuk hakkında 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nun 20. maddesinde belirtilen tedbirler de adli kontrol tedbiri olarak talep edilebilir.

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 110/A. maddesinde belirtilen adli kontrol süreleri, çocuklar bakımından yarı oranında uygulanır (CMK.m.110/A).

D. TUTUKLAMA

15 yaşını doldurmamış çocuklar hakkında, üst sınırı 5 yılı aşmayan hapis cezasını gerektiren fiillerinden dolayı tutuklama talebinde bulunulamaz (ÇKK.m.21).

Suça sürüklenen çocuk için tutuklama tedbirine, adli kontrol tedbirlerinden sonuç alınamaması, sonuç alınamayacağının anlaşılması veya tedbirlere uyulmaması durumunda başvurulmalıdır (ÇKK.m.20/2).

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nda belirtilen tutukluluk süreleri, fiili işlediği sırada 15 yaşını doldurmamış çocuklar bakımından 1/2 oranında, 18 yaşını doldurmamış çocuklar bakımından ise 3/4 oranında uygulanır (CMK.m.102/5).

VII. KOLLUK NEZDİNDE YAPILACAK İŞLEMLER

Suça sürüklenen çocuklar hakkındaki soruşturma işlemlerinin kolluğun çocuk birimi tarafından yapılması gerekmektedir (ÇKK.m.31/1).

Kolluğun çocuk birimi, suça sürüklenen çocuklar hakkında işleme başlandığında durumu çocuğun veli veya vasisine ya da çocuğun bakımını üstlenen kimseye, baroya ve Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna, çocuk resmi bir kurumda kalıyorsa ayrıca bu kurumun temsilcisine bildirir.

Çocuk hakkındaki işlem, çocuğu suça azmettirdiğinden şüphelenilen yakınlarına bilgi verilmez (ÇKK.m.31/2).

İşlem yapıldığı esnada çocuğun yanında bir yakınının bulunmasına imkân tanınır (ÇKK.m.31/3).

Çocukların kimlikleri ve eylemleri mutlaka gizli tutulmalıdır.

Çocuk, her türlü işlem esnasında yetişkinlerden ayrı bir yerde tutulmalıdır.

Çocuk hakkındaki işlemlerin mümkün olduğu ölçüde sivil kıyafetli görevlilerce yerine getirilmesi gerekir (YGAİAY.m.19/1-b).

VIII. GÖREVLİ MAHKEME

Suça sürüklenen çocuklar, çocuk mahkemeleri ile çocuk ağır ceza mahkemelerinde yargılanırlar (ÇKK.m.25 vd).

Çocuk mahkemeleri asliye ceza mahkemelerinin görev alanına giren suçlara, çocuk ağır ceza mahkemeleri ise ağır ceza mahkemelerinin görev alanına giren suçlara ilişkin yargılama yapar (ÇKK.m.26). Çocuk mahkemeleri ile çocuk ağır ceza mahkemeleri bulunmayan yerlerde, bu mahkemeler kurulup göreve başlayıncaya kadar suça sürüklenen çocuklar tarafından işlenen suçlara ilişkin kovuşturmalar, genel kurala göre görevli olan mahkemelerce (asliye/ağır ceza mahkemeleri) 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu hükümlerine göre yapılır (ÇKK.geçici m.1/3).

Çocuklar hakkında genel mahkemelere hitaben tanzim edilecek iddianamelerde, mahkeme adının altına "çocuk mahkemesi sıfatıyla" ibaresinin yazılması uygun olacaktır.

IX. UZLAŞTIRMA

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun uzlaşmaya ilişkin hükümleri suça sürüklenen çocuklar bakımından da uygulanır (ÇKK.m.24).

Mağdurun veya suçtan zarar görenin gerçek veya özel hukuk tüzel kişisi olması koşuluyla, suça sürüklenen çocuklar tarafından işlenip üst sınırı 3 yılı geçmeyen hapis veya adli para cezasını gerektiren suçlar uzlaştırma hükümlerine tabidir (CMK.m.253/1-c).

Eylemi gerçekleştirdiği sırada 12 yaşını doldurmamış olan ya da 12-15 yaş grubunda olup da işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama veya davranışlarını yönlendirme

yeteneği yeterince gelişmemiş olan, yani cezai sorumluluğu bulunmayan çocuklar açısından uzlaştırma hükümleri uygulanmaz.

Uzlaştırma teklifi, suça sürüklenen çocuğa değil, kanuni temsilciye yapılır (CMUY.m.29/1).

Uzlaşma sağlandığında, suça sürüklenen çocuk hakkında -gerekli görüldüğünde- 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nda yer alan koruyucu ve destekleyici tedbirlerin uygulanması çocuk hâkiminden istenir (CMUY.m.20/1). Yine uzlaşma sağlanamayıp suça sürüklenen çocuk hakkında iddianame düzenlenmesi hâlinde de Cumhuriyet savcısı, gerekli gördüğünde 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nda yer alan koruyucu ve destekleyici tedbirlerin uygulanmasını mahkemeden ister (CMUY.m.21/2).

X. SERİ MUHAKEME USULÜ

Suça sürüklenen çocuklar hakkında seri muhakeme usulü uygulanmaz (CMK.m.250/12; CMSMY.m.7/1).

XI. KAMU DAVASININ ERTELENME SÜRESİ

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'ndaki koşulların varlığı halinde, çocuğa yüklenen suçtan dolayı kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı verilebilir. Ancak bu kişiler açısından erteleme süresi 3 yıldır (ÇKK.m.19/1).

Dava erteleme koşulu olarak 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 171/2. maddesinde belirtilen hapis cezasının üst sınırı, 15 yaşını doldurmamış çocuklar bakımından 5 yıl olarak uygulanır (ÇKK.m.19/2).

XII. ZAMANAŞIMI

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 66. maddesinde yer bulan dava zamanaşımı sürelerinin, fiili işlediği sırada 12 yaşını doldurmuş olup da 15 yaşını doldurmamış olanlar hakkında yarısı, 15 yaşını doldurmuş olup da 18 yaşını doldurmamış olanlar hakkında ise 2/3'si dikkate alınarak kovuşturma olanağı belirlenir (TCK.m.66/2; 13.CD, 2020/5907 E, 2020/10397 K).

XIII. HAK YOKSUNLUĞU

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 53. maddesinde öngörülen güvenlik tedbirlerinin suça sürüklenen çocuk hakkında uygulanması mümkün değildir (TCK.m.53/4).

Bu yüzden çocuklar hakkında düzenlenen iddianamelerde bu yöndeki güvenlik tedbirlerine ilişkin sevk maddeleri yazılmamalıdır.

XIV. TEKERRÜR

Fiili işlediği sırada 18 yaşını doldurmamış olan kişilerin işledikleri suçlar dolayısıyla tekerrür hükümleri uygulanamaz. Suça sürüklenen çocuğun işlediği suçun 18 yaşını doldurduktan sonra işlediği suç yönünden de tekerrüre esas alınması mümkün değildir (TCK.m.58/5).

Bu yüzden çocuklar hakkında düzenlenen iddianamelerde bu yöndeki güvenlik tedbirlerine ilişkin sevk maddeleri yazılmamalıdır. ■

Cumali **KARAKÜTÜK**
Cumhuriyet Başsavcı Vekili
İstanbul Anadolu Adliyesi

Soldu Çiçeğim

Yanında değilsindir,
Hani Deniz Gözlüm
Salıncaktan düşmüştür de
Burnu ala boyanmıştır.
Koşa koşa on yılda gidersin,
Gidene kadar da
Elli parçanı yoldan toplarlar ya,
Sanki üstüne Yerebatan'ın sütunu yıkılır...
Senin bir fisken,
Onun gül yüzüne değmemişken;
Suyu ağacı az
Kahrı çok
Kelepçelenmiş dar coğrafyada,
Cehennemi sıcak yetmezmiş gibi,
Minik bedenlere çarpan misketler
Oyuncak değil kardeşim,
Havadan...
Yağlı pis kurşun
Yarım tonluk metal küme
Ve dahi şarapnel,
Reva görülür kanatsız meleklere...
Kimi, çaresiz baba kucağında
Olmayan hastaneye koşuyor.
Kimileri, canı alınmış,

Kâh kumsalda yüzükoyun
Kâh dondurma dolabında
Yahut,
Onlarsız kalan anaların yüreğinde...
Şansı olanlar mı?
Bir uzvu eksik,
Alelade hastane yatağında
Burnunda hortum, kolunda alçı
Yanında kırmızı fistanlı oyuncak bebeği
Dokunamadığı...
Bir hatırayla
Kalan ömürde ne şans ama...
Yeter, yaktı!
Yaktı da attı,
Yedi yüz mezar çok bana,
Hepsi minik, hem de taze,
Ezildik bu günahın altında.
Güzel gözlüsü, pamuk tenlisi
Sadece babasının ciğeri mi?
Yumuk ellisi,
Bulutlardan değil
Gözümün önünden gülsün bana.
Demem o ki,
El çek bebeğimizden!

6222 Sayılı Yasa Kapsamında Seyirden Yasaklanma Tedbirine Genel Bakış

Burhan **ERGAR**
Cumhuriyet Savcısı
İstanbul Anadolu Adliyesi

Seyirden yasaklanma, diğer adıyla seyirden men tedbirinin hükümleri 6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun' un 18. maddesinde düzenlenmiştir. Yasa koyucu, müsabaka düzeni ve emniyetinin sağlanması maksadıyla 6222 Sayılı Yasa kapsamında; müsabaka alanı, seyir alanı ve antrenman alanlarında suç işleyen kişilerin belirli bir süre boyunca müsabakaları ve antrenmanları seyretmesinden mahrum bırakılmasını düzenlemiştir.

Spor müsabakalarında bilhassa taraftarlar için ayrı bir önemi haiz olan bu tedbir 6222 sayılı Kanun ve 6222 sayılı Kanun' un atıf yaptığı suçların işlenmesi halinde uygulanır.

6222 sayılı Kanun kapsamında kalan suçları genel olarak sayacak olursak: Şike ve Teşvik Primi Suçu (11 md.), Spor Alanlarına Yasak Madde Sokulması ve Müsabaka Düzeninin Bozulması Suçu (13. md.), Tehdit ve Hakaret İçeren Tezahürat Suçu (14. Md.), Müsabaka ve Seyir Alanlarına Usulsüz Seyirci Girişi Suçu (15. md.), Yasak Alanlara Girme Suçu (16. md.) şeklinde beş başlık altında belirtebiliriz.

6222 sayılı Kanun' unatıfta bulunduğu suçları ise: 6222 sayılı Kanun' un 13/1 maddesi atfıyla 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun' un ek 1. maddesine aykırılık suçu,6222 sayılı Kanun' un 17/1. maddesi yollamasıyla TCK' nın 86, 87, 88 ve 152. maddelerinde düzenlenen Kasten Yaralama ve Mala Zarar Verme Suçları,6222 sayılı Kanun 18/2. Maddesi yolla-

masıyla taraftar grupları tarafından spor alanları dışında işlenen Kasten Yaralama, Hakaret veya Tehdit İçeren Tezahürat ve Mala Zarar Verme Suçları şeklinde sıralayabiliriz. O halde yukarıda sayılan suçları işleyen fail hakkında seyirden men kararı verilebilecektir.

Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun' unda seyirden yasaklanma tedbirine; koruma tedbiri olarak, güvenlik tedbiri olarak ve idari tedbir olarak üç farklı şekilde karar verilebilmektedir.

Koruma Tedbiri Olarak Seyirden Men Kararı:

Koruma tedbiri olarak seyirden men kararını inceleyecek olursak, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun' un 18/3 maddesinde belirtildiği üzere, bu kanun maddesi kapsamına giren suçlardan soruşturma başlatılması halinde fail hakkında seyirden yasaklanma tedbirinin derhal tatbik edilmesi gerekir. Bu hüküm, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun' un soruşturma evresinde uygulama alanı bulacaktır. Anlatılan şartların gerçekleşmesi halinde esasında Hakim ya da Cumhuriyet Savcısı tarafından ayrıca bir karar alınmasına gerek kalmadan tedbirin kolluk tarafından uygulamaya konulması gerekecektir. Nitekim bu Kanun Yönetmeliğinin 22/1-b maddesinde de, haklarında soruşturma başlatılan kişilere ilişkin, kolluk tarafından resen müsabakaları seyirden yasaklanma tedbirinin uygulanarak form düzenlenmesi gerektiği belirtilmiştir. Soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısı, kovuşturma evresinde mahkeme tarafından bu tedbirin kaldırılmasına karar verilmediği takdirde bu yasağın uygulanmasına koruma tedbiri olarak devam edilecektir. 6222 sayılı Kanun, seyirden yasaklanma tedbirinin hangi hallerde kaldırılacağını düzenlememiştir. Kanun' un 18/3 maddesi seyirden yasaklanma kararının kaldırılmasını Hakim ve Cumhuriyet Savcısının takdirine bırakmıştır. Uygulamada failin mazereti, yeniden suç işleyip işlemeyeceğine dair verdiği izlenim, soruşturmaya konu eylemin ağırlığı ve dosyanın delil durumu gibi kriterlere göre seyirden men kararının kaldırılıp kaldırılmayacağına karar verilmektedir.

Güvenlik Tedbiri Olarak Seyirden Men Kararı

Güvenlik tedbiri olarak seyirden men kararını inceleyecek olursak, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun' un 18/1 maddesinde, failin Kanun' da tanımlanan veya yollamada bulunulan ilgili kanunlardaki suçlardan dolayı mahkemece kurulan hükümde, hakkında güvenlik tedbiri olarak spor müsabakalarını seyirden yasaklanmasına karar verilebileceği belirtilmiştir. Seyirden yasaklanma, soruşturma evresinde verilen "koruma tedbiri"nden farklı olarak kovuşturma aşamasının sonunda bu defa "güvenlik tedbiri" olarak karşımıza çıkmaktadır. Kovuşturma evresinde yürütülen yargılama neticesinde hükümle birlikte verilen ve hükmün kesinleşmesinden itibaren uygulanan bir tedbir olarak

görülmektedir. Yasa hükmü emredici nitelikte olduğundan, mahkemenin bu tedbirin uygulanıp uygulanmaması konusunda takdir yetkisi bulunmamaktadır. Güvenlik tedbiri olarak seyirden yasaklanma yaptırımının süresi, hükmün kesinleşmesiyle infazına başlanancezanın infazı tamamlandıktan itibaren bir yıl geçmesiyle sona erecektir.Bu güvenlik tedbirine ceza verilmesine yer olmadığı kararı ile birlikte hükmedilmesi halinde, hükmün kesinleştiği tarihten itibaren bir yıl geçtikten sonra bu güvenlik tedbirinin uygulanmasına son verilecektir. Görüleceği üzere yasa koyucu güvenlik tedbiri olarak seyirden yasaklanmaya belirli bir süre sınırı koymuştur. Güvenlik tedbiri olarak spor müsabakalarını seyirden yasaklama kararı5352 sayılı Adli Sicil Kanunu hükümlerine göre kaydedilir. Bu fıkradaki bir yıllık süreler, ikinci kez seyirden yasaklanma yaptırımına karar verildiğinde üç yıl; üçüncü kez seyirden yasaklanma yaptırımına karar verildiğinde ise beş yıl olarak uygulanacaktır. Kanun koyucu seyirden yasaklanma tedbirinin birden fazla verilmesi hallerinde seyirden yasaklanma sürelerini uzatarak teşdit anlayışıyla hareket etmiştir.

Kamu davasının açılmasının ertelenmesine, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına, hapis cezası yerine seçenek yaptırım olarak tedbire veya hapis cezasının ertelenmesine karar verilmesi halinde, kararın kesinleştiği tarihten itibaren; önödeme halinde ise, önödemede bulunulduğu tarihten itibaren, bir yıl süreyle spor müsabakalarını seyirden yasaklama tedbirinin uygulanmasına devam edileceği Kanun' un 18/6 maddesinde düzenleme altına alınmıştır.

Bu kanun hükümlerine göre hakkında güvenlik tedbiri olarak spor müsabakalarından seyirden yasaklanma kararı verilen kişi hakkında özel bir hak yoksunuluğu hali de düzenlenmiştir. 6222 sayılı Kanun' un 18/10 maddesindeki düzenlemeye göre, hakkında güvenlik tedbiri olarak spor müsabakalarını seyirden yasaklanma kararı verilen kişi, yasak süresi boyunca spor kulüplerinde ve federasyonlarda ve taraftar derneklerinde yönetici olamayacak; spor müsabakalarında hakem, temsilci veya gözlemci olarak görev yapamayacaktır. Görüleceği üzere bu Kanun kapsamında suç işleyen kişilerin müsabakalara girmeleri engellendiği gibi, belirli görevleri de yapmaları da yasaklanmıştır.

İdari Tedbir Olarak Seyirden Men Kararı

İdari tedbir olarak seyirden men kararını inceleyecek olursak, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun' un 18/7 maddesinde, alkol ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde etkisinde olduğu açıkça anlaşılan kişilerin müsabaka, antrenman ve seyir alanlarına alınmayacakları düzenlenmiştir. Yine alkol ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde etkisinde olduğu açıkça anlaşılan kişilerin belirtilen alanlara girmesi ve dışarı çıkmamakta ısrar etmesi halinde kişi kolluk görevlileri tarafın-

dan zor kullanılarak dışarı çıkarılarak kişi hakkında bu madde hükümlerine göre bir yıl süreyle spor müsabakalarını seyirden yasaklanması sağlanacaktır. Başka bir idari tedbir olarak seyirden men tedbiri ise Kanun' un 22/3 maddesi kapsamında Şiddete Neden Olabilecek Açıklamalar başlığı altında düzenlenmiş ve buna göre sporda şiddeti teşvik edecek şekilde basın ve yayın yoluyla açıklamada bulunan kişiler hakkında idari para cezanın yanında seyirden men kararı verileceği de düzenleme altına alınmıştır.

Kolluğa Başvurma Yükümlülüğünün İhlali Suçu

Yasaklanma tedbirinin daha etkin bir biçimde uygulanmasını sağlamak amacıyla yasaklanma tedbirinin getirdiği yükümlülüklere uymama eylemi kanun kapsamında yaptırıma bağlanmıştır. Buna göre, seyirden yasaklanma tedbiri hükümlerine göre spor müsabakalarını seyirden yasaklanan kişi, yasaklama kararının sebebini oluşturan fiilin işlendiği müsabakanın tarafı olan ve taraftarı olduğu takımın katıldığı spor müsabakalarının yapılacağı gün, yurt içinde bulunduğu takdirde, müsabakanın başlangıç saatinde ve bundan bir saat sonra bulunduğu yere en yakın genel kolluk birimine başvurmakla yükümlü olacaktır. Bu yükümlülüğü ihlal etmek ise ayrı bir suç olarak tanımlanarak Kanun' un 18/9 maddesinde düzenleme altına alınmıştır. Burada dikkat edilmesi gereken husus, kolluğa başvurma yükümlülüğüne aykırı her bir bir davranışın yani her müsabakanın ayrı bir suç teşkil ettiğidir. Sözgelimi seyirden yasaklanan bir kişi, seyirden yasaklı olduğu dönem içerisinde üç ayrı tarihteki müsabakada kolluğa başvurmamışsa bu halde zincirleme suç hükümlerinden bahsedilmeyecek ve üç ayrı suç oluşacaktır. Nitekim Yargıtay uygulaması da bu yöndedir.

Bu Kanun kapsamında suç işleyen kişiler, yasaklanma fiilinin işlendiği müsabakada taraftarı olduğu takımı hangi spor branşında faaliyet gösteriyorsa o takımın yalnızca o branşta oynadığı müsabakalarda kolluğa müracaat etme yükümlülüğü olacaktır. Örneğin fail, taraftarı olarak katıldığı X futbol takımının bir müsabakasında sahaya yasaklı madde atmışsa ve hakkında soruşturmaya başlanarak seyirden yasaklanma kararı verilmiş ise bu halde yasaklanma tedbirinin devam ettiği süre boyunca X futbol takımının tüm müsabaka başlangıç saatinde ve müsabaka başladıktan bir saat sonra kolluğa müracaat etmekle yükümlü olacaktır.

Kolluğa başvurma yükümlülüğünün bazı durumlarda istisnaları bulunmaktadır. Yükümlünün yurt dışında olması, raporla ispat edilen hastalık halinin bulunması, yükümlü olduğu tarihte askerde bulunması gibi bazı mazeret halleri bu istisnalardan bazılarıdır. Hangi hallerede kişinin mazeretinin kabul edilip edilmeyeceği Yargıtay içtihatları ışığında belirlenebilir. Buna göre; kişinin iradesi dışında gelişen, önceden öngörülmesi mümkün olmayan ve kaçınılmaz hallerde bu ölçütler nazara alınarak kişinin mazeret talebi değerlendirilebilecektir.

Genel olarak seyirden yasaklanma tedbirine bakacak olursak, ceza yasalarımızda adli kontrol tedbirine benzeyen ancak kendine özgü bir niteliği olan kurumdur. Seyirden yasaklanma tedbirinin amacı yukarıda belirtildiği gibi müsabaka düzeni ve güvenliğinin sağlanması olarak belirtilmiş ise de esasında sonuçları itibariyle bakıldığında 6222 sayılı Kanun kapsamında kalan ve yaptırımı çoğunlukla ön ödeme ile ödenen basit miktardaki para cezaları karşısında kişilere daha ağır bir külfet yükleyen düzenlemeleri içermektedir. Kişi neredeyse bir iki yıl boyunca taraftarı olduğu takımın müsabaka gününde en yakın kolluğa giderek başvuruda bulunmakta hatta bu başvurudan bir saat sonra yani maç başladıktan bir saat sonra tekrar kolluğa gelerek başvuruda bulunmaktadır. Buradan hareketle, seyirden yasaklanma tedbiri; 6222 Sayılı Kanunda düzenlenen suç tiplerine ilişkin belirnenen cezai yaptırımlara nazaran kişiler üzerinde daha çok caydırıcılık oluşturmaktadır. ■

KAYNAKÇA

1) Eyüp Kara, Teori ve Uygulamada Spor Suçları, Adalet Yayınevi
2) Sporda Şiddet Ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun, www.mevzuat.gov.tr
3) Mustafa Artuç, Pratik Türk Ceza Kanunu, Adalet Yayınevi

VERİLMİŞ SÖZLER VAR

Mustafa **ÇAKAR**
Cumhuriyet Başsavcı Vekili
İstanbul Anadolu Adliyesi

> “Bir hayatımız var, yakında geçmişte kalacak. Yalnızca Allah için yaptıklarımız sonsuza dek kalacak.
> (Muhammed Ali)
>
> Her savaştığın düşmanın değildir. (Mike Tyson)”

Muhammed Ali. Tüm zamanların en hızlı en yetenekli boksörü. 1964 yılında dinimiz İslamiyeti seçerek Müslüman olan ve Cassius Marcellus Clay olan ismini Muhammed Ali olarak değiştiren efsane boksör. 2 Ekim 1980 yılında sağlık sorunları olmasına rağmen o dönem 38 yaşındayken Laryy Holmes ile maça çıkıp 11 rauntta kariyerinde ilk kez teknik nakavt ile maçı kaybeder. O tarihte genç bir boksör olan ve sonraki yıllarda yeni bir efsane olarak tanınacak ve dünyanın en iyi boksörü olacak olan Mike Tyson maçtan sonra Muhammed Ali'nin yanına giderek birgün Laryy Holmes'ı yeneceğine dair söz verir. 7 yıl sonra Mıke Tyson ile Larry Holmes arasında oynanacak maçta bu kez de izleyici olarak Muhamned Ali gitmiştir ve maç öncesi Tyson'a gidip verdiğin sözü tut demiştir. 1988 yılında oynanan bu maçı Mıke Tyson teknik nakavktla kazanmış ve Muhammed Ali'ye verdigi sözü tutmuştur. İşte boks verilen sözlerin mücadelesidir. Elbette bizim de verdiğimiz sözler var..

Wikipedia kaynaklarına göre boksun tarihi çok öncelere eski Yunan ve Roma dönemlerine kadar dayanmaktadır. O tarihlerde oldukça vahşice yapılan bu spor yasaklanmış 18. yüzyılın başlarında İngiltere'de yeniden ortaya çıkmıştır. 19. Yuzyilda Amerika'da görülmeye başlanmıştır. Dünya tarihinde ilk ağır siklet boks şampiyonu Jack Jonson'dur. Hiçbir resmi müsabaka mağlubiyet almamış tek boksör unvanı da 1950'li yıllarda Rock Marciano'dur. Günümüzde boks tüm dünyada tanınan amatör ve profesyonel olarak yapılan ya da hobi olarak yapılan önemli bir spor dalı olmuştur. Ancak nörologlar boksun kafatasına alınan darbeler sonunda beyinde travmatik hasarlara yol açtığı ve bu sebeple olimpiyatlardan ve açık gösterimden yasaklanması konusunda görüş bildirmişlerdir.

Ülkemizin en tanınan boksörü de 2015 yılında aramızdan ayrılan Sinan Şamil Sam'dır. Kariyerinde 31 galibiyeti olan gururumuz Sam, Ağır Siklet kategorisinde EBU, WBC ve WBC Akdeniz oyunları gibi şampiyonlukları vardır.

Boks iki kişinin özel eldivenlerle ring denilen alanda belli kurallar çevresinde dövüşerek gerçekleştirilen ve yumruklarin kullanıldığı bir spor dalıdır. Nakavtla ya da puanla kazanılmaktadır. Oldukça zor bir spor olan boks ciddi kondisyon, hız, dayanıklık ve teknik gerektirmektedir. Vücutta sağ ve sol çene bölgeleri, karaciğer, diyafram ve kalp kası bölgeleri nakavt bölgeleridir. Rakibinizden bu bölgeleri korumanız gerekmektedir. Özellikle çene bölgesine alınan darbelerde ayakta kalma şansınız oldukça azdır.

Her ne kadar zor bir spor olsa da boks bir o kadar da zevklidir. Gönüllülük esasının olduğu bu sporda ancak inanan ve kendi sınırlarıyla da yarışan insanların mesafe katedecegi bir spordur. Ve hayatla da ciddi benzerlikler göstermektedir.

Söyle ki; bir boks müsabakasında yere düşünce kaybetmezsiniz ayağa kalkamayınca kaybedersiniz. Hayatta bu şekildedir. Her insanın dönem dönem üzerine yumruk yağmuru gibi sorunlar ardı ardına gelebilmektedir. Bu süreçte hayat yolunda tökezleyen, yere düşen insanlardan ancak yerden kalkamayanlar imtihanlarını kaybetmektedir. Boksda da tıpkı hayattaki gibi tek başınıza mücadele edersiniz. Ringin dışında sizi destekleyenler, taktik verenler, raund arasında buz uygulayanlar vardır ama kavganizda yalnızsınızdır. Hayatta bu şekildedir. Çevremizde bize destek olan insanlar elbette vardır ancak mücadeleniz tek başınadır. Boksta Mike'ın dediği gibi suratınızın ortasına yumruk yiyene kadar her boksörün kafasında bir plan bir kombine yumruk atağı vardır. Ancak rakibinizden yumruk yediğiniz anda her şey sıfırlanır ve yeni bir hamle yapmak zorundasınızdır. Hayatta da hayal ettiğiniz planladığınız işler bazen istediğiniz gibi gitmez ve ummadığınız bir anda birtakım sorunlarla karşılaşabilirsiniz. İşte o vakit yeniden mevcut duruma göre yeni bir plan yapmak zorundasınızdır. Boksta çoğu zaman yenilerek ya da ciddi yumruklar yiyerek tecrübe kazanırsınız. Hayatın kendisi de tam öyledir. Bu örnekleri ve benzetmeleri dahada uzatmak mümkündür.

Boksun temelinde ciddiyet ve saygı vardır. Acının olmadığı yerde başarı yoktur ve acıya alışmak zorundasınızdır. Sevmeseniz dahi antremanları aynı disiplinle yapmak zorundasınızdır aksi durumda ringte sizi çok zor ve acıklı anlar bekleyebilmektedir. Tüm bunların yanında boks bir sevdadır aslında bileği güçlü yüreği sevda dolu insanların uğraşıdır. Kendinizle yarıştığınız, imkansıza yaklaştığınız, dayanma gücünüzü gördüğünüz, gönül verdiğiniz ve sevenleriniz için verdiğiniz hayat mücadelenizi diri tutan bir vazgeçilmezinizdir.

Boks kendinize olan güveni arttıran bir spordur. Hobi olarak yapıldığı takdirde ciddi efor gerektiren antreman sizi zinde daha sağlıklı bir görünüme kavuşturacaktır. Ayrıca zamanda stres atmanızı sağlayacak beraberinde beslenme ve uyku duzenininde sağlandığı durumlarda size kaliteli bir yaşam sunacaktır. Spor sağlıktır ve boks yalnızca ringlerde yapılan bir mücadeledir ve gerçek bir boksör kavgaya ve şiddete karşıdır. Kendisinin ve sevdiklerinin meşru savunması hariç asla kavga etmez ve kavgadan nefret eder. Şiddetin her türlüsüne karşı olduğumuzu ve şiddeti reddettiğimizi de belirterek herkese spor dolu sağlıklı günler dilerim. ■

Toplumsal Değişim Süreçlerinde Hukuk ve Kamuoyu İlişkisi

Prof. Dr. Serhat **ULAĞLI**
Öğretim Üyesi
Marmara Üni. İletişim F.

İnsanların topluluk olarak yaşadıkları ilk andan itibaren birlikte var olmanın ilk koşul olarak bir sosyal düzen ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Toplumun duyarlılıkları, beklentileri ve yaşam koşullarına bağlı olarak çeşitli gelenekler oluşmuştur. Aslında hukuk kurallarının temel çıkış noktası da toplumun bu duyarlılıklarından yani geleneklerinden beslenerek ortaya çıkmıştır. Her toplumsal kural bir gereksinimin, bir aidiyetin ve bir yaşantının anlatısı olarak kendine hayat bulur. Hiç şüphe yok ki bu toplumsal kurallar birdenbire ve keyfi olarak oluşmayıp uzun bir zaman dilimi içinde toplumsal uzlaşı ile ortaya çıkıp toplumu oluşturan bireyler tarafından kabul görür. İşte bu noktada toplumsal uzlaşmayı ve kurallara kitlesel itaati hazırlayan unsur olarak kitle psikolojisini görüyoruz. Yazı hukuk kurallarının ortaya çıkışı kabul görüşü ve uygulanışında kitle psikolojisinin etkisini ele almaktadır.

Kitle psikolojisini inceleyen psikolojinin alt bilim dalı olan sosyal psikoloji bireylerin kitlesel davranışların arkasındaki mentalite iyi ve bunun zaman döngüsü içerisindeki değişimini ele alırken asıl hukuk kurallarının da zaman içerisindeki evrimini de incelenmesine katkıda bulunur

SOSYAL PSİKOLOJİ NEDİR NASIL OLUŞUR, NASIL KONTROL EDİLİR?

Sosyal psikoloji, insanların birbirleriyle etkileşime girdiğinde nasıl düşündüklerini, hissettiklerini ve davrandıklarını inceleyen bir bilim dalıdır.

Sosyal psikoloji, bireylerin ve grupların davranışlarını etkileyen sosyal faktörleri inceleyen bir bilim dalıdır. Sosyal Psikolojiden, insanın sosyal çevrelerinde sürdürdüğü farklı etkileşimlere göre davrandığı varsayılmaktadır. Kitlelerin aynı olgular karşısında ortak davranış sergilemesinin ardındaki nedenler kültürden kültüre farklılık gösterse de başak unsurlar olarak şunlar görülmektedir:

1) İnanç: insanın varoluşuyla başlayan kendinden daha güçlü bir varlığa inanma ihtiyacı ister modern ister ilkel olsun tüm toplumların hayatını yoğun bir şekilde etkilemiştir. Özellikle ilkel kabilelerde yöneticilerin kültürel kimliklerinin olması ve bu gücü bir kanun yapıcı olarak kullanması bunun en temel örneklerindendir. Mo-

dern toplumlarda ise güçlü bir sosyal dinamik yapı olan din geleneklerin, kişiler arası ilişkileri ve toplumun ortak düşünmesine olanak sunar.

2) Gelenekler: temelleri üyesi yıllık süreçlere dayanan gelenekler toplumun tüm yaşam örgüsü içinde bireylerin aynı ülkü etrafında toplanmasını ve ortak düşüncesini sağlar.

3) Eğitim: bilişsel süreçte birey gerek ebeveynleri gerekse yaşadığı çevrenin etkisiyle bir ön bellek oluştururken aslında zihnine nasıl bir birey olacağı da kodlanmaya başlar.

4) Çevresel Faktörler: Kamuoyu algısı, basın, medya ve diğer kitleyi yönlendiren etkenler ortak algıyı ve doğal olarak kitle psikolojisini doğurur.

Bütün bu süreçler ele alındığı zaman kitle psikolojisi ile toplumsal davranışlar bir kurallara itaat konusunda bir paralellik söz konusudur. Bu nedenle, yasa koyucular, kişinin başkalarıyla kurduğu ilişkileri dikkate almalıdır

HUKUK VE SOSYAL PSİKOLOJİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Hukuk ve kitle psikolojisi aslında aynı alana başvuran bilim dallarıdır kitle psikolojisi insanın davranışlarının arkasındaki toplumsal nedenleri araştırırken hukuk ise bu davranışların kamu düzenine uyumunu ve normların dışına taşıma durumunda davranışlarını ve sonuçlarını ele alır.

Yasalar ise toplumda düzeni ve güvenliği sağlamak amacıyla oluşturulan kurallardır. Bu iki alan arasındaki ilişki, sosyal psikolojinin yasaların oluşturulması, uygulanması ve toplum tarafından kabul görmesi süreçlerini nasıl etkilediği şeklinde açıklanabilir.

Sosyal psikoloji, yasaların oluşturulması sürecinde önemli bir rol oynamaktadır. Yasalar, toplumun temel değerlerini ve normlarını yansıtır. Sosyal psikoloji, bu değerleri ve normları anlamamıza yardımcı olarak, yasaların toplum tarafından daha kabul edilebilir ve etkili olmasını sağlayabilir. Örneğin, sosyal psikoloji araştırmaları, insanların adalet ve eşitlik gibi kavramlara önem verdiğini göstermektedir. Bu bilgiler, yasaların bu kavramları yansıtacak şekilde oluşturulmasına yardımcı olabilir.

Sosyal psikoloji, yasaların uygulanması sürecinde de etkilidir. Yasalar, insanların davranışlarını yönlendirmek için kullanılır. Ancak, insanların bu kuralları nasıl yorumlayacağı ve uygulayacağı, sosyal psikolojinin incelediği faktörlerden etkilenir. Örneğin, insanların otoriteye itaat etme eğilimi, yasalara uyma olasılıklarını etkiler. Sosyal psikoloji araştırmaları, insanların otoriteye daha fazla itaat etme eğiliminde olduğunu göstermektedir. Bu bilgi, yasaların daha etkili bir şekilde uygulanması için kullanılabilir.

Sosyal psikoloji, yasaların toplum tarafından kabul görmesi sürecinde de önemli bir rol oynar. Yasalar, toplumun desteği olmadan etkili bir şekilde uygulanamaz. Sosyal psikoloji, insanların yasaları nasıl algıladığını ve bunlara karşı nasıl hissettiğini anlamamıza yardımcı olarak, yasaların toplum tarafından daha kabul edilebilir olmasını sağlayabilir

Sosyal psikoloji ve yasalar arasındaki ilişkiyi özetlemek gerekirse, şu noktalara dikkat etmek gerekir:

- Sosyal psikoloji, yasaların oluşturulması, uygulanması ve toplum tarafından kabul görmesi süreç-

lerini etkileyen bir bilim dalıdır.

- Sosyal psikoloji, yasaların toplumun temel değerlerini ve normlarını yansıtmasına yardımcı olur.
- Sosyal psikoloji, yasaların daha etkili bir şekilde uygulanması için insanların davranışlarını anlamamıza yardımcı olur.
- Sosyal psikoloji, yasaların toplum tarafından daha kabul edilebilir olmasını sağlamak için insanların algısını ve duygularını anlamamıza yardımcı olur.

Sosyal psikoloji ve yasalar arasındaki ilişki, günümüzde giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Sosyal psikolojinin yasaların oluşturulması ve uygulanması süreçlerine katkısı, toplumda düzeni ve güvenliği sağlamaya yardımcı olmaktadır.

a) Yasaların oluşturulması

Sosyal psikoloji araştırmaları, yasaların oluşturulmasında önemli bir rol oynamaktadır. Sosyal psikoloji araştırmaları, insanların hangi davranışların kabul edilebilir veya kabul edilemez olduğunu nasıl algıladıklarını anlamamıza yardımcı olmaktadır. Bu bilgiler, yeni yasaların oluşturulmasında kullanılabilmektedir. Örneğin, sosyal psikoloji araştırmaları, insanların şiddet içeren video oyunlarının şiddet davranışlarını teşvik ettiğine inandıklarını göstermektedir. Bu bilgiler, şiddet içeren video oyunlarını düzenlemek için yeni yasalar oluşturmak için kullanılabilmektedir.

b) Yasaların uygulanması

Sosyal psikoloji, yasaların uygulanmasında da kullanılmaktadır. Örneğin, sosyal psikoloji araştırmaları, insanların tutum ve davranışlarını değiştirmek için sosyal baskının etkili bir araç olabileceğini göstermektedir. Bu bilgiler, polis memurlarının, yasaları ihlal eden kişileri ikna etmek için sosyal baskıyı kullanmalarına yardımcı olabilmektedir.

c) Yasaların yorumlanması

Yasalar, genellikle belirli durumlarda nasıl uygulanacağı konusunda yoruma açıktır. Bu durumda, sosyal psikoloji araştırmaları, yargıçların ve avukatların yasaları yorumlamasına yardımcı olabilmektedir. Örneğin, sosyal psikoloji araştırmaları, insanların kendi çıkarlarına olan şeyleri daha olumlu değerlendirdiklerini göstermektedir. Bu bilgiler, yargıçların, insanların kendi çıkarlarına olan

eylemlerini daha az cezalandırmalarına yardımcı olabilmektedir.

I) SOSYAL PSİKOLOJİNİN YASALARI ETKİLEMESİ

Sosyal psikoloji, yasaların oluşturulması ve uygulanmasında önemli bir rol oynayabilir. Örneğin, sosyal psikoloji araştırmaları, insanların belirli durumlarda nasıl davranacaklarını tahmin etmeye yardımcı olabilir. Bu bilgiler, yasa koyuculara ve uygulayıcılara daha etkili yasalar oluşturmalarına yardımcı olabilir.

Sosyal psikoloji araştırmaları, yasaların insanların davranışlarını ve tutumlarını nasıl etkilediğini anlamamıza yardımcı olmaktadır. Bu bilgiler, daha etkili yasalar oluşturmak ve yasaların daha iyi uygulanmasını sağlamak için kullanılabilmektedir.

Sosyal psikolojinin, yasaları etkileyen belirgin özellikleri şunlardır:

- **Kültürel normlar:** Kültürel normlar, insanların belirli durumlarda nasıl davranmaları gerektiğini ortaya koyan kurallardır. Örneğin, bazı kültürlerde insanların topluluk önündeki davranışlarıyla ilgili daha katı normlar vardır. Bu normlar, yasa koyucular tarafından suçların tanımlanmasında ve cezalarının belirlenmesinde dikkate alınabilir. Aynı suçun kültürden kültüre farklı algılanması bundan kaynaklanır. Özellikle ABD gibi büyük ülkelerde eyaletler arası aynı suça verilen cezalar farklılık gösterir.
- **Sosyal gruplar:** İnsanlar, ait oldukları sosyal grupların etkisi altında davranışlarını değiştirebilirler. Örneğin, bir gruptaki insanların şiddete daha meyilli olması, yasa koyucuları şiddetle ilgili yasaları daha katı hale getirmeye teşvik edebilir.
- **Bireysel farklılıklar:** İnsanlar, kişilik özellikleri, önyargıları ve diğer bireysel farklılıklar nedeniyle farklı şekillerde davranabilirler. Bu farklılıklar, yasa koyucuların ve uygulayıcıların yasaları herkes için adil ve uygulanabilir hale getirmelerine yardımcı olabilir.

II) YASALARIN SOSYAL PSİKOLOJİYİ ETKİLEMESİ

Yasalar, insanların davranışlarını etkileyerek sosyal psikolojiyi de etkileyebilir. Örneğin, bir ülkede bir suça yönelik eğilim varsa ve kitle tarafından bu eğilim takip ediliyorsa yasa koyucular daha sert önlemler alacak kanunlar hazırlar. Bu şiddet oranlarının azalmasına yardımcı olabilir.

Yasaların sosyal psikolojiyi etkileyen bazı örnekleri şunlardır:

- **İtaat:** İnsanlar, otorite figürlerine itaat etmeye meyillidir. Bu, yasalara uyma eğilimini artırabilir. Gizli kamera ve polis ikilemi
- **Uyum:** İnsanlar, çevrelerindekilerle uyum sağlama eğilimindedir. Bu, yasalara uyma eğilimini de artırabilir. Anlamsız eylemleri taklit etme sendromu (hastane örneği)
- **Ödüllendirme ve cezalandırma:** İnsanlar, olumlu sonuçlara yol açan davranışları tekrarlama, olumsuz sonuçlara yol açan davranışları ise tekrarlamama eğilimindedir. İnsanların yasaya uymasında cezalandırma yerine ödüllendirilmesi daha olumlu etki almıştır. Sokağını kirletenlere ceza vermek en temiz sokağın ödül verilmesi insanları olumlu olmaya teşvik etmiştir. Bir başka örnek oy kullanmayana 100 tl ceza verilmesi yerine oy kullanan herkese 100 tl verilmesi daha teşvik edici olacaktır. Diğer taraftan katılan herkese madalya verilen müsabakalara katılım daha fazla olmaktadır.

SOSYAL PSİKOLOJİNİN SUÇA YÖNELME(ME) ETKENLERİ NELERDİR?

***Suç İşlemeyi Teşvik Eden Çevresel Faktörler:** Toplumsal Etkiler ve Bireyin Tepkisi**

Suç işleme eğilimleri, bireyin yaşadığı toplumsal çevreden derin etkiler alabilir. Ekonomik zorluklar, eğitim seviyeleri, sosyal normlar ve suçla mücadele politikaları gibi unsurlar, bireyin suça yönelik tutumlarını şekillendirebilir.

1. Ekonomik Koşulların Rolü:

- Yetersiz gelir ve işsizlik, bireyleri suç işlemeye yönlendirebilir.

Ekonomik Duruma Göre İşlenen Suçların Dağılımı						
İşlenen Suçun Türü	**Gelirim Yok**	**Çok Kötü**	**Kötü**	**Orta**	**İyi**	**Çok iyi**
Gasp/kapkaç	0	100	33.3	9.8	13.6	16.7
Kasten Yaralama	33.3	0	11.1	5.9	9.1	0
Hırsızlık	0	0	0	9.8	13.6	16.7
Fiziksel saldırı	0	0	11.1	2.0	4.5	0
Dolandırıcılık	0	0	0	0	9.1	16.7
Cinsel saldırı	0	0	0	33.3	27.3	0
Bilişim Suçları	0	0	0	5.9	0	16.7
Uyuşturucu	66.7	0	44.4	27.5	22.7	33.3
Diğer	0	0	0	5.9	0	0
Toplam	100	100	100	100	100	100

Yeşim Kubar (Ekonomi Suçlar Üzerine Bir Alan Çalışması) Kayseri Kapalı Cezaevi Örneği (TJSS4. Yıl 4. Cilt Sayı 7, 2020)

- Ekonomik zorluklar, alternatif yolların sınırlı olması nedeniyle suça başvurmayı cazip kılabilir.

2. Eğitim ve Bilgi Seviyeleri:

- Düşük eğitim seviyeleri, suça eğilimle ilişkilendirilebilir.
- Eğitim eksikliği, alternatif çözüm yollarını görmeyi zorlaştırabilir.
- Eğitim, suça eğilimleri azaltmak için önleyici bir faktör olabilir.

3. Toplum yapısı ve aile ilişkileri

Aile içindeki sağlıklı ilişkiler, bireyin suç işleme eğilimini azaltabilir. Ancak aile içi sorunlar ve toplumsal çatışmalar bireyin suça yönelimini artırabilir. Güvensiz bir ortamda yaşayan kişi kendi güvenliğini sağlama adına o bölgedeki suçu işlemeye meyilli olduğunu araştırmalar göstermiştir. Bir anlamda kanunlar tarafından bireyin sosyal normlar sınırları içerisinde kalması için uyarılar ve önlemler alınmış olmasına rağmen birey kendisini hukuk kurallarının koruyamayacağını daha doğrusu içinde bulunduğu kitlenin hukuk kurallarını hiçe sayacağı korkusuyla kendisi de bu suçu işleme eğilimine girebilir. Örneğin ruhsatsız silah taşımanın bir suç olduğunu bilen birey, çevresindeki insanların bu yasağı hiçe sayarak silah taşıdığını gördüğü zaman bu kitle içinde kanunlara değil silaha yönelecektir. Bu da kitle psikolojisinin ve kitlesel algının insanın yaptırım gücünün önüne geçtiğini göstermektedir.

4. Sosyal Normların Etkisi:

- Toplumun suça toleransı, bireylerin suç işleme olasılığını etkileyebilir.
- Suçun normalleşmesi, bireyleri bu davranışa yönlendirebilir.
- Grup baskısı, bireyleri suça sürükleyebilir.

Dünyada suç oranlarının karşılaştırılması yapıldığında en az suç işlenen ülkeler Japonya, Güney Kore, Singapur gibi uzak doğu ülkeleri ile İsveç, Norveç, Finlandiya gibi ülkelerdir. Nedeni ne olabilir?

En fazla suç işlenen ülkeler ise Afrika ve Latin Amerika ülkeleri, nedeni ne olabilir?

Suç oranının düşük olduğu ülkelerin başında gelen Japonya'da bireyin suç işlemesinin önünde engel olan yaslardan daha çok toplumsal algıdır. Bu durum Kore ve uzak doğu ülkelerinde görülür. Burada mahalle baskısı kanunların önünde yer alır.

Kuzey ülkelerinde ise suç oranı düşük olmasında kanunların yaptırım gücü değil daha çok eğitimin ve devletin sunduğu sosyal devlet anlayışının etkisi vardır.

Mahkum sayısına göre Avrupa ülkeler listesi Avrupa Konseyi'nin 2021 yılı Ceza İstatistikleri Raporu'na göre 100.000 kişiye düşen mahkum sayısı incelendiği zaman en düşük mahkum sayısı olan ülkeler İzlanda, Finlandiya, Danimarka, Norveç ve İsveç olduğu görülmektedir.

5. Sosyal Hizmetlerin yetersizliği:

- Sosyal destek sistemlerinin eksikliği, bireyleri suça itebilir.
- Etkili rehabilite ve reform programları, suç oranlarını azaltabilir.
- Toplum destekleri, suça karşı direnci artırabilir.

6. Suçla Mücadele Politikalarının Rolü:

- Sert cezaların etkisi üzerine tartışmalar.

- Rehabilitasyon ve eğitim odaklı yaklaşımların suçu azaltmada etkinliği.

- Ceza sisteminin adil ve etkili olması, suçla mücadelede önemli bir faktördür.

Kanunların bireyler üzerindeki caydırıcı etkisi farklı dinamiklere göre artabilir veya azalabilir. Örneğin uyuşturucu kullanımı ve ticaretini yapmanın idam ile cezalandırıldığı İran'da uyuşturucuya bağlı suçların yoğun olarak görüldüğü tespit edilmiştir.

Norveç Cezaevlerinde bireyin cezalandırılmasının ötesinde, bireyin rehabilite edilerek suç işleme eğiliminden uzaklaştırılması ve rehabilite olması için bir sistem uygulanmaktadır.

Yine bu noktada Hollanda'da yasa olarak uyuşturucu madde kullanımına izin verilmemesine rağmen, bireylerin sınırlı miktarda uyuşturucu miktarına müsaade edilerek kaynakların daha çok uyuşturucu ile mücadeleye yöneltilen bir sistem geliştirilmiştir. Bütün bu yasal düzenlemelerin mantığında kitlenin desteğini alarak suç ile mücadelenin etkisi arttırılmıştır.

7. Medyanın rolü

Medya suç işleme eğilimini etkileyen bir diğer önemli faktördür. Şiddet içeren içerikler suçun romantizme edilmesini veya normalleşmesine neden olabilir.

Disernasyon yani duyarsızlaşma sendromu kitle psikolojisinde suç oranlarının yükselmesinde önemli unsurlardan biridir. Özellikle kadına karşı şiddet aile içi şiddet gibi alanlarda bu daha fazla görünmektedir. Aile içi şiddetle ilgili basın kuruluşlarının haber dilleri ve bu haberlerin işleniş şekilleri ve bunların sıklıkla haber olarak lanse edilmesi toplumda bir duyarsızlaşmaya ve bir müddet sonra bu eylemin LEGALLEŞMESİNE neden olmaktadır. Kendisinden ayrılmak isteyen sevgilisine şiddet uygulayan bir erkeğin haberinin medyada defalarca gösterilmesi, aynı sorunu yaşayan bireylerin de aynı eyleme yönlendirmelerini teşvik etmektedir. Birey kanunen bunun yasak olduğunu bilmesine rağmen medyatik bir yönlendirmeyle ile suçu işlemekten geri durmaz.

Sonuç:

Bireyin suç işleme eğilimleri, karmaşık bir etkileşim içinde olan çeşitli çevresel faktörler tarafından belirlenir. Ekonomik zorluklar, eğitim seviyeleri, sosyal normlar ve suçla mücadele politikaları, bireyin suça yönelik tepkilerini şekillendirir. Bu bağlamda, toplumsal düzeyde yapılacak değişiklikler ve bireylere yönelik destek programları, suçun önlenmesinde etkili stratejiler olabilir. ■

Avukatların Görevlerinden Doğan veya Görev Sırasında İşledikleri Suçlar Nedeniyle Uygulanacak Özel Soruşturma Usulü

Fatih **YAŞİN**
Cumhuriyet Savcısı
İstanbul Anadolu Adliyesi

Avukatlık Mesleğinin Hukuki Statüsü

1136 Sayılı Avukatlık Kanununun 1. maddesinde yargının kurucu unsurlarından savunma makamını temsil eden avukatların serbest meslek sahipleri olmasına rağmen yapmış oldukları görev nedeniyle verdikleri hizmetin kamu hizmeti olduğundan bahsedilmektedir. 1136 Sayılı Avukatlık Kanununun 62. maddesinde ise kendisine verilmiş bulunan görev ve yetkiyi kötüye kullanan avukatın Türk Ceza Kanununun 257 nci maddesi hükümlerine göre sorumlu tutulacağı düzenlenmiştir.

Avukatların görev sırasında veya yaptığı görevden dolayı kişi veya kişilerin avukatlara yönelik eylemlerine ilişkin cezaisorumlulukları da kamu görevlisine yönelik işlenen hükümler kapsamında değerlendirilecektir. Yasa koyucu 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 57. Maddesinde: "görev sırasında veya yaptığı görevden dolayı avukata karşı işlenen suçlar hakkında bu suçların hakimlere karşı işlenmesine ilişkin hükümler uygulanır" şeklindeki düzenleme ile avukatları serbest meslek sahibi olmalarına karşın kamu görevlisi statüsüne alarak koruyucu düzenlemelere yer vermiştir. Bu hükümler ışığında baktığımızda avukatların görevlerinden doğan veya görev sırasında işledikleri iddia olunan eylemler bakımından sorumluluğu kamu görevlisi statüsündedir. Türk Ceza Kanunu 257. madde kapsamında görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle kişilerin mağduriyetine (örn: müvekkili hakkında verilen karara karşı süresi içerisinde kanun yollarına müracaat edilmemesi) veya kamunun zarara uğramasına (örn: zorunlu müdafi olarak görevlendirilen avukatın mazeret bildirmeksizin duruşmaya katılmaması nedeniyle hazır bulunan ssç sanığın savunmasının alınamaması nedeniyle duruşmanın ertelenmesine sebebiyet verilmesi) neden olan veya haksız menfaat sağlayan (örn:avukatlık ücretini ve dava masraflarını almasına rağmen avukatın müvekkili adına gerekli davayı açmaması) kamu görevlilerinin cezalandırılacağı hüküm altına alınmıştır. Bu kapsamda avukatlarda bahsi geçen görevi kötüye kullanma suçu bakımından avukatlık kanunu ilgili hükümleri uyarınca kamu görevlisi olarak incelemeye tabi tutulacaktır.

Avukatların "Görev Suçları" Yönünden Yapılan İhzari İnceleme

1136 sayılı Avukatlık Kanununun 58. Maddesi avukatların görevlerinden doğan veya görev sırasında işledikleri iddia olunan eylemler bakımından soruşturmanın Adalet Bakanlığının vereceği izin üzerine suçun işlendiği yer Cumhuriyet savcısı tarafından yapılacağını belirtmektedir.

Bu noktada önemle belirtmek gerekir ki yasa koyucu açık bir şekilde suçun işlendiği yer Cumhuriyet Savcısından bahsetmektedir. Bu nedenle Avukatların ''görevlerinden doğan veya görev sırasında işledikleri '' iddia olunan eylemler yönünden yapılacak ihzari (hazırlık) inceleme, soruşturma ve kovuşturma işlemlerinde bizzat Cumhuriyet Savcısı süreci yönetecek, kolluk kuvvetleri avukata yönelik ifade alınması v.b. işlemlerde sürece dahil edilmeyecektir.

Uygulamada avukatlar ve soruşturma yetkisine sahip cumhuriyet savcıları tarafından bazı durumlarda iddia olunan eylemin avukatın görevinden doğan veya görev sırasında işlenen bir eylemden mi kaynaklandığı; yoksa avukatın görevi ile ilgisi bulunmayan "kişisel eylemi" olup olmadığı noktasında görüş ayrılıkları ortaya çıkmaktadır. Bu ayrımı yapacak olan yasa koycunun soruşturma yapma yetkisini verdiği suçun işlendiği yer cumhuriyet savcısıdır. Bu ayrım yapılırken bilinmelidir ki uygulamada avukatların görevlerinden doğan veya görevleri sırasında işledikleri iddia olunan eylemleri geniş yorumlanmaktadır. Örn: sanık müdafi tarafından duruşma bittikten sonra adliye koridorunda müştekiye yönelik işlenen hakaret suçu yönünden soruşturma işlemlerine başlamak için ilgili avukat hakkında izin talep edilmesi gerekmektedir.

Avukatların görevlerinden doğan veya görevleri sırasında işledikleri iddia olunan eylemler yönünden Cumhuriyet Savcısı tarafından doğrudan soruşturma yapılmamakta, Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğünün vereceği izin üzerine soruşturma yapılmaktadır. Bu durumun tek istisnası ise; Avukatlık Kanunu madde 61'dir. 1136 sayılı Avukatlık Kanunu 61. Maddeye göre: Ağır ceza mahkemesinin görev alanına giren bir suçtan dolayı suçüstü halinde soruşturma, bizzat Cumhuriyet savcısı tarafından genel hükümlere göre yapılacaktır. Örneğin ceza evinde hükümlü müvekkili ile görüşen avukatın görüşme odasında uyuşturucu madde temini ettiğine dair kamera görüntülerinden yapılan tespit üzerine avukat hakkında genel hükümler uyarınca soruşturma başlatılarak izin talep edilmeksizin hakkında tutuklama tedbiri de dahil olmak üzere soruşturma yapılması ve ilgili avukat hakkında izne gerek olmaksızın kamu davası açılabilmesi mümkündür.

Öte yandan avukatların "kişisel suçları" bakımından Cumhuriyet Savcısı tarafından doğrudan soruşturma yapılabilmekte, genel hükümler uyarınca izne gerek olmaksızın iddianame veya kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilebilmektedir.

1136 sayılı Avukatlık Kanunun 58. Maddesinde Adalet Bakanlığından izin istenilerek soruşturma yapılabileceği belirtilmiş ise de; inceleme fezlekesi düzenlenirken dikkat edilecek hususlarda uygulamada aksaklığa sebebiyet verilmesi nedeniyle,Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü tarafından avukatların görevlerinden doğan veya görevleri sırasında işledikleri iddia olunan eylemler bakımından yapılacak incelemede nasıl bir yol izleneceğine dair genelge yayınlanmıştır.

Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğünün 13 Numaralı Genelgesinde avukatların görevlerinden doğan veya görevleri sırasında işledikleri iddia olunan eylemler bakımından yapılacak incelemenin '' ihzari bir inceleme '' olduğu belirtilmiştir. İhzari yani hazırlık incelemesinde avukatlar haklarında iddia olunan eylemler bakımından şikayet edilen sıfatına haiz olmaktadırlar. Zira ihzari inceleme neticesinde Adalet Bakanlığının vereceği izin üzerine ancak soruşturmaya başlanabilmekte, soruşturma izni verildiği takdirde ilgili avukat/avukatlar şüpheli sıfatını almaktadırlar. Bu nedenledir ki avukatların görevlerinden doğan veya görevleri sırasında işledikleri iddia olunan eylemler bakımından haklarında yapılan ihbar veya şikayetler soruşturma defterine değil Bakanlık Muhabere defterine kayıt edilmektedir.

Genelge uyarınca Cumhuriyet savcısı tarafından müştekinin varsa şikayet dilekçesi ve ekleri avukata tebliğ olunur, şikayete konu olayda ihtilafa neden olduğu iddia edilen dava dosyası, soruşturma dosyası veya icra dosyası ilgili mahkeme, icra dairesi veya savcılık makamından istenilerek cumhuriyet savcısı tarafından dosya inceleme tutanağı şeklinde tutanağa bağlanır. Şikayet dilekçesi, varsa avukatın hakkındaki iddialara yönelik beyanlarına dair dilekçe ve ihtilafa konu olaya ilişkin dosyaya dair inceleme tutanağı kül halde fezlekeye bağlanarak Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğüne gönderilir.

Avukatlar kendilerine gönderilen tebliğ uyarınca beyan dilekçesi verip vermeme noktasında takdir hakkına sahiptirler. Bir diğer ifade ile avukatların görevlerinden doğan veya görevleri sırasında işledikleri iddia olunan eylemler yönünden haklarında yapılan şikayet üzerine, Başsavcılık tarafından kendisine gönderilen şikayet dilekçesi ve eklerine cevap verme, beyanda bulunma zorunluluğu yoktur. Bu nedenledir ki ihzari incele-

me yapılırken beyanda bulunmayan avukat hakkında zorla getirme veya yakalama kararı çıkartılamaz. Avukatın beyanda bulunmaması halinde; İnceleme fezlekesi avukatın beyanı alınmaksızın Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğüne gönderilir.

Örnek vermek gerekirse, müştekinin vekili olan avukatın ceza yargılamasındaki hükmü istinaf etmemesi nedeniyle yapmış olduğu şikayet üzerine eğer müşteki cimer veya mail yolu ile şikayette bulunmuş ise müşteki şikayetinin açıklattırılması ve delillerini ibraz etmesi için ifade vermeye davet edilerek ifadesi alınmalıdır. Müştekinin ifadesinde belirtmiş olduğu ceza yargılamasına konu ilk derece mahkemesi dava ve esas numarası tespiti yapılarak ilgili mahkemeden dava dosyası UYAP ortamı üzerinden istenilerek dosya inceleme tutanağı hazırlanmalı ve avukatın beyanda bulunması halinde vermiş olduğu beyan dilekçesiyle birlikte

kül halde fezlekeye bağlanarak soruşturma izni verilmesi/verilmemesi kanaatiyle inceleme fezlekesi Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğüne gönderilmelidir.

Ceza İşleri Genel Müdürlüğü yapmış olduğu inceleme neticesinde avukat hakkında soruşturma izni verilmesine karar vermesi halinde, inceleme fezlekesini soruşturma izni verdiğine dair bir üst yazı ve ekinde inceleme mucibi ile birlikte kül halinde Başsavcılık makamına geri göndermektedir.

Ceza İşleri Genel Müdürlüğünün soruşturma izni verilmesi/verilmemesi yönündeki kararı idari bir işlem niteliğine haiz olduğundan taraflar kendilerine tebliğ ile birlikte idari işlemin iptali talebi ile ilgili kararın iptalini idari yargıda dava konusu edebilmektedirler. İdari işlemin iptali davasında İdare Mahkemesinin vermiş olduğu karar Ceza İşleri Genel Müdürlüğünün vermiş olduğu kararın aksi yönde olsa bile; Ceza İşleri Genel Müdürlüğü 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 28. maddesi uyarınca idari işlemin iptaline ilişkin yargı kararı gereğince işlem tesis edilmesi zorunlu olduğundan , inceleme mucibi ve eklerini idari yargının vermiş olduğu karar üzerine soruşturma izni verilmesi/verilmemesi gerektiğini belirten bir üst yazı ile Başsavcılığa gönderecektir. Ancak Ceza İşleri Genel Müdürlüğü tarafından şikayet olunan avukat hakkında soruşturma izni verilmez ve bu karar iptal edilmez ise dosya arşive kaldırma tutanağı ile birlikte arşive kaldırılacak , Başsavcılık makamına geri gönderilmeyecektir.

Hakkında soruşturma izni verilen avukatın inceleme fezlekesi ve mucibi Başsavcılığa gönderildikten sonra dosya artık soruşturma defterine kayıt edilir. Şikayet edilen avukatın sıfatı şüpheli olarak dosyada yer almaktadır. Avukat hakkında soruşturma izni verildikten sonra tekrar avukata savunmada bulunma hakkı kendisine ait olmak üzere tebligat çıkartılır ve varsa dilekçesi soruşturma fezlekesine eklenerek hakkında kovuşturma izni verilmesi/verilmemesi düşüncesi ile tekrar Ceza İşleri Genel Müdürlüğüne gönderilir. (1136 sayılı Kanun Madde 59: 58 inci maddeye göre yapılan soruşturmaya ait dosya Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğüne tevdi olunur.)

Genelgede açıkça savunmada bulunma hakkı avukata ait olmak üzere denildiği için hakkında soruşturma izni verilen avukatın çıkartılan tebligata rağmen savunmada bulunmaması halinde hakkında zorla getirme veya yakalama kararı çıkartılamaz. Böyle bir durumda savunma vermeyen avukat hakkındaki soruşturma işlemlerine savunması alınmadan devam edilecektir.

Ceza İşleri Genel Müdürlüğü tarafından soruşturma izni verilen dosya Başsavcılığa gönderildiğinde üst yazıda:

-Avukatın savunmada bulunması halinde savunmasının sisteme eklenmesi,

-Disiplin yönünden gereğinin yapılması ve sonucunun şikayetçiye bildirilmesi için evrakın bir örneğinin kayıtlı olduğu Baroya gönderilmesi,

-Eylemin uzlaşmaya tabi suçlardan olması halinde uzlaşma işlemlerinin yerine getirilmesinden sonra kovuşturma fezlekesinin gönderilmesi talep edilmektedir.

Avukat hakkında atılı suçun uzlaşmaya tabi suçlardan olması halinde soruşturma işlemleri uzlaştırma işlemleri tamamlandıktan sonra fezlekeye bağlanarak kovuşturma izni verilmesi/verilmemesi talebini ihtiva eder şekilde Ceza İşleri Genel Müdürlüğüne gönderilecektir. Hakkında soruşturma izni verilen avukatın üze-

rine atılı suç yönünden uzlaştırma işlemleri tamamlanır ve taraflar arasında uzlaşma sağlanır ise; Cumhuriyet Savcısı tarafından şüpheli avukat/lar hakkında Kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilmeyerek; taraflar arasında uzlaşma sağlandığı belirtilerek kovuşturma izni verilmemesi düşüncesi ile fezleke Ceza İşleri Genel Müdürlüğüne gönderilecektir. Buradan açıkça anlaşılmaktadır ki yasa koyucu avukatların görevlerinden doğan veya görev sırasında işledikleri iddia olunan eylemler bakımından haklarında doğrudan soruşturma yapılarak karar verilmesini savunma makamına atfetmiş olduğu önem nedeniyle uygun bulmamıştır.

Uygulamada Avukatın müvekkili adına tahsil ettiği parayı uhdesinde tuttuğu ve müvekkiline hakkı olan kısmı ödemediği gerekçesiyle yürütülen soruşturma kapsamında eylemin Zimmet suçunu mu Hizmet Nedeniyle Güveni Kötüye Kullanma suçunu mu oluşturduğuna dair farklı görüşler bulunmakta idi. Yargıtay Ceza Genel Kurulu 17.06.2021 tarihli 2021/43-287 sayılı kararı ile avukata vekalet ilişkisinden doğan güven nedeniyle ahzu kabz yetkisinin verildiği gerekçesiyle eylemin TCK 155/2 kapsamında Hizmet Nedeniyle Güveni Kötüye Kullanma suçunu oluşturduğuna karar vermiştir. Bu nedenle TCK 155/2 kapsamında yürütülen bir soruşturmada uzlaşma hükümleri uygulandıktan sonra kovuşturma fezlekesi düzenlenmesi gerekmektedir.

Avukat hakkında atılı suçun uzlaşmaya tabi suçlardan olması halinde Ceza İşleri Genel Müdürlüğünün üst yazısında da belirtildiği üzere uzlaşma hükümleri uygulandıktan sonra kovuşturma fezlekesinin gönderilmesi gerekmektedir. Ancak atılı suçun ön ödemeye veya seri muhakemeye tabi olması halinde izlenecek yol hususunda herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. CMK 174 açıkça uzlaşma, ön ödeme ve seri muhakeme hükümleri uygulanmaksızın düzenlenen iddianamenin iade edilebileceğini düzenlemiştir. Kanaatimizce avukatın görevinden doğan veya görevi sırasında işlediği iddia edilen ön ödemeye tabi bir suç yönünden (örn: TCK 98/1 ,Yardım veya bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi) soruşturma izni verildikten sonra ön ödeme hükümleri uygulanarak ön ödeme yapılması halinde kovuşturma izni verilmemesi düşüncesi ile fezlekenin gönderilmesi mümkündür.

Bu noktada asıl sorun seri muhakeme usulü uygulanan suçlarda kendini göstermektedir. Örn: avukatın müvekkiline ait mühürlü iş yerindeki yedi emin olarak bırakılan eşyaları mührü bozarak iş yerine girmek suretiyle başka bir yere nakletmesi şeklindeki mühür bozma suçu yönünden soruşturma izni verildikten sonra seri muhakeme usulünün nasıl uygulanacağı ile ilgili düzenleme uygulamada sorun teşkil etmektedir.

Kovuşturma fezlekesi düzenlenmeden önce seri muhakeme usulü uygulanması halinde avukatın cumhuriyet savcısının teklifini kabul etmesi halinde; Cumhuriyet Savcısı tarafından talep edilen kamu davasının açılmasının ertelenmesi, hapis cezasının seçenek yaptırımlara çevrilmesi veya HAGB kararları yetkili Asliye Ceza Mahkemesi tarafından hükme bağlanarak dosya kapatılacaktır. Böyle bir durumda kapatılan dosyadan fezleke yazılması mümkün görünmemektedir. Ayrıca yargılama Ağır Ceza Mahkemesinde yapılması gerekirken Asliye Ceza Mahkemesi tarafından avukatın görev suçu ile ilgili hüküm verilmiş olacaktır. Avukatın cumhuriyet savcısının teklifini kabul etmemesi halinde ise hakkında doğrudan soruşturma yapılarak iddianame veya kovuşturmaya yer olmadığına karar verilecektir. (1136 s.k. Madde59 : Haklarında son soruşturmanın açılmasına karar verilen avukatların duruşmaları, suçun işlendiği yer ağır ceza mahkemesinde yapılır.)

Seri muhakeme usulü uygulanmaksızın kovuşturma fezlekesi düzenlenmesi halinde ise son soruşturmanın açılmasına karar vermekle yetkili Ağır Ceza Mahkemesi iddianameyi CMK 174uyarınca iade edebilecektir. Ağır Ceza Mahkemesi iddianameyi iade etmez ve suçun işlendiği yer Ağır Ceza Mahkemesi yargılama aşamasında seri muhakeme usulü uygulamak istediğinde ise CMK250 kapsamında görevli Asliye Ceza Mahkemesi olmasına karşın seri muhakeme usulünü uygulayarak avukat hakkında hüküm kurmak durumunda kalacaktır. Böyle bir durumda da seri muhakeme kurumundan soruşturma aşamasında avukatın faydalanması engellenmiş olacaktır. Özetle: Avu-

katların görevlerinden doğan veya görevleri sırasında işledikleri eylemler yönünden seri muhakeme usulünün uygulanması hususunda kanun boşluğu bulunmaktadır. Yasa koyucu tarafından düzenleme yapılması gerekmektedir.

Son Soruşturmanın Açılması Kararını Verecek ve Yargılamanın Yapılacağı Mahkeme

Avukat/lar hakkında düzenlenen kovuşturma fezlekesinin incelenmesi sonucunda Ceza işleri Genel Müdürlüğü tarafından kovuşturma yapılması gerekli görüldüğü takdirde dosya, suçun işlendiği yer Ağır Ceza Mahkemesine en yakın bulunan Ağır Ceza Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilir. Örn:İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yürütülen inceleme neticesinde Avukat/lar hakkında kovuşturma izni verilmesi halinde dosya İstanbul Anadolu Cumhuriyet Başsavcılığının ilgili soruşturma bürosuna gönderilecektir.

Cumhuriyet Savcısı da beş gün içinde, iddianamesini düzenleyerek dosyayı son soruşturmanın açılmasına veya açılmasına yer olmadığına karar verilmek üzere Ağır Ceza Mahkemesine gönderir. Ağır ceza mahkemesi son soruşturmanın açılmasına karar verirse yargılama suçun işlendiği yer Ağır Ceza Mahkemesinde yapılacaktır. Örneğimiz üzerinden devam edecek olursak İstanbul Anadolu Adliyesindeki ilgili Cumhuriyet Savcısı iddianameyi düzenledikten sonra İstanbul Anadolu Ağır Ceza Mahkemesi son soruşturmanın açılmasına karar verdiği takdirde yargılamayı kendisi yapmayarak dosyayı suçun işlendiği yer İstanbul Adliyesi Ağır Ceza Mahkemesine gönderecek ve yargılama burada yapılacaktır. (1136 s.k. Madde59)

1136 sayılı kanunun 59 uncu maddesinde yazılı mahkemelerin tutuklama veya salıverilmeye yahut son soruşturmanın açılmasına yer olmadığına dair kararlarına karşı Cumhuriyet Savcısı veya sanık tarafından genel hükümler uyarınca itiraz olunabilir. Bu itiraz, suçun işlendiği yer ağır ceza mahkemesi hariç olmak üzere, itiraz edilen kararı veren mahkemeye en yakın ağır ceza mahkemesinde incelenir.

Yargılamanın neticesinde Ağır Ceza Mahkemesinin vermiş olduğu kararı tarafların istinaf etmesi halinde Bölge Adliye Mahkemesinin ilgi dairesi tarafından verilecek karar ise kesin nitelikte olmayıp Temyiz yolu açık olarak verilecektir.

(1136 s.k. Madde59:Avukatların, avukatlık veya Türkiye Barolar Birliği ya da baroların organlarındaki görevlerinden doğan veya görev sırasında işledikleri suçlar nedeniyle verilen bölge adliye mahkemesi ceza dairelerinin kararları hakkında 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 286 ncı maddesinin ikinci fıkrası uygulanmaz). ■

Noterler Hakkında Yapılan İnceleme ve Soruşturma İşlemleri

Zafer **KÜÇÜK**
Cumhuriyet Savcısı
İstanbul Anadolu Adliyesi

Noterlik bir kamu hizmetidir. Noterlikler, Adalet Bakanlığının ve Türkiye Noterler Birliğinin gözetim ve denetimi altındadır. Noterlikler, Cumhuriyet savcılarının devamlı denetimi altında olup, yılda en az bir defa teftiş olunurlar. Noterler, geçici yetkili noter yardımcıları, noter vekilleri ile noter kâtipleri ve kâtip adayları noterlikteki görevleri, Türkiye Noterler Birliği organlarında görev alan noterler ise ayrıca bu görevleri ile bağlantılı olarak işledikleri suçlardan dolayı Türk Ceza Kanununun uygulanması bakımından kamu görevlisi sayılırlar. Noter hakkındaki soruşturma işlemleri 1512 Sayılı Noterlik Kanunu ve Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğünün 14 Nolu Genelgesi hükümlerine göre yapılır.

Noterlik evrak ve defterlerinin daire dışına çıkarılabilmesi, mahkemenin veya sorgu hakiminin kararıyla mümkündür. Mahkeme veya sorgu hakimi evrakın dava sonuna kadar dosyada kalmasına karar verirse, bu takdirde evrakın bir örneği çıkartılıp aslına uygunluğu onaylanarak, aslının yerinde saklanmak üzere notere verilir.

Noterin görevinden doğan ve görevi sırasında işlediği iddia edilen suçlardan dolayı şikâyet üzerine veya re'sen Cumhuriyet Başsavcılığınca haberdar olunması hâlinde derhal soruşturmaya geçilerek deliller toplanır ve Noterin savunması alınır. Yani Noter hakkında soruşturma izni almaya gerek yoktur ancak kovuşturma yapılabilmesi Adalet Bakanlığının iznine bağlıdır. Yapılan soruşturma sonucunda Cumhuriyet Savcısı kovuşturma izni verilip verilmemesi konusunda kendi düşüncesini de içeren Fezlekeyi Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğüne gönderir. Ağır ceza mahkemesinin görev alanına giren suçüstü hâlinde soruşturma genel hükümlere göre yapılır.

Şikâyete konu noterlik işleminin kim tarafından yapıldığı araştırılarak işlem tarihinde adı geçen Noterin izinli veya raporlu olup olmadığı tespit edilir ve Fezlekeye eklenir. Soruşturmaya konu işlemlerin Noter vekilleri, imzaya yetkili Başkâtip veya Kâtipler tarafından düzenlendiğinin tespiti hâlinde bu kişiler yönünden dosyada ayırma kararı verilerek bu görevliler hakkında genel hükümlere göre soruşturma yapılarak İddianame düzenlenir veya Kovuşturmaya Yer Olmadığına Dair Karar verilir. Verilen bu kararlar da Bakanlığa gönderilen Fezlekeye eklenir.

Cumhuriyet Savcısı tarafından düzenlenen Fezleke dosya ile birlikte Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğüne tevdi olunur. İnceleme sonunda kovuşturma yapılması gerekli görüldüğü takdirde dosya Bakanlıkça, suçun işlendiği yer Ağır Ceza Mahkemesine en yakın bulunan Ağır Ceza Mahkemesi Cumhuriyet Savcılığına gönderilir. Dosyayı alan Cumhuriyet Savcısı beş gün içinde İddianame düzenleyerek dosyayı son soruşturmanın açılmasına veya açılmasına yer olmadığına karar verilmek üzere Ağır Ceza Mahkemesine verir. İddianamenin bir örneği, hakkında kovuşturma yapılan notere tebliğ olunur. Bu tebliğ üzerine noter, kanunda yazılı süre içinde bazı delillerin toplanmasını ister veya kabule değer bir istemde bulunursa nazara alınır. Gerekirse soruşturma Başkan tarafından derinleştirilir. Haklarında son soruşturmanın açılmasına karar verilen noterlerin duruşmaları, suçun işlendiği yer Ağır Ceza mahkemesinde yapılır. Kovuşturma izni üzerine en yakın ağır ceza mahkemesince son soruşturmanın açılmasına ilişkin mahkeme kararı ile son soruşturmanın açılmasına yer olmadığına dair veya yargılama sonunda verilen mahkeme kararının kesinleşmiş tasdikli bir sureti Ceza İşleri Genel Müdürlüğüne gönderilir. Mahkemenin son soruşturmanın açılmasına yer olmadığına dair kararlarına karşı Cumhuriyet Savcısı tarafından genel hükümler uyarınca itiraz edilebilir. Bu itiraz, suçun işlendiği yer Ağır Ceza Mahkemesi hariç olmak üzere, itiraz edilen kararı veren mahkemeye en yakın Ağır Ceza Mahkemesinde incelenir. ■

Bilinçli Yaşa, Sağlıklı Beslen

Dyt. Kübra **OKUDAN**
Beslenme Uzmanı

Gündelik hayatımızda yaşadığımız şehrin yoğunluğu, çevresel faktörler ile gelen stres ve zamanı yakalayabilme telaşı içerisinde çoğu zaman beslenmemize dikkat edemeyip, sağlımızı olumsuz etkileyebilecek alışkanlıklar edinebiliyor, bunları rutin haline getirebiliyoruz. Bu yazımda sağlıklı bir yaşam sürmenize katkı sağlamak isteyen bir uzman olarak sizler için bir gün boyunca dikkat etmeniz gereken bazı temel noktalardan ve fayda göreceğiniz sağlıklı yaşam alışkanlıklarından bahsedeceğim.

Günümüzün ve gündüzün başlangıcı: SABAH

Güne en az 1 bardak su içerek başlamalıyız. Uyandıktan sonra en az 1 bardak su içmek, vücudu hidrate etmek ve metabolizmayı başlatmak için oldukça önemlidir.

Dengeli bir kahvaltı yapmak, gün içinde enerji ihtiyacını karşılamak ve tokluk hissini sağlamak için gereklidir. Kahvaltınızda protein (haşlanmış yumurta, yağsız omlet, lor peyniri vb.) kompleks karbonhidrat (lif içeriği yüksek besinler) ve sağlıklı yağ (avokado, ceviz, fındık vb.) ve yeşillik(tere, roka, kuzukulağı vb.) içeren bir tabak tercih etmelisiniz. Kahvaltınızda beyaz ekmek yerine tam tahıllı, tam buğday, çavdar ekmeği tüketebilirsiniz. Kahvaltınıza açık bir çay veya taze demlenmiş ıhlamur eşlik edebilir.

Gün ortası: ÖĞLE

Öğle yemeği için dengeli ve besleyici bir öğün seçmek önemlidir. Bunu sağlayabilmek adına protein, sağlıklı yağlar, lif ve vitaminler içeren bir tabak tercih edebilirsiniz. Öğle yemeği sonrasında biraz yürüyüş yapmak veya hareket etmek, sindiriminizi kolaylaştıracak ve enerji seviyenizi yükseltecektir.

Gün biterken Akşama başlamadan önce: İKİNDİ

İkinci bir ara öğün olarak meyve, yoğurt veya bir avuç kuruyemiş gibi sağlıklı atıştırmalıklar tercih edebilirsiniz. Bu tercih size enerji verecek ve akşam yemeğine kadar tok kalmanıza yardımcı olacaktır. Ara öğünlerinize günlük iki fincanı geçmeyecek şekilde şekersiz kahve de eşlik edebilir.

AKŞAM

Akşam yemeğinde de dengeli ve besleyici bir yemek seçimi önemlidir. Protein kaynakları, sebzeler, tam tahıllar ve sağlıklı yağlar içeren bir akşam yemeği tercih etmelisiniz. Akşam yemeklerinizde et, tavuk, balık tüketimi tercih edecekseniz yanında

mutlaka bol yeşillik içeren salata da tüketmeniz faydalı olacaktır. Tercihen et, balık, tavuk tüketmeyeceksenız bu gıdalar yerine kurubaklagil de tüketebilirisiniz. Unutmamalıyız ki sağlımızı ve kilomuzu koruyabilmek için akşam yemeklerinden sonra ağır yemeklerden kaçınılmalıdır.

Su, Hayattır

Su, insan yaşamı için oldukça önemlidir. Su, hayattır. Su, vücutta besin sindirimini, emilimini ve besinlerin hücrelere taşınmasını sağlar. Su, cilt sağlığı bakımından da önem arz eder. Su, konstipasyonu önler. Yeterli su tüketimi kilo kaybı, iştah kontrolü ve ağırlık denetimini sağlar. Vücudumuzun dehidrasyona uğramaması için gün boyunca yeterli su içmeye özen göstermeli, sağlıklı bir beden için susuzluk belirtileri ortaya çıkmadan önce düzenli aralıklarla su tüketmelisiniz. Gündelik yaşamınızda su tüketmekte zorlanıyorsanız suyunuzun içerisine taze nane, zencefil, tarçın, elma, limon ve maydanoz gibi çeşitli meyve sebzeleri ekleyebilirsiniz. Böylelikle su tüketiminizi keyifli hale gelecek, su tüketiminiz de ödem atmanıza yardımcı olacaktır.

Bedensel ve Zihinsel Sağlığımıza En Büyük Katkı: EGZERSİZ

Günlük egzersiz rutininizi ihmal etmemelisiniz. Bir gün içerisinde en azından 30 veya 45 dakika aralığında orta şiddette aerobik egzersiz veya yürüyüş yapmak, kalp sağlığınızı ve genel zindeliğinizi artıracaktır. Ayrıca, haftada birkaç kez kas güçlendirme egzersizleri yapmak da genel beden sağlığınız açısından sizlere iyi gelecektir. Bunların yanı sıra stres yönetimi tekniklerini uygulamak, meditasyon yapmak veya rahatlatıcı aktivitelerle zaman geçirmek, duygusal ve zihinsel sağlığınızı korumanıza yardımcı olacaktır.

Doğal Dinlenme Biçimimiz: UYKU

Gece yeterli ve kaliteli uyku almak, vücudunuzun dinlenmesini sağlayacak ve genel sağlık ve iyilik halinizi destekleyecektir. Bu nedenle uyku düzeninize dikkat etmelisiniz.

Besin Seçiminde Bilinçli Olmak

Yiyecek ve içecek seçimlerinizi bilinçli bir şekilde yapmalısınız. İşlenmiş gıdalardan, şekerli içeceklerden ve aşırı yağlı veya şekerli atıştırmalıklardan kaçınmalısınız. Sağlıklı yaşam sürmek için sağlıklı besinler tercih etmelisiniz. Bazı durumlarda, vücudumuz eksiklikleri veya ihtiyaçları karşılamak için vitamin, mineral veya diğer besin takviyelerine ihtiyaç duyabilir. Bu gibi durumlarda gerekli tetkikler sonrası mutlaka sağlık uzmanına danışarak takviyeler alabilirisiniz.

Sağlıklı yaşam tarzınızı kişisel ihtiyaçlarınıza ve tercihlerinize göre planlayın. Kendinizi zorlamadan ve ölçülü davranarak sağlıklı yaşam alışkanlıklarını sürdürün. Hekimin veya beslenme uzmanlarının kontrol ve onayından geçmeyen diyetleri uygulamayınız. Diyet, her kişinin gereksinim ve yaşam standartlarına göre özel olarak hazırlanan kişiye özgü bir beslenme modelidir. Sağlıklı yaşam, birçok farklı faktörün dengeli bir şekilde bir araya gelmesiyle mümkündür. Kendi sağlık ve iyilik halinizi en üst düzeyde korumak için bu önerileri günlük yaşamınıza uygulayarak sağlıklı bir yaşam sürdürmeye yönelik adımlar atabilirsiniz. İyi ve kaliteli bir yaşam sürebilmek için ‘’Bilinçli yaşa, sağlıklı beslen.” ■

Zincirleme Suçun Sosyal Medya Alanındaki Uygulaması

Selman **BACAKSIZ**
Cumhuriyet Savcısı
İstanbul Anadolu Adliyesi

Ceza hukukumuzda suç ve ceza hususunda hâkim olan ana ilke gerçek içtimadır; normal şartlarda gerçekleştirilen her bir fiil sayısı kadar suç, suç sayısı kadar da ceza söz konusudur. Esas olarak fail hakkında işlediği suçlara karşılık gelen cezalara hükmolunur.

Gerçek içtima ilkesinin istisnaları ise, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda "Suçların İçtiması" başlıklı bölümde yer verilen bileşik suç, zincirleme suç ve fikri içtima halleridir. Zincirleme suç, "bir suç işleme kararının icrası kapsamında, değişik zamanlarda bir kişiye karşı aynı suçun birden fazla işlenmesi" halidir. Buna göre örneğin bir sosyal medya kullanıcısının başka bir sosyal medya kullanıcısını hedef alıp belirli aralıklarla tehdit içerikli yazılar yayınlaması halinde, zincirleme biçimde tehdit suçu işlenmiş olacaktır.

• Tüm dosya kapsamından ve Facebook mesaj çıktılarından sanıklar... ve ...'in mağdur ...'e yönelik tehdit eylemlerini bir suç işleme kararının icrası kapsamında değişik zamanlarda birden fazla kez gerçekleştirmeleri nedeniyle zincirleme suç

hükümleri gereği verilen cezaların 5237 sayılı Kanun'un 43/1. maddesi uyarınca artırılması gerektiğinin gözetilmemesi bozmayı gerektirmiş. **Yargıtay 4. CD (E: 2017/20000 K: 2018/21383 T: 10.12.2018)**

Mağduru belli bir kişi olmayan suçlarda da (halkı kin ve düşmanlığa tahrik, devleti aşağılama, örgüt propagandası suçları gibi) uygulama böyledir.

• Oluş, iddia, mahkeme kabulü ve tüm dosya kapsamına göre sanığın Facebook isimli sosyal medya hesabı üzerinden tüm kullanıcılara açık olarak birden fazla sayıda yapmış olduğu paylaşımlarının TCK'nın 43/1. maddelerine uyan zincirleme şekilde terör örgütünün propagandasını yapmak suçunu oluşturduğu gözetilmeksizin cezada TCK'nın 43/1. maddesi uyarınca artırım yapılmaması... **Yargıtay 3. CD (E: 2021/7995 K: 2022/8643 T: 29.11.2022)**

Yine tek bir eylemle birden fazla kişiye karşı aynı suçun işlenmesi, örneğin sosyal medya vasıtasıyla hakaretamiz bir söz veya yazının aynı anda birden fazla kişiye yöneltilmesi halinde de 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 43/2. maddesi gereği zincirleme suç hükümleri uygulanacaktır.

• Sanığın eylemini birden fazla müştekiye yönelik olarak gerçekleştirdiğinin kabul edilmesi karşısında, tek eylemle birden fazla mağdura karşı işlenmesi nedeniyle TCK'nın 43/2. maddesinde düzenlenen zincirleme suç hükümlerinin uygulanması gerektiği gözetilmemiş... **Yargıtay 4. CD (E: 2021/10033 K: 2022/12989 T: 24.05.2022)**

Birden fazla sosyal medya paylaşımında birden fazla mağdura karşı aynı suçun işlenmesi halinde ise yukarıda belirtildiği gibi Türk Ceza Kanunu'nun 43/2. maddesi uyarınca artırım yapıldıktan sonra ayrıca 43/1. madde uyarınca artırım yapılarak cezanın belirlenmesi gerektiği gözden kaçırılmamalıdır.

• Sanık ...'in katılanları tek bir eylemle farklı tarihlerde birden fazla kez tehdit ettiği mesaj tespit tutanağı ve ses kaydı içeriği ile sabit olduğundan, zincirleme suç hükümleri gereği TCK'nın 43/2. maddesine göre artırım yapıldıktan sonra ayrıca anılan kanunun 43/1. maddesi uyarınca da artırım yapılarak sonuç cezanın saptanması gerektiği gözetilmeyerek eksik ceza tayini bozmayı gerektirdiğinden... **Yargıtay 4. CD (E: 2020/26888 K: 2022/13919 T: 01.06.2022)**

• Sanığın katılanlara karşı kendi Facebook hesabından 20.09.2013 ila 23.09.2013 tarihleri arasında mesajlar yazmak suretiyle gerçekleştirdiği hakaret eylemlerinin bir suç işleme kararının icrası kapsamında birden fazla kişiye karşı birden fazla kere işlemesi nedeniyle, TCK'nın 125/1 maddesinden hüküm kurulurken zincirleme suç hükümleri gereği TCK'nın 43/2-1. maddesi gereğince temel ceza artırıldıktan sonra yine temel ceza üzerinden TCK'nın 43/1. maddesi uyarınca artırım yapılarak bulunacak miktarın önceki cezaya ilavesiyle sonuç cezanın saptanması

gerektiği düşünülmeden yazılı şekilde hüküm kurulmak suretiyle fazla ceza tayini kanuna aykırı... **Yargıtay 4. CD (E: 2018/4714 K: 2021/11770 T: 05.04.2021)**

Zincirleme biçimde suç işleyen fail hakkında bir cezaya hükmedilir. Ancak bu ceza, dörtte birinden dörtte üçüne kadar artırılır.

Zincirleme suç hükümlerinin uygulanması bakımından, bir suçun temel şekli ile daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli şekilleri aynı suç sayılır.

Böyle bir durumda daha ağır cezayı gerektiren suça karşılık gelen ceza esas alınarak zincirleme suç artırımı yapılacaktır. Zincirleme suç söz konusu olduğunda zamanaşımı ve yetki açısından dikkate alınacak suç tarihi ve yeri de son suçun işlendiği yer ve zamana göre belirlenir. (TCK.m.66/6; CMK.m.12/2)

Zincirleme suça konu eylemler açısından büyük önem taşıyan hususlardan biri de hukuki kesintiye sebep olan adli işlemlerdir. Hukuki kesinti, Cumhuriyet savcısınca şüpheli hakkında iddianamenin (elbette mahkemece kabul edilmek şartıyla) düzenlendiği tarihte oluşur. İddianamenin düzenlenmesiyle olaylar arasında hukuki kesinti oluştuğundan, iddianamenin düzenlenmesinden sonra devam eden eylemler başka bir ceza soruşturmasının konusunu oluşturacak, başka bir anlatımla sanık hakkında iddianame düzenlendikten sonra aynı suçun tekrar işlenmesi durumunda yeni ve ayrı bir suç söz konusu olacaktır. Buna göre sözgelimi bir kullanıcı sosyal medya aracılığıyla belirli aralıklarla aynı mağdura karşı hakaret suçunu oluşturacak mahiyette paylaşımlar yapmış ve şikâyet üzerine başlatılan soruşturma kapsamında hakkında zincirleme biçimde hakaret suçu işlediğinden bahisle iddianame düzenlenmişse, mahkemece kabul edilen bu iddianamenin düzenlendiği tarihten sonra aynı mağdura karşı hakaretamiz paylaşım ya da paylaşımlar yaptığında, bu eylemler yeni bir suç oluşturacaktır.

• Sanığın katılan ...'e karşı 13.10.2014 tarihinde işlediği iddia edilen özel hayatın gizliliğini ihlal suçlarının konusunun katılana ait resimlerin Facebook hesabından paylaşılması olduğu ve 10.11.2014 tarihli iddianameye konu suç tarihinin 05.11.2014 tarihli iddianame düzenlenmeden önce işlendiği, bu haliyle sanığın eyleminin 05.11.2014 tarihli iddianameye konu olan ve ... Asliye Ceza Mahkemesi'nin ... sayılı kararına konu suçun tekrarı niteliğinde olduğu ve sanık hakkında hukuki kesinti olmadan işlenmiş Wolması nedeniyle TCK'nın 43. maddesinde düzenlenen zincirleme suç hükümlerinin uygulanmasını gerektirdiği gözetilmeden, delillerin takdirinde hataya düşülerek, yazılı şekilde sanığın eyleminin yeni bir suç olduğu kabul edilerek yazılı şekilde mahkumiyete karar verilmesi kanuna aykırı**... Yargıtay 12. CD (E: 2018/8129 K: 2019/4178 T: 27.03.2019)**

Bu noktada ilk olarak, "eylemin birden fazla kez ısrarla gerçekleştirilmesi" halinin suçun unsuru olduğu durumlarda, zincirleme suç hükümlerine başvurmanın mümkün olmadığını belirtmek gerekiyor. Örneğin kanun kişilerin huzur ve sükûnunu bozma suçunun oluşması için mağdurun defalarca ısrarla rahatsız edilmesini şart koştuğundan, rahatsızlık verici eylemin birden fazla olduğu gerekçesiyle zincirleme suç hükümleri uygulanamaz.

• Katılanlara yönelik e-mail gönderme şeklindeki eylemlerin ısrarla gerçekleştirilmesi TCK'nın 123. mad-

desinde düzenlenen suçun yasal unsurunu oluşturduğundan, aynı kanunun 43. maddesinin uygulanamayacağının gözetilmemesi kanuna aykırı... **Yargıtay 4. CD (E: 2014/4453 K: 2015/229 T: 06.01.2015)**

Zincirleme suç hükümleri değerlendirilirken dikkate alınacak ikinci önemli husus da zincirleme suç hükümlerine tabi olacak eylemler arasındaki zaman aralığıdır. Yerleşik yargısal uygulamada, zaman aralığının kısa olduğu hallerde eylemlerin tek bir suç oluşturacağı kabul edilmektedir. Zira zincirleme suç hükümlerinin uygulanması için eylemler arasında çok kısa değil, failin bir suç işleme kararı doğrultusunda birden fazla eylemde bulunma iradesini öne çıkaracak zaman aralıkları olmalıdır. Örneğin bir sosyal medya kullanıcısının aynı kişiyi hedef alarak birkaç dakika aralıklarla yayınladığı hakaretamiz mesajlar sebebiyle tek bir hakaret suçu oluşur. Yine bazı sosyal medya sitelerinin bir paylaşım için belirli sayıda karakter kullanımına izin vermesi ve kişinin bu sınırı aşacak ölçüde yayın yapmak istemesi sebebiyle arka arkaya birden fazla paylaşımda bulunması hallerine sıklıkla rastlanmaktadır ki bu hallerde de tek bir suçun varlığından bahsetmek gerekir.

• TCK'nın 43/1. maddesinin uygulanabilmesi için bir suç işleme kararının icrası kapsamında değişik zamanlarda aynı kişiye karşı suçun birden fazla kez işlenmesi gerekli olup, somut olayda sanığın katılana yönelik tehdit eylemlerini aynı gün içinde Facebook isimli sosyal paylaşım sitesi üzerinden mesajlar göndererek gerçekleştirdiğinin kabulü ve dosyada yer alan mesajların yer aldığı internet çıktılarına göre sanığın gönderdiği tehdit içeren mesajlar arasında çok kısa zaman aralığının bulunduğunun anlaşılması karşısında, araya belli bir zaman aralığı girmeksizin eylemin devamı niteliğindeki sözlerinden dolayı sanık hakkında tehdit suçundan zincirleme suç hükümleri uygulanarak fazla ceza tayini bozmayı gerektirmiş... **Yargıtay 4. CD (E: 2020/27027 K: 2022/24005 T: 30.11.2022**

Buna karşılık, bir suç işleme kararının icrası kapsamında gerçekleştikten sonra eylemler arasında çok yakın olmayan zaman aralığı bulunması halinin zincirleme suç hükümlerinin uygulanmasına engel olmayacağını vurgulamak gerekiyor.

• Cumhurbaşkanlığına değişik tarihlerde (28.03.2014, 30.05.2014 ve 02.06.2014) göndermiş olduğu mektuplarla hakaret ettiği anlaşılan sanığın eyleminin TCK'nın 43. maddesinde düzenlenen zincirleme biçimde hakaret suçunu oluşturduğu, TCK'nın 43/1 maddesi uyarınca bir suç işleme kararının icrası kapsamında değişik zamanlarda bir kişiye karşı aynı suçun birden fazla işlendiğinden tek cezaya hükmedilip bu cezanın artırıma tabi tutulması gerektiği gözetilmeden ayrı ayrı suçlar olarak kabulü ile ayrı ayrı mahkûmiyet kararı verilmesi suretiyle fazla ceza tayini kanuna aykırı... **Yargıtay 16. CD (E: 2016/2382 K: 2016/3813 T: 09.06.2016)**

Eylemler arasındaki zaman aralığının zincirleme suç hükümlerinin uygulanmasına engel olması, aşağıda yer verilen Yargıtay Ceza Genel Kurulu içtihadında ayrıntısıyla açıklandığı gibi, ancak "eylemlerin aynı suç işleme kararı kapsamında gerçekleştirilmemesi" halinde mümkündür. Bu hususta her türlü suç ve olay için ortak bir zaman aralığı ölçütü ortaya koymak mümkün olmayıp, her olayın özelliğine göre suçun işleniş biçimi, suçun işlenmesindeki özellikler, fiillerin işlendikleri yer ve işlenme zamanı, fiiller arasında geçen süre, korunan değer ve yarar, hareketin yöneldiği maddi konunun niteliği, olayların oluşum ve gelişimi ile dış dünyaya yansıyan diğer tüm özellikler değerlendirilerek belirleme yapılabilir.

• Zincirleme suç hükümlerinin uygulanabilmesi için (a) aynı suçun değişik zamanlarda birden fazla işlenmesi, (b) işlenen suçların mağdurlarının aynı kişi olması, (c) bu suçların aynı suç işleme kararı altında işlenmesi gerekmektedir. Uyuşmazlığa konu olayda, eylemlerin değişik zamanlarda gerçekleştirilmesi ve suçların mağdurunun aynı olması şartlarının mevcut olduğu konusunda bir tereddüt bulunmaması nedeniyle, zincirleme suç hükümlerinin uygulanıp uygulanmayacağının belirlenmesi açısından (c) bendinde yer alan suçların aynı suç işleme kararı altında işlenmesine ilişkin şartın gerçekleşip gerçekleşmediği üzerinde durulmalıdır. Aynı suç işleme kararı altında suç işlenmesi, her biri ayrı ayrı suç teşkil eden fiilleri birbirine bağlayan ve olaya zincirleme suç özelliğini veren sübjektif bir bağdır. Sanığın çıkan fırsatlardan yararlanmak suretiyle suç işlediği ya da suç işleme kararının yenilendiği durumlarda aynı suç işleme kararından söz edilemeyeceğinden, zincirleme suç hükümleri uygulanmayacaktır... Zincirleme suçtan söz edebilmek için failin başlangıçta genel bir niyet ve suç işleme kararı ile aynı suçu aynı mağdura karşı birden

fazla kez işlemesi gerekmektedir. Buna göre "suç işleme konusunda tek kararı" olmayıp, ikinci eylemde suç işleme kararı yenilenmiş ise her bir fiil bağımsız suç olarak kabul edilecek ve zincirleme suç söz konusu olmayacaktır. Sanığın iç dünyasına ilişkin olan bu gereklilik sübjektif bir şart olup, mahkemelerce denetime imkân sağlayacak şekilde tespit edilerek karara yansıtılması gerekecektir. Ceza Genel Kurulu'nun konuya ilişkin 03.12.2013 gün ve 1475-577, 30.05.2006 gün ve 173-145, 08.07.2003 gün ve 189-207, 13.10.1998 gün ve 205-304, 20.03.1995 gün ve 48-68 ile 02.03.1987 gün ve 341-84 sayılı kararlarında "aynı suç işleme kararı" kavramından, kanunun aynı hükmünü birçok kez ihlal etme hususunda önceden kurulan bir plan, genel bir niyetin anlaşılması gerektiği, bu bağlamda failin suçu işlemeden önce bir plan yapmasının veya bu suça niyet etmesinin, fakat fiili bir defada yapmak yerine kısımlara bölmeyi ve o surette gerçekleştirmeyi daha uygun görmesinin, hareketinin önceki hareketinin devamı olmasının ve tüm hareketleri arasında sübjektif bir bağlantı bulunmasının anlaşılması gerektiği kabul edilmiş, ilk eylemle ikinci eylem arasında makul sayılamayacak uzunca bir sürenin geçmesinin sanığın aynı suç işleme kararıyla değil, çıkan fırsatlardan yararlanmak suretiyle suçu işlediğini gösterdiği belirtilmiştir. Suç kastından daha geniş bir anlamı içeren suç işleme kararı, suç kastından daha önce gelen genel bir karar ve niyeti ifade eder. Önce suç işleme kararı verilir ve bundan sonra bu genel kararın icrası farklı zamanlardaki suçlarla gerçekleştirilir. Kararın gerçekleştirilmesi için gerekli suçların her birinde ayrı suç kastları, bir başka deyişle bir suç için gerekli olan maddi ve manevi unsurlar ayrı ayrı yer alır. Böylece suç işleme kararı denilen genel plân, niyet veya karar, zinciri oluşturan ve her biri birbirinden bağımsız olan suçları birbirine bağlayan ortak bir zemini oluşturur. Suç işleme kararının yenilenip yenilenmediği, birden çok suçun aynı karara dayanıp dayanmadığı, aynı zamanda suçlar arasındaki süreyle de ilgilidir. İşlenen suçlar arasında kısa zaman aralıklarının olması suç işleme kararında birlik olduğuna, uzun zaman aralıklarının olması ise suç işleme kararında birlik olmadığına karine teşkil edebilir. Yine de çeşitli suçlar arasında az veya çok uzun zaman aralığının var olması, bu suçların aynı suç işleme kararının etkisi altında işlendiğini ya da işlenmediğini her zaman göstermez. Diğer bir anlatımla, sürenin uzunluğu kararın yenilendiğini düşündürebileceği gibi, kısalığı da her zaman kararın yürürlükte olduğunu göstermeyebilir. Diğer taraftan, hukuki veya fiili kesintiler olduğunda farklı değerlendirmeler yapılacaktır. Ancak bu değerlendirme, her olayda ayrı ayrı ve diğer şartlar da dikkate alınarak yapılmalıdır. Bu nedenle, başlangıçta belirli bir süre geçince suç işleme kararı yenilenmiş ya da değişmiş olur demek, soyut ve delillerden kopuk bir değerlendirme olacaktır. Failin iç dünyasını ilgilendiren bu kararın varlığının her olayın özelliğine göre suçun işleniş biçimi, suçun işlenmesindeki özellikler, fiillerin işlendikleri yer ve işlenme zamanı, fiiller arasında geçen süre, korunan değer ve yarar, hareketin yöneldiği maddi konunun niteliği, olayların oluşum ve gelişimi ile dış dünyaya yansıyan diğer tüm özellikler değerlendirilerek belirlenmesi gerekecektir. **Yargıtay CGK (E: 2013/14-384 K: 2014/2 T: 14.01.2014)**

Görüldüğü üzere, zincirleme suçun oluşumu için işlenen suçlar arasında ne kadar zaman geçmesi gerektiği konusunda genel ve mutlak bir kural koymak mümkün olmadığından, hangi süre içerisinde işlenirse işlensin, işlenen suç başlangıçtaki genel niyete veya suç işleme konusundaki tek karara dayanıyor ise zincirleme suç hükümleri uygulanacak, ancak işlenen suç failin yeni bir suç işleme kararına dayanıyorsa artık zincirleme suç söz konusu olmayacaktır

Zincirleme suç hükümlerinin uygulanabilmesi için dikkat edilmesi gereken bir husus da her bir eylemin birbirinden bağımsız olarak aynı suçu oluşturması gerektiğidir. Sözgelimi sosyal medya hesabından bir siyasiye karşı farklı tarihlerde iki ayrı saldırgan içerikli yazı yayınlayan kullanıcının her iki yazıda da aynı suçu işlemiş olması gerekir ki zincirleme suç hükümleri uygulanabilsin. Aksi halde, örneğin bu yazılardan birinin başka bir suçu oluşturması yahut ifade özgürlüğü sınırları dâhilinde vücut bularak suç teşkil etmemesi halinde, zincirleme suç hükümlerine müracaat edilmesi mümkün olmayacaktır. Adli sürece konu eylem sayısı ikiden fazla olsa ve birden fazla eylem açıkça suç teşkil etse bile, ceza belirlenirken alt sınırdan uzaklaşma

noktasında adilane hüküm verebilmek için suç teşkil etmeyen eylemler değerlendirmeye alınmamalıdır.

• Sanığın aşamalarda müşteki ...'e yönelik hakaret suçunu kabul etmemesi karşısında, dosyada mevcut Facebook tespit tutanağındaki hangi sözlerle kaç defa müştekiye hakaret ettiği açıklanmadan, sanığın zincirleme şekilde hakaret suçunu işlediğinden bahisle mahkûmiyet kararı verilmesi bozmayı gerektirdiğinden... **Yargıtay 4. CD (E: 2020/104 K: 2020/5464 T: 01.06.2020)**

• Sanığın Twitter adlı sosyal medya platformunda bulunan ve herkesin erişimine açık olan, kendi kullanımında olduğunu kabul ettiği ... kullanıcı isimli hesabı üzerinden 20.10.2014 tarihinde "..." şeklindeki paylaşımı dışındaki diğer paylaşımlarının Cumhurbaşkanına hakaret suçunun unsurlarını oluşturmadığı gözetilmeden, eylemin zincirleme suçu oluşturduğunun kabulü ile TCK'nın 43. Maddesi uygulanmak suretiyle yazılı şekilde fazla ceza tayini bozmayı gerektirmiş... Yargıtay 3. CD (E: 2021/5283 K: 2022/2591 T: 10.05.2022)

Bu bahiste, uygulamada kimi zaman rastlanıldığı üzere "aynı mağdura karşı aynı tür eylemler gerçekleşirken mağdurun sıfatının değişmesi" halinden kaynaklı sorunlara değinmek yerinde olacaktır. Bu halin en belirgin ve uygulamada adli sürece yansıyan örneği, Başbakan olarak görev yapan mağdura sosyal medya vasıtasıyla hakaretamiz söylemlerde bulunan failin mağdur Cumhurbaşkanı olduktan sonra da benzer eylemlerine devam etmesidir. Bu durumda belirli aralıklarla gerçekleştirilen eylemlerden bir kısmı kamu görevlisine hakaret suçunu, bir kısmı da Cumhurbaşkanına hakaret suçunu oluşturacağından, failin "iki suçtan ayrı ayrı cezalandırılması" yahut "zincirleme suç hükümlerine göre cezalandırılması" yollarından hangisine gidilmesi gerektiğini açıklığa kavuşturmak gerekmektedir. Bu halde, zincirleme suça ilişkin yukarıda yer verilen kanuni tanım da dikkate alındığında, eylem türü aynı olsa da suç türü aynı olmadığı için zincirleme suç hükümleri uygulama alanı bulmayacak, ancak –diğer şartların da varlığı halinde- mağdurun Cumhurbaşkanı olmadığı dönemde gerçekleşen ve kamu görevlisine hakaret suçunu oluşturan eylemler yahut Cumhurbaşkanı olduğu dönemde gerçekleşen ve Cumhurbaşkanına hakaret suçunu oluşturan eylemler açısından zincirleme suç hükümlerine müracaat etmek gerekecektir. Uygulamada sıklıkla rastlandığı üzere zincirleme suç hükümlerine konu olması gereken suçlara ilişkin farklı adli makamlarca işlem yapılıyor olması halinde ise diğer dosyaların birleştirilmek üzere yetkili (son suçun işlendiği yerdeki) adli makama gönderilmesi gerekir.

Son olarak belirtmek gerekir ki zincirleme biçimde gerçekleşen ve her biri aynı suçu oluşturan eylemler arasında yukarıda izah edildiği gibi hukuki kesinti (iddianame) oluşup oluşmadığı mutlaka kontrol edilerek adli sürece devam edilmeli, böylelikle hak ihlaline ya da kesinti sebebiyle yeni ve ayrı bir suç kabul edilmesi gereken eylemlerin cezasız kalmasına sebep olunmamalıdır. ■

KAYNAKÇA:

SOSYAL MEDYA VE CEZA HUKUKU, BACAKSIZ-ASLAN-YILDIZ 2023 Adalet Yayınevi

Teşkilatı Esasiye Kanununun Anayasa Teorisine Göre Niteliği

Gökay **SARIKAYA**
Cumhuriyet Savcısı
Bozova Adliyesi

Türk anayasa hukukunun gelişiminde meydana gelen belgelerin içinde vasfı üzerinde en çok ihtilaf mevcut olan 1921 tarihli Teşkilat-ı Esasiye Kanunudur. Teşkilatı-ı Esasiye Kanunun bir anayasa mı yoksa anayasal belge mi olduğu hususunda müşterek ve baskın bir görüş mevcut değildir. Bu hususta-ki farklı görüşlerin temelinde anayasanın tanımı, 1876 tarihli Kanun-i Esasi'nin yürürlük sorunu, 1921 Teşkilatı- Esasiye Kanunun muhtevası ve şekli özellikleri ile tarihsel vakıaların üzerindeki farklı mütalaalar etkin olmaktadır.

Anayasacılık hareketinin ve anayasa yapma fikrinin tezahürünün köklerini daha kadim zamanlara kadar götürmek mümkünse de, aydınlanma çağı olarak adlandırılan dönem, temel hak ve özgürlükler lehine iktidarın sınırlandırılması düşüncesinin kesin bir hat olarak belirdiği başlangıçtır.[1] 18. Yüzyıl düşüncesinde, hususiyetle John Locke ve Montesquie ile ortaya çıkan toplumsal sözleşme teorisine istinat ederek devletin temel hak ve özgürlüklerinin teminat altına alınması namına sınırlandırılması fikri, hukukun ve siyaset teorisinin etkin ve başat bir mefhumu olarak tesir ve neticelerini ortaya çıkarmaya başlamıştır.[2]

Anayasacılık hareketi, müşahhassaslaşmasını iki kurumsal vasıta ile tamamlar: anayasalar ve anayasal belgeler. Her ne kadar iki kurumda devlet iktidarının sınırlandırılması yönünde aynı gayeye hizmet etmekteyse de, gerek yaratılma biçimleri gerek icra ve bağlayıcılık vasıfları yönleriyle hiç de az kabul edilmeyecek nitelik farklarına haizdir. Anayasal belge, devletin temel hak ve özgürlüklere ve devlet örgütüne dair ferman, kanun yahut sözleşme olarak anayasadan maada bütün belgelerin ortak ifadesidir. Bağlayıcılığı noktasında şekli ve vasfı yönünden türüne göre muğlaklık

barındırır ve normlar hiyeraşisinde anayasa ile aynı seviyede değildir. Aşağıda değinileceği üzere anayasa ile ilgili farklı kriterlere göre farklı tanımlamalar yapılsa da, kısaca, anayasa, devletin örgütlenme biçimi ile kişilerin temel hak ve özgürlüklerini düzenleyen devletin diğer kanun ve hukuk kaynaklarını üstünde ve bağlayıcı kurallar bütünüdür.[3]

1921 Teşkilat-ı Esasiye Kanunun vasfının belirlenmesinde ana referans noktası anayasa kavramının tanımı ve kurucu iktidar müessesesinin tarifi olduğundan bu kavramları üzerinde izahatta bulunmak gerekmektedir. Kemal Gözler'e göre anayasaların tasnifinde bir kriter maddi-şekli anayasa ayrımıdır. Maddi anayasa kriterini incelerken bu anlamda bir kuralların anayasa kuralı olup olmadığına o kuralın içeriğine, hangi hususu düzenlediğine bakarak karar verilir. Şekli anayasa kriterinde ise, normlar hiyeraşisinde en üst sırayı işgal eden, kanunlardan farklı veya daha zor bir usulle değiştirilmesini öngeren düzenlemelerdir. Gözler, bu kriterlerden şekli anayasa tanımının daha isabetli ve anayasa müessesini tanımlamada münasip olduğu kanaatindedir. Gözler'in bir başka anayasa ayrım kriteri ise yumuşak- katı anayasa ayrımıdır. Yumuşak anayasa, değiştirilmesi noktasında kanunlardan farklı bir usul ve şart aranmayan anayasalar olduğunu belirtir. 1921 Anayasasını ise yumuşak anayasalardan olarak kabul eder. Katı anayasa ise, normal kanunlardan farklı ve daha zor usulle değiştirilen anayasalar olarak kabul eder.[4] Servet Armağan, bir kuralın konulması ve değiştirilmesinin diğer kanunlardan farklılık ihtiva etmesi halinde anayasa olarak tarifinin lüzum ettiğini kabul ederek şekli anayasa kriterini esas almaktadır.[5] Yavuz Atar ise geniş anlamda anayasa ve dar anlamada anayasa şeklinde bir kriteri esas alarak, dar anlamda anayasa ile şekli anayasanın kriterlerinin muadil şartları taşıyan belgelerin anayasa olduğunu, geniş anlamda anayasanın ise, şekli olarak niteliği ne olursa olsun anayasa hukukunun kapsamına ait olan devletin örgütlenmesine ve devlet ile vatandaşın ilişkilerinin ana ilkelerini saptayan bütün belgelerin anayasa olduğunu kabul eder.[6]

1921 tarihli Teşkilat-ı Esasiye Kanununun vasfı üzerinde bir değerlendirmede bulunmak için elzem olan diğer bir kavram ise kurucu iktidar kavramıdır. Erdoğan Teziç, teoride müştereken kabul edilen asli- tali kurucu iktidar kıstasını kabul ederek, asli kurucu iktidarın, herhangi bir hukuk kuralına tabi olmaksızın, devletin kuruculuğunu ve hukuki statüsünü saptayan ilk anayasa koyucunun asli kurucu iktidar olduğunu,[7] Mustafa Erdoğan ise, asli kurucu iktidarın kendisini bağlayacak bir anayasal düzenin yokluğunda yahut bağlayıcılığı olmayan bir anayasal düzende, yalnızca hukukun genel ilkelerine tabi olmak bağlamında hukuki olarak anayasa koyan iktidar olarak tanımlamaktadır.[8] Gözler ise, asli kurucu iktidarı hukuk dışı, hukuk boşluğunda vücuda gelen bir iktidar olduğunu, herhangi bir anayasal düzenle bağlı olmaksızın anayasa koyuculuk icra ettiğini belirtmiştir.[9] Hans Kelsen'e göre, asli kurucu iktidarın güce dayalı egemenliği meşruiyetinin kaynağıdır ve ondan kadim bir norm olmayıp, ilkeleri de kendisi belirlemekle kendisini mahdutlaştıran bir usul veya norm yoktur.[10] Yine doktrinde kısmen müşterek kabul edilen tali kurucu iktidar ise anayasanın hükümlerini anayasanın koyduğu usullere ve sınırlara riayetle değiştiren iktidardır.

Tartışma konusunda kanaat oluşturmak için yukarıda izah ettiğimiz doktrinsel bilgileri 1921 tarihli Teşkilat-ı Esasiye Kanunun yapılış süreci ve içinde gerçekleştiği tarihsel sürece tatbik etmek elzemdir. Birinci Cihan Harbinin Osmanlı'nın büyük mağlubiyetiyle sonuçlanmasının akabinde İngiliz kuvvetleri İstanbul'u işgal etmiş ve Osmanlı Mebusan Meclisi mebuslarının bir kısmını tevkif ederek Malta'ya sürgün etmiştir. Bu kararı protesto eden ve sıhhatli teşri faaliyetine devamı imkan dahilinde olmayan Mebusan Meclisi 18 Martta çalışmalarına ara vermiştir. Padişah Sultan Vahdettin ise 11 Nisan'da meclisi 1876 Kanun-i Esasi Anayasasına istinaden meclisi feshetme kararı almıştır. Bu sürecin akabinde, Kurtuluş Savaşını başlatan Gazi Mustafa Kemal Atatürk, Kazım Karabekir ve Temsil Heyeti Ankara'da bir meclis toplama kararı almışlar. Bu karara istinaden ise, Mebusan Meclisinin mebusları ile yeni yapılan bir seçimle seçilen mebuslar 23 Nisan 1920'de Ankara'da Büyük Millet Meclisinin ilk toplantısını gerçekleştirmişlerdir. Büyük Millet Meclisinde alınan ilk karar "Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin bu kerre intihap edilen azalarla İstanbul Meclis-i Mebusanın'dan iltihak eden azalardan müteşekkil bulunmasına karar verildi." şeklindedir.[11] Büyük Millet Meclisinde görüşülen ilk kanun ise Osmanlı Mebusan Meclisinde görüşmesi yarım kalan son kanun olan Ağnam Vergisine dair kanundur. Bu ilk kanundan 20 Ocak 1921 tarihli Teşkilat-ı Esasiye Kanunu çıktığı tarihe kadar ezici çoğunluğu Milli Mücadelenin yürütülmesiyle ilgili kanuni düzenlenmeler olmuştur. 20 Ocak 1921 tarihinde ise Türkiye Büyük Millet Meclisinin ilk anayasası olarak kabul edilen 1921 tarihli Teşkilat-ı Esasiye Kanunu teşri edilmiştir. Teşkilat-ı Esasiye Kanununda, hakimiyetin kayıtsız şartsız millete ait olması ile yasama ve yürütmeye ilişkin hükümler tanzim edilmiş olup, 23 madde ve 1 geçici maddeden ibaret olmak üzere 24 maddeden mürekkeptir. Yargı ve

temel haklar ile ilgili herhangi bir düzenleme mevcut değildir.[12]

Mahmut Esat Bozkurt, (Atatürk İhtilali) eserinde, 1921 tarihli Teşkilat-ı Esasiye Kanununda dinle ilgili bir düzenleme yapılması lüzum geldiğine dair Fethi Okyar ve Karabekir'le tartışığını anlatıyor, 1926'da Türk Medeni Kanundaki dinle ilgili hükümle 1921 tarihli Teşkilat-ı Esasiye Kanunun dine dair hükmünün çeliştiğinde izah ediyor ve devamında "Anayasada sözü edilen maddeler duruyor. Teşkilat-ı Esasiye'ye aykırı olunamaz" diyordu. Büyük Millet Meclisi Mebuslarından Celâleddin Arif Bey yapılan anayasanın Kanun-i Esasi'de belirtilen usule aykırı yapılmasından dolayı itiraz etmiştir. Meclis tutanaklarında özellikle Kanun-i Esasinin ilga edilmediğine dair izahatlarda bulunulmuştur.[13] Teşkilat-ı Esasiye mefhumunun gerek meclis zabıtlarına yansıyan mübarezelerde gerekse dönem neşirlerinde anayasa kavramını ifade etmek için kullanılması da dikkate değer başka bir noktadır. Anayasa koyucunun, bu noktada yaptığı hukuki iradenin anayasa olduğuna dair bir çıkarımda bulunmak burada isabetsiz olmayacaktır.

Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'nun teşri süreci gerçekten 1876 Anayasasında belirtilen nitelikli çoğunluk şartına uyulmadan yapılmıştır. Ayrıca fiili imkansızlık olarak padişahın onayının alınması şartı da pek tabi gerçekleşmemiştir.

Tüm bu hususlar birlikte düşünüldüğünde Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'nun vasfı üzerinde kabul edilecek kriterlere göre farklı sonuçlara erişmek işten bile değildir.

Maddi- şekli anayasa ayrımı yönünden bir incelemede bulunacak olursak, şekli anayasanın kabulü halinde nitelikli çoğunlukla değişmesi öngörülmemiş, adi kanunların şekli şartlarına haiz olan Teşkilat-ı Esasiye Kanunu bir anayasa değildir. Maddi anayasa kriteri yönünden inceleyecek olursa devletin teşri ve icra erklerini ihdas ve tanzim etmesi fonksiyonel yönü itibariyle Teşkilat-ı Esasiye Kanununa anayasa olma niteliğine eriştirecektir. Kemal Gözler'in anayasa kriterinde şekli anayasa kriterinin esas alınması kriterini kabul etmesi ve 1921 Teşkilat-ı Esasiye Kanunu da anayasa olarak tavsif etmesi bizce eleştirilmesi gereken bir husustur.

Yumuşak-katı anayasa ayrımı yönünden tetkik etmek gerekirse, eğer ki anayasa olarak kabul ettiğimiz takdirde, Teşkilat-ı Esasiye Kanunu nitelikli çoğunluk öngörmemesi ve adi kanunlarla aynı şartlara haiz olması cihetiyle tartışmadan beri şekilde yumuşak anayasa olarak kabulü gerekmektedir.

Geniş-dar anlamda anayasa kriteri üzerinden yapılacak tahkikte ise, Teşkilat-ı Esasiye Kanunu geniş anlamda devletin yasama ve yürütme erkine ilişkin hükümler ihtiva etmesi münasebetiyle bir anayasadır. Ancak dar anlamda anayasanın aramakta olduğu nitelikleri taşımadığından dar anlamada anayasa olarak kabul edilemez.

Kurucu iktidar yönünden inceleyecek olursa Büyük Millet Meclisinin asli mi tali mi kurucu iktidar olduğuna ilişkin izahatta bulunmak elzem olacaktır. Bir tali kurucu iktidardan bahsedilebilmesi için mevcut anayasal düzeninin yürürlükte olduğu anayasal düzenlemenin bu yürürlükteki anayasada belirtilen usule uygun gerçekleştirilmesini ifade eder. Asli kurucu iktidar da ise, anayasası koyucu ya anayasal düzenin hiç mevcut olmadığı yahut icra kabiliyetini yitirdiği düzende temel hukuk ilkeleri dışında bir hukuki yükümlülüğü olmadan irade oluşturması anlamına gelmektedir. Her ne kadar gerek meclis tutanaklarında, gerek telgraflaşmalarda 1876 Kanun-i Esasi Anayasasının yürürlükte olduğunu, yeni Teşkilat-ı Esasiye Kanununun bir düzenleme olduğunu belirtilen ifadeler varsa da, bu beyanlar moral ve siyasi motivasyona mebni olarak gerçekleştirildiğinin kabulü gerekir. Zira gerek mebusluk ve Adalet Bakanlığı yapmış olan Mahmut Esat Bozkurt'un izahatatları gerekse de gerçekleşen tarihi vakıa 1876 Kanun-i Esasi Anayasasının bağlayıcı düzeninin ortadan kalktığını, iradenin bu yönde olmadığını göstermektedir. Eğer ki, Büyük Millet Meclisinde de aslolan düşünce l876 Anayasasına bağlılık olmuş olsa idi, en azından gerçekleştirilme olanağı bulunan nitelikli çoğunluğun gerçekleştirilmesi olurdu. Mecliste görüşülen ilk kanununda Meclisi Mebusan'da devam kanun teklifi olması siyasi saiklerle aranan bir meşruiyet hamlesi olup anayasa hukuku yönünden değer atfedilmemesi gerekmektedir. 1876 Anayasası kurucu iktidar olan BMM'nin 1921 Teşkilat-ı Esasiye Kanunu ile zımmen ilga etmediği hükümlerini kabul etmesi ile yeniden kanuni dayanak elde etmiştir. Zira 1876 Anayasasının meşruiyetini sağlayan ve irade eden Mebusan Meclisine tabilik yönünden Büyük Millet Meclisinin herhangi bir hukuki ödev ve yükümlülüğü söz konusu değildir. Mebusan Meclisi mebuslarının BMM'de mebus olarak seçimsiz kabulleri de yine hukuktan ziyade tarihi ve siyasi bir iradenin tezahürüdür. Hülasa, 1876 Kanun-i Esasi Anayasası için fiili olarak itibar ve icra edilmeyen hükümleri ile 1921 tarihli Teşkilat-ı Esasiye Kanununun hükümleri ile tezatlık oluşturan maddelerinin mülga olduğunun, geriye kalan maddi mahiyetteki düzenlemelerin ise Teşkilat-ı Esasiye Kanunu ile aynı mertebede adi kanun hükmüne dönüştüğünün kabulü önermesi bizce en isabetli mütalaa olacaktır.

Giorgio Agamben İstisna Hali'nde, istisna halini iç savaş, ayaklanma ve direniş gibi olağanüstü durumlar-

da güç sahibi siyasi iradenin işlevsiz kalan mevcut hukuk düzenini ortadan kaldırabileceğini kabul eder.[14] 23 Nisan 1920'de BMM siyasi/egemen güç sahibi olarak işlevsiz ve fonksiyonlarını yitirmiş hukuki düzenini uygulamadan kaldırarak asli kurucu iktidar olarak 1876 Anayasasını tanıma iradesi göstermişse de, bu anayasa artık Teşkilat-ı Esasiye Kanunu ile muadil olarak normlar hiyerarşisinin üzerinde konumlanmadığının, Teşkilat-ı Esasiye Kanunu ile aynı vasfa haiz olduğunun kabulü gerekir. Aksi halde çift anayasalı düzen değil, çelişki düzeninden bahsolunabilir. Aksi görüş olarak ise, zorunluluk kendi yasasını yaratır kuralına[15] istinaden zorunluluk sebebiyle değişikliklerin 1876 Anayasası usulüne aykırı gerçekleştiği kabul edilirse, Teşkilat-ı Esasiye Kanununun 1876 Anayasasının anayasa değişikliği olduğunun kabulü gerekir. Ancak yeni egemen olarak BMM'nin 1876 Anayasasına tabi olduğunun kabulü kurucu iktidar yönünden yapılacak tetkik ile isabetli olmayacaktır..

Devrimlerin etkisiyle anayasasızlaştırma kaidesi devrim/ egemenliğin ortadan kalkarak değişmesi halinde devletin temel siyasi düzeniyle ilgisi olmayan hükümlerin anayasa hükmü vasfını kaybedeceğini ancak aksi hüküm konulmadıkça adi kanun hükmünde yürürlüğünün devam etmesidir. Kanun-i esasisin devletinin temel siyasi düzeniyle ilgisi olmayan hükümlerinin bu kaide uyarınca devletin temel siyasi örgütlenmesi dışındaki hükümlerinin yürürlüğünün devam ettiğinin kabulü gerekmektedir.

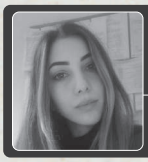
SONUÇ YERİNE

Bizce, 1921 Teşkilat-ı Esasiye Kanunu yumuşak, geniş anlamda ve maddi bir anayasadır. Temel hak ve özgürlükler ile yargı alanında hükümler ihdas etmemesi mebdesinden yapılacak tenkit ise anayasa olma niteliğini ortadan kaldırması mahiyetinde olmayıp maddi hükümler yönünden eksiklik olduğuna dairdir. Türkiye Büyük Millet Meclisi, işaret ettiğimiz noksanlığı ise Kanun-i Esasi'de değişiklik ile değil Kanun-i Esasi'yi de asli kurucu iktidar statüsü ile tanıyarak Teşkilat-ı Esasiye Kanunun mülga ettiği hükümler haricinde devamı yönünde gösterdiği irade ile gidermiştir. Böylece çift anayasalı dönem tarifinden ziyade iki ayrı mevzuat belgesinde ifade bulan tek bir anayasal düzen kurulduğundan bahsedilmesi gerekmektedir. ■

KAYNAKÇA

1) Şahin, Adil, Batı'lı Anlamda Özgürlük Versus İktidar, 2014, s. 59.
2) Erdoğan, Mustafa, Anayasal Demokrasi, 11. Baskı, Siyasal Kitabevi, s. 10.
3) Üçışık, Hasan Fehim, Anayasa Hukuku, Ötüken Neşriyat, s.21
4) Gözler, Kemal, Anayasa Hukukuna Giriş Genel Esaslar ve Türk Anayasa Hukuku, 24. Baskı, Ekin Yayınevi, s.15 vd.
5) Armağan, Servet, Anayasa Hukuku Dersleri, 2017, s. 28 vd.
6) Atar, Yavuz, Türk Anayasa Hukuku, 11. Baskı, 2017,s.35.
7) Teziç, Erdoğan, Anayasa Hukuku, 21. Baskı, 2017, s178, 200 vd.
8) Erdoğan Mustafa, Anayasa Hukuku, 7. Baskı, s.95 vd.
9) Gözler, Kemal, Anayasa Hukukuna Giriş Genel Esaslar ve Türk Anayasa Hukuku, 24. Baskı, Ekin Yayınevi, s.21.
10) Kelsen, Hans, Saf Hukuk Kuramı, 2. Baskı, Nora Yayınları, s.28.
11) Akyok, Taha, Atatürk'ün İhtilal Hukuku, Doğan Kitap, s. 11 vd.
12) https://www.tbmm.gov.tr/anayasa/yirmi-dort-teskilati-esasiye-kanunu, Erişim Tarihi:01.06.2023
13) Bozkurt, Mahmut Esat, Atatürk İhtilali, Mavi Gök Yayınları, s.328
14) Agamben, Giorgio, İstisna Hali, 2. Baskı, Ayrıntı Yayınları, s. 10 vd.
15) Latincede, necessite fait loi şeklinde ifade edilen ilkedir.

13 YILLIK SÜRGÜN BAHTSIZ ŞEHZADE CEM SULTAN

Meryem **KIYAK**
Cezaevi Kâtibi
İstanbul Anadolu Adliyesi

Çocukluğu ve Şehzadelik Dönemi

Yıl 22 Aralık 1459. Edirne Sarayı'nı büyük bir coşku kaplamış, Cihan hükümdarı Fatih Sultan Mehmet Han'ın Çiçek Hatun'dan olma Osmanlı tarihine damga vurmuş en küçük şehzadesi Cem Sultan dünyaya gözlerini açmıştı. Doğum haberi II. Mehmet (Fatih)'e Yunanistan seferine giderken ulaşmıştı.

Edirne Sarayı'nda, dört yaşından sonra çeşitli hocalardan dersler almaya başlayan Cem Sultan'ın eğitimi on yaşına kadar sarayda sürmüştür. 1469 yılında, henüz on yaşında iken lalaları ile Osmanlı geleneği gereği Kastamonu'ya sancak beyi olarak gönderilmiştir.

Kastamonu sancak beyliği görevinde iken bir yandan siyaset ve kamu idaresi konularında kendini geliştirmiş, bir yandan da eğitimine devam ederek Farsça ve Arapça dersleri alarak, Rumca dâhil birçok dilleri öğrenmiştir.

1472 yılında Fatih Sultan Mehmet Han Trabzon İmparatorluğu seferi nedeniyle husu-

metli olduğu Akkoyunlu Devleti hükümdarı Uzun Hasan'ın üzerine doğu seferine giderken, yanında şehzadeleri Mustafa ve II. Bayezid'i de götürürken, Cem Sultan'ı Edirne Sarayı'nda kaymakam olarak bıraktı.

1473'te II. Mehmet (Fatih)'in Otlukbeli'nde Akkoyunlarla mücadelesi sırasında mağlup olduğu yolundaki söylentiler üzerine Lala Kara Süleyman Çelebi ve Nasuh Çelebi Şehzade Cem'i sultan olarak ilan etmiş ve saray halkının da biat etmesini sağlamış ise de Fatih Sultan Mehmet seferden galip dönünce oğlunu azarladığı gibi lalalarını da öldürtmüştür.

Ağabeyi Şehzade Mustafa'nın ölümü üzerine babası Fatih Sultan Mehmet tarafından 1474'te Konya'ya sancak beyi olarak görevlendirildi. Görevi süresince Karamanoğulları ile iyi geçindi ve etrafına topladığı âlim ile sanatkârlarla mümtaz bir kültür çevresi meydana getirdi.

II. Bayezid ve Cem Sultan Arasındaki Mücadele

II. Mehmet (Fatih)'in 3 Mayıs 1481'de vefatı üzerine, Bayezid ve Cem Sultan arasında hem taht yarışı, hem de devlet adamlarının kendi aralarında istedikleri şehzadenin tahta çıkması için entrikalar başlamıştı.

Veziriazam Karamanlı Mehmet Paşa, Konya'da bulunan Cem taraftarıydı. Bu yüzden Fatih'in ölümünü gizli tutarak Şehzade Cem'e haber göndermek istemiş ise de pek başarılı olamamış ve haberci, Şehzade Bayezid'in kayınbabası ve Anadolu Beylerbeyi Sinan Paşa tarafından yakalanarak öldürülmüştü.

Bu olaylar yaşanırken Şehzade Cem babasının ölüm haberini geç almış ve bu sürede Bayezid İstanbul'a varır varmaz devlet idaresini eline almıştı. Cem Sultan babasının vefat haberini ve kardeşinin gizlice tahta çıktığını öğrenince askerleriyle yola çıktı. Bursa civarlılarındaki kanlı kardeş kavgasının ilk çarpışmasının galibi Cem Sultan ve askerleri oldu.

Cem Sultan ağabeyi Bayezid'e Osmanlı Devleti'ni eşit şekilde yönetmeyi teklif etmiş; ancak Sultan Bayezid, bu yönetim şeklinin Osmanlı Devleti'nin çökmesine sebep olacağını düşündüğü için reddetmiştir. 1481 Haziran'ında II. Bayezid, Bursa Yenişehir'de Cem Sultan'ı ağır bir yenilgiye uğratıp Cem Sultan'ın Konya'ya çekilmesine neden olmuştur. Cem Sultan Konya'da yeterince destek bulamayınca Mısır sultanının daveti üzerine Kahire'ye gider. 1482'de Konya için kalkıştığı son atılımda başarısız olunca artık Anadolu'da kalma imkânının ortadan kalktığını anlayan Cem Sultan, Rodos şövalyelerinin daveti üzerine otuz kadar adamı ile Rodos'a geçer.

Esaret Yılları

Cem Sultan 1482'de Rodos'ta büyük bir törenle karşılandı. Amacı Rodos şövalyelerinin yardımı ile Rumeli'ye geçmekti. Ancak Şövalyelerin ve Avrupalı devletlerin planları Cem Sultan'ı Osmanlı devletine karşı bir koz olarak kullanmaktı.

Bir süre Rodos'ta tutulan Cem Sultan, Rodos'un Osmanlı saldırılarına açık olması nedeniyle buradan Fransa'ya götürüldü.

Papalık, Napoli Kralı ve Macar Kralı gibi birçok devlet siyasi koz olarak Cem Sultan'ı ele geçirmek isterken, bir taraftan da II. Bayezid, Cem'in sağ olarak iadesi için çeşitli teşebbüslerde bulunuyordu.

Uzun süren müzakereler sonucunda Papalık'a teslim edilen Cem Sultan, Papa'ya tek isteğinin Mısır'daki ailesinin yanına gitmek olduğunu söylemiş ise de; Papa, Hristiyanlığa geçmesi şartıyla Osmanlı tahtına oturması için her türlü yardımı yapma önerisinde bulundu. Cem Sultan bu öneriyi kesin olarak reddetmiştir.

Fransa Kralı VIII. Charles'ın asıl amacı, Napoli Krallığını ele geçirmek, daha sonrasında Osmanlılar üzerine bir haçlı seferi düzenlemek ve Müslümanların elinden Kudüs'ü almaktı. Bu sebeple Cem Sultan'ı Osmanlılar üzerine yapmayı planladığı seferde kullanmak adına Napoli'ye sevki için Papa VI. Alessandro ile anlaştı. Ancak Cem Sultan 25 Şubat 1495 tarihinde vefat etmiştir. Ölüm sebebi her zaman tartışmalı olan Cem Sultan'ın ölüm sebebinin doğal hastalık olduğu öne sürüldüğü gibi Papa'nın Fransızlara teslim etmemek için zehirlediği de bir diğer iddialar arasındadır.

Cem Sultan'ın Ölümü

II. Bayezid kardeşinin ölümü üzerine üç gün yas ilan ettikten sonra Napoli Kralı'nın elinde bulunan Cem Sultan'ın naaşı için yapılan müzekkereler sonucunda 1499'da Bursa'da Muradiye Camii avlusuna defnedilmek üzere teslim alındı.

Cem Sultan'ın kendisi gibi annesi ve çocuklarının hayatı da oldukça trajiktir olarak sonlanmıştır. Büyük oğlu Şehzade Oğuz, Cem-Bayezid mücadelesi sırasında 1483'de 2. Bayezid'in emriyle öldürüldüğü, annesi Çiçek Hatun 1498'de Kahire'de veba'da hayatını kaybetti. Küçük oğlu Murad Rodos'a Hristiyanlığa geçerek Rodos'un Kanuni devrinde 1522'de fethinden sonra oğlu ile boğularak öldürülmüş olup, Eşi ve iki kızı ise İstanbul'a gönderilmiştir. Şehzade Cem'in hikâyesi Avrupa'da oldukça önemli bir iz bırakmış olup çok sayıda da edebi esere konu olmuştur. ■

✆ Furkan **OKUDAN**
Cumhuriyet Savcısı
İstanbul Anadolu Adliyesi

Murat

Öncelikle... Neydi Murat? Dilekti, arzuydu, istekti. Burası, lügat içerisinde bir kısımdı... Siz hangisini kullanıyorsanız ona göre tanımlardınız...

Esasında önemli olan... Murada giden yolda üç nasihat neydi? Dürüstlük, sebat ve sabırdı...

Zamanın birinde hükümdarın oğullarına bıraktığı en değerli miras da işte bu nasihatları içinde barındıran bir mektuptu...

Murada giden yolda dürüstlük ilk şarttı. Tıpkı Yunus'un tekkesinde taşıdığı ipe benzeyen odun parçaları gibi... O odunlar ki yanacak da olsa düzgün ve doğru yanmalıydı... Murada giden yolda sebat da önemliydi...

Musikişinaslar aşk olmadan meşk olmaz derler...

Bu minvalde murada giden yolda mütemadilik, sürdürülebilirlik de sebata bağlıydı...

Son nasihat ise sabırdı... Sabretmesini bilmediğin zaman sevgilinin vuslatına ermekten yoksun kalırdın...

Sözlere son verirken... Neydi aklımızdan çıkarmamamız gereken?

Sabır, selamet, acele nedamet... O halde dürüstlük ve sebat ile sabredelim, erelim muradımıza...

Nisan, 2019 - Yeşilyurt Köyü

Melek **MELEMEZ**
Danışman

İstanbul Anadolu Adliyesi

ORKUN-2053
DALDIRMA SONARI

MAVİ VATAN
BİZİMLE
GÜVENDE
www.armelsan.com

armelsan

HER YERDE HERKES İÇİN BANKACILIK

Size özel mobil uygulamalarla,
Halkbank sizlerle!

Halkbank Mobil

Halkbank Çocuk Bankacılığı

Halkbank Kampüste

Hemen İndirin Google Play | Hemen İndirin App Store **HEMEN İNDİR**

halkbank.com.tr | 0850 222 0 400 Dialog

HALKBANK

ZİYARET ve ETKİNLİKLER

Ziyaret

Adalet Bakan Yardımcısı Sayın Hurşit YILDIRIM, İstanbul Anadolu Adliyesi'ni ziyaret ederek Cumhuriyet Başsavcımız Sayın Zafer KOÇ'a ve Adalet Komisyonu Başkanımız Sayın Ahmet KAYA'ya ziyarette bulundu. Ziyaret kapsamında mahkeme kalemlerini gezerek çalışmalarla ilgili bilgi alan Sayın Yıldırım, personele özverili çalışmalarından dolayı teşekkür etti.

Ziyaret

İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Şaban YILMAZ ve İstanbul Cumhuriyet Başsavcı Vekili Sayın Mehmet YILMAZ, İstanbul Anadolu Adalet Sarayı'nı ziyaret ederek Cumhuriyet Başsavcımız Sayın Zafer KOÇ ve Adalet Komisyon Başkanımız Sayın Ahmet KAYA'ya ziyarette bulundu.

Ziyaret

İstanbul Valisi Sayın Davut GÜL İstanbul Anadolu Adalet Sarayı'nı ziyaret ederek Cumhuriyet Başsavcımız Sayın Zafer KOÇ'a ziyarette bulundu.

İstanbul İl Emniyet Müdürü Sayın Zafer AKTAŞ İstanbul Anadolu Adalet Sarayı'nı ziyaret ederek Cumhuriyet Başsavcımız Sayın Zafer KOÇ'a ziyarette bulundu.

Ziyaret

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Metin SARIHAN ve İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi Adalet Komisyonu Başkanı Sayın Murat BOYLU, İstanbul Anadolu Adalet Sarayı'nı ziyaret ederek Cumhuriyet Başsavcımız Sayın Zafer KOÇ'a ziyarette bulundu.

Ziyaret

İstanbul İl Jandarma Komutanı Tümgeneral Sayın Yusuf Kenan TOPCU, İstanbul Anadolu Adalet Sarayı'nı ziyaret ederek Cumhuriyet Başsavcımız Sayın Zafer KOÇ'a ziyarette bulundu.

Tuzla Kaymakamı Sayın Ümit Hüseyin GÜNEY, İstanbul Anadolu Adalet Sarayı'nı ziyaret ederek Cumhuriyet Başsavcımız Sayın Zafer KOÇ'a ziyarette bulundu.

Ziyaret

Bakırköy Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Hüseyin GÜMÜŞ ve Bakırköy Adalet Komisyonu Başanı Sayın Hazar Turan ALİM, İstanbul Anadolu Adalet Sarayı'nı ziyaret ederek Cumhuriyet Başsavcımız Sayın Zafer KOÇ ve Adalet Komisyon Başkanımız Sayın Ahmet KAYA'ya ziyarette bulundu.

Ziyaret

İstanbul Bölge İdare Mahkemesi Başkanı Sayın Ahmet Cüneyt YILMAZ, İstanbul Anadolu Adalet Sarayı'nı ziyaret ederek Cumhuriyet Başsavcımız Sayın Zafer KOÇ'a ziyarette bulundu.

Ziyaret

Büyükçekmece Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Mustafa ÇİĞDEM, İstanbul Anadolu Adalet Sarayı'nı ziyaret ederek Cumhuriyet Başsavcımız Sayın Zafer KOÇ'a ziyarette bulundu.

Bursa Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Ramazan SOLMAZ ve Bursa Adalet Komisyonu Başkanı Sayın Ömer GÜLMÜŞ, İstanbul Anadolu Adalet Sarayı'nı ziyaret ederek Cumhuriyet Başsavcımız Sayın Zafer KOÇ'a ziyarette bulundu.

Ziyaret

Adalet Akademisi Başkanı Sayın Muhittin ÖZDEMİR, İstanbul Anadolu Adalet Sarayı'nı ziyaret ederek Cumhuriyet Başsavcımız Sayın Zafer KOÇ ve Adalet Komisyon Başkanımız Sayın Ahmet KAYA'ya ziyarette bulundu.

Deprem Bölgesine Görevlendirilen

C. Savcısı ve Personellerin Uğurlama Törenleri

06.02.2023 tarihinde Kahramanmaraş merkezli meydana gelen deprem afeti sonrası İstanbul Anadolu Adliyesi'nde görevli Cumhuriyet Başsavcı Vekilleri, Cumhuriyet Savcıları, Zabıt Kâtipleri, İdari ve Teknik personelden oluşan ekipler, gönüllü olarak deprem bölgesinde soruşturma işlemlerini gerçekleştirmek amacıyla adliyemizden deprem bölgesine uğurlandı.

Deprem Bölgesi Yardım Kolilerinin Adliyede Toplanması ve Sevki

06.02.2023 tarihinde Kahramanmaraş merkezli meydana gelen deprem afeti sonrası İstanbul Anadolu Adliyesi tarafından bölgeye gönderilmek üzere ihtiyaç malzemeleri temin edilip ivedilikle sevki sağlanmıştır.

Anma Konseri

Adliyemizde 15 Haziran 2023 tarihinde İstanbul Anadolu Adliyesi Türk Halk Müziği Korosu tarafından gerçekleştirilen "Deprem Anma Konseri" düzenledi.

Tiyatro

31 Ekim 2023 tarihinde İstanbul Anadolu Adliyesi Tiyatro Kulübünün -Aşk Olsun- İsimli Tiyatro Oyunu Tuzla İdris Güllüce Kültür Merkezi'nde sahnelendi.

MACiK Kafeterya Açılışı

İş Yurtları Kurumu bünyesinde Maltepe Açık Ceza İnfaz Kurumu'na bağlı olarak Adliyemiz H-2 katında faaliyete geçen kafeteryanın açılışı Cumhuriyet Başsavcı Vekilleri, Cumhuriyet Savcıları, Avukatlar ve Adliye Personellerinin katılımıyla gerçekleştirildi.

HOŞGELDİNİZ
KASA
SELF SERVİS

100. Yıl Futbol Turnuvası

İstanbul Anadolu Adliyesi tarafından Cumhuriyetin 100. Yılına özel futbol turnuvası düzenlendi.

Gösteri Maçı

İstanbul Anadolu Adliyesi tarafından Cumhuriyetin 100. Yılına özel düzenlenen futbol turnuvası final maçı öncesinde gösteri maçı düzenlendi.

3 Aralık Dünya Engelliler Günü vesilesiyle, Cumhuriyet Başsavcılığımız ile Pendik Belediyesi'nin ortak çalışmasıyla hazırlanan organizasyonda, İstanbul Anadolu Adliyesi futbol takımımız ile Pendik Belediyesi Ampute futbol takımı arasında futbol müsabakası yapıldı.

FİFA kokartlı hakemlerimiz Ahmet Çakar ve Fırat Aydınus tarafından yönetilen müsabakada, takımların teknik direktörlük görevlerini Aykut Kocaman ve Güvenç Kurtar üstlendi. Müsabaka renkli görüntülere sahne oldu.

PENDİK BELEDİYESİ
AMPUTE FUTBOL
ANADOLU ADLİYESİ

DÜNYA ENGELLİLER GÜNÜ
PENDİK

ANADOLU ADLİYESİ

ANADOLU ADLİYESİ

Futbol Takımımız

İstanbul'da faaliyet gösteren adliyeler arasında her yıl düzenlenen 7. Şehit Mehmet Selim Kiraz Futbol Turnuvası'na katılan adliyemiz futbol takımı grup müsabakalarını başarıyla tamamlayarak finale yükselmiş ve şampiyon olarak tamamlamıştır.

İstanbul Şampiyonu

71 yıllık güven

Geleceğe güvenle bakıyoruz!

Düşüncelerinizi, ihtiyaçlarınızı, hayallerinizi referans alıyor, mutlu olacağınız yaşam alanları hayata geçiriyoruz.

/ekgyoas emlakkonut.com.tr

TOKİ
TOPLU KONUT İDARESİ BAŞKANLIĞI

EMLAK KONUT
GAYRİMENKUL YATIRIM ORTAKLIĞI A.Ş.
T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI TOKİ İŞTİRAKİDİR

Ekranların sevilen bankası

Dünyaya akıllı ekranlarımız yoluyla ulaştığımız bu çağda VakıfBank olarak teknoloji yatırımlarımızla yenilikçi çözümler üretiyor, VakıfBanklıların bankacılık işlemlerine en hızlı, en kolay ve en güvenli şekilde ulaşması için çalışıyoruz. Bizi ekranların sevilen bankası yapan işte bu.

VakıfBank, daima seninle.

444 0 724 | vakifbank.com.tr

VakıfBank
Burası Sizin Yeriniz

/vakifbank

paraf.com.tr | 0850 222 0 400 Dialog

troy®

Paraf'tan hayatı kolaylaştıran güzellik

Paraf RingPay yüzük şeklinde, temassız ve çok pratik bir ödeme aracı. Üstelik gören herkesi şaşırtacak kadar şık ve havalı.

Türkiye'nin ödeme yöntemi Troy'a sahip Paraf RingPay'le hayatı kolaylaştırın, herkesi şaşırtın!

Paraf Mobil'i indirin, tüm Paraf fırsatlarına ulaşın!

HALKBANK

Paraf.

paraf.com.tr | 0850 222 0 400 Dialog

Paraf Güzellikler Dünyası

Paraf Mobil'i indirin,
tüm Paraf fırsatlarına ulaşın!

HALKBANK

Paraf.

Masrafsız ve Ayrıcalıklı Bankacılık **Emlak Katılım'da**

Görüntülü Görüşme ile Emlak Katılımlı Olun,
Masrafsız Bankacılık Avantajlarından Faydalanın!

- Hesap İşletim Ücreti Yok
- EFT Havale Ücretsiz
- Kamu Bankası ve PTT Atmleri Ücretsiz
- Fast ile Para Transferi Ücretsiz
- Yüksek Kar Paylaşım Oranı

ŞİMDİ
EMLAK KATILIMLI OL!

EmlakKatılım